

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva
hlavného mesta SR Bratislavy
dňa 25. 06. 2020

I n f o r m á c i a
o vybavených interpeláciách poslancov
Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy

Predkladateľ:

Mgr. Ctibor Košťál, v. r.
riaditeľ magistrátu

Zodpovedná:

Ing. Jarmila Kiczegová, v. r.
vedúca organizačného oddelenia

Spracovateľ:

Marek Paulovič, v. r.
organizačné oddelenie

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Informácia o vybavených interpeláciách poslancov Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy
3. Prílohy 1 - 6

N á v r h u z n e s e n i a

Mestské zastupiteľstvo po prerokovaní materiálu

b e r i e n a v e d o m i e

informáciu o vybavených interpeláciách poslancov Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy.

**INFORMÁCIA
O VYBAVENÝCH INTERPELÁCIÁCH POSLANCOV
MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA HLAVNÉHO MESTA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY BRATISLAVY**

Na zasadnutí Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy, dňa 30. 04. 2020, bolo podaných šesť interpelácií, s termínom vybavenia do 29. 05. 2020.

Všetky tieto interpelácie sú spracované do Informácie o vybavených interpeláciách poslancov Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy a predložené na dnešné rokovanie mestského zastupiteľstva.

Interpelácie podané na mestskom zastupiteľstve dňa 30. 04. 2020

01. Interpelácia poslanca JUDr. Tomáša Korčeka

Interpelovaný bol Matúš Vallo, primátor hlavného mesta SR Bratislavy

Predmet interpelácie:

Nefunkčné osvetlenie priechodu pre chodcov na Bajkalskej ulici

Vybavenie interpelácie:

Príloha č. 1

02. Interpelácia poslanca JUDr. Tomáša Korčeka

Interpelovaný bol Matúš Vallo, primátor hlavného mesta SR Bratislavy

Predmet interpelácie:

Prehodnotenie záväzného stanoviska na výstavbu Fénix parku na Račianskej ulici.

Vybavenie interpelácie:

Príloha č. 2

03. Interpelácia poslanca PaedDr. Olivera Kríža

Interpelovaný bol Matúš Vallo, primátor hlavného mesta SR Bratislavy

Predmet interpelácie:

Žiadosť o informáciu o plánovaných opatreniach v súvislosti s pandémiou COVID-19 a o nových prijatých zamestnancoch na magistrát v súvislosti s pandémiou COVID-19.

Vybavenie interpelácie:

Príloha č. 3

04. Interpelácia poslanca PaedDr. Olivera Kríža

Interpelovaný bol Matúš Vallo, primátor hlavného mesta SR Bratislavy

Predmet interpelácie:

Písomné doručenie harmonogramu výstavby petržalskej električky

Vybavenie interpelácie:

Príloha č. 4

05. Interpelácia poslanca Ing. Petra Lenča

Interpelovaný bol Matúš Vallo, primátor hlavného mesta SR Bratislavy

Predmet interpelácie:

Parkovanie pod Starým mostom.

Vybavenie interpelácie:

Príloha č. 5

06. Interpelácia poslanca JUDr. Milana Vetráka, PhD.

Interpelovaný bol Matúš Vallo, primátor hlavného mesta SR Bratislavy

Predmet interpelácie:

Uplatňovanie zásad poskytovania dotácií na rekonštrukciu pochôdznych terás.

Vybavenie interpelácie:

Príloha č. 6

Ing. arch. Matúš Vallo
primátor
HLAVNÉ MESTO SLOVENSKEJ REPUBLIKY
BRATISLAVA

Bratislava 27.5.2020

Vážený pán poslanec,

na základe Vašej interpelácie, podanej na zasadnutí Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy dňa 30.04.2020, si Vám dovoľujeme predložiť žiadanú informáciu o nefunkčnom osvetlení priechodu pre chodcov na Bajkalskej ulici.

Opätovne sme preverovali daný podnet. Predmetná osvetľovacia sústava bola budovaná v rámci výstavby Národného futbalového štadióna. Do dnešného dňa nebola zo strany zhotoviteľa stavby odovzdaná Hlavnému mestu, preto sústava bola sfunkčnená zhotoviteľom stavby len v provizórnom režime, aby bola zabezpečená základná osvetlenosť Bajkalskej ulice.

Danú situáciu sa snažíme vyriešiť tak, aby osvetľovacia sústava bola plne funkčná a zverená do správy Hlavného mesta, aby v prípade akejkoľvek poruchy Hlavné mesto vedelo efektívne zjednať nápravu. Na tieto účely je však nevyhnutne potrebná aj spolupráca zo strany zhotoviteľa predmetnej stavby.

S pozdravom

Vážený pán
JUDr. Tomáš Korček
poslanec Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy

Ing. arch. Matúš Vallo
primátor
HLAVNÉ MESTO SLOVENSKEJ REPUBLIKY
BRATISLAVA

Bratislava 12. mája 2020

Vážený pán poslanec,

vo Vašej interpelácii zo dňa 30. 04. 2020 uvádzate, že ste získali informáciu od vicestarostu mestskej časti, citujem: *„že mestská časť už pomerne pred dávny obdobia podala žiadosť o prehodnotenie záväzného stanoviska na výstavbu Fénix park na Račianskej ulici v našej mestskej časti.“*. V interpelácii žiadate informáciu, v akom štádiu je odpoveď na túto žiadosť, či je to v konaní alebo už odpoveď bola mestskej časti poskytnutá a ak áno, tak by sme Vám ju v kópii mohli poskytnúť.

Hlavné mesto SR Bratislava (ďalej len „hlavné mesto“ v príslušnom gramatickom tvare) vydalo ako príslušný dotknutý orgán súhlasné záväzné stanovisko k investičnej činnosti pod č. MAGS OUIC 36756/17-29263 zo dňa 06. 07. 2017 na stavbu „FENIX PARK Bratislava“, na pozemkoch parc. č. 11744/14, 11744/23, 11744/24, 11749/2, 11749/5 a 11749/7, v k. ú. Nové Mesto, pre investora WIGRO TRADE CENTER a.s., Jašíkova 2, 821 03 Bratislava.

Dotknuté orgány sú v zmysle príslušných ustanovení stavebného zákona viazané obsahom svojho predchádzajúceho záväzného stanoviska a môžu ho meniť len v prípade, ak došlo k zmene ustanovení právneho predpisu, podľa ktorých bolo záväzné stanovisko vydané alebo k podstatnej zmene skutkových okolností, z ktorých sa pri vydávaní záväzného stanoviska vychádzalo. V prípade, že dotknutý orgán vydá neskoršie záväzné stanovisko, uvedie v ňom, či jeho predchádzajúce záväzné stanovisko sa neskorším záväzným stanoviskom potvrdzuje, dopĺňa, mení alebo nahrádza

s uvedením dôvodov podľa zákona. Zároveň stavebný zákon stanovil, že ak námietky účastníkov konania smerujú proti obsahu záväzného stanoviska, stavebný úrad konanie preruší a vyžiada si od dotknutého orgánu stanovisko k námietkam a v konečnom dôsledku by mal príslušný orgán záväzné stanovisko zmeniť alebo potvrdiť.

V súvislosti s predmetnou stavbou starosta mestskej časti Bratislava - Nové Mesto Mgr. Rudolf Kusý, opätovne požiadal ako predstaviteľ mestskej časti listom zo dňa 30. 03. 2020 o prehodnotenie vydaného kladného záväzného stanoviska zo dňa 06. 07. 2017, pričom spomenul aj Vami spomínanú predchádzajúcu žiadosť o prehodnotenie tohto stanoviska, v ktorej okrem iného informoval aj o postupe mestskej časti v rámci procesu posudzovania vplyvov predmetnej stavby na životné prostredie.

Na podklade spomínanej žiadosti pána starostu toho času jednotlivé odborné útvary hlavného mesta preskúmajú predmetné záväzné stanovisko. Po posúdení a vyhodnotení skutočností, uvedených v žiadosti pána starostu o prehodnotenie uvedeného záväzného stanoviska k umiestneniu stavby, hlavné mesto vydá stanovisko, v ktorom sa vyjadrí, či bude záväzné stanovisko zmenené alebo zotrvá na jeho znení.

S úctou

Vážený pán
JUDr. Tomáš Korček
poslanec mestského zastupiteľstva
hlavného mesta SR Bratislavy

Matúš Vallo
primátor
HLAVNÉ MESTO SLOVENSKEJ REPUBLIKY
BRATISLAVA

Bratislava
18. mája 2020

Vážený pán poslanec,

dňa 30.04.2020 ste ma interpelovali (poradové číslo interpelácie: 19/2020) vo veci plánovaných opatrení v súvislosti s pandémiou COVID-19 a o nových prijatých zamestnancoch na magistráte v súvislosti s pandémiou COVID-19.

Presná špecifikácia riešenia problémov a opatrení v súvislosti s pandémiou COVID-19, vid'. priložené v prílohe:

1. Scenáre dopadu koronavírusu na Bratislavu
2. Plán oživenia ekonomiky mesta
3. Plán na zabezpečenie dostupnosti kritických služieb a funkčnosti mestských orgánov
4. Plán na minimalizáciu mortality a ochranu kvality života s dôrazom na riešenie pre zraniteľné skupiny

Novoprijatí zamestnanci na magistrát hlavného mesta v súvislosti s pandémiou COVID-19 (vrátane dohodárov).

Kvôli Covid19 evidujeme nárast zamestnancov nasledovne:

1. Pracovné zmluvy na dobu určitú do 30.09.2020:

Karanténne mestečko – 5 zamestnancov – 4x sociálny pracovník, nástup 15.04.2020,
1x koordinátor karanténneho mestečka

2. Dohody:

3 dohody

Karanténne mestečko – 1x vodič sanitky, 1x mimoriadna situácia Covid-19

Ubytovňa Fortuna - 1x dezinfekcia priestorov ubytovne

Nárasty spojené s nadčasmi pre našich kolegov nie sú vyčíslené samostatne. Dovoľte mi podotknúť, že vďaka mimoriadnej efektívnosti kolegov, ako aj vôle zapojiť sa a pomôcť

v tejto situácii, sa nám podarilo veľa administratívnej práce spojenej s Covid-19 vyriešiť interne. Zároveň bola spustená aktivita zapojenia dobrovoľníkov, cez ktorú sme boli schopní vyriešiť zvyšné aktivity.

S pozdravom

Vážený pán
Oliver Kríž
poslanec Mestského zastupiteľstva
hlavného mesta SR Bratislavy

Scenáre dopadu koronavírusu na Bratislavu

Druhá aktualizácia, 28.4.2020

Bratislava, Hlavné mesto Slovenskej republiky

Úvod

Mesto Bratislava musí v súvislosti s koronavírusom pracovať s viacerými scenármi vývoja. Hlavným cieľom predkladaného materiálu je vytvoriť **spoločný opis scenárov - možných budúcností, aby všetci zainteresovaní** (primátor, poslanci, mestské časti, manažmenty a zamestnanci mestských organizácií, prípadne aj verejnosť) nemuseli vytvárať vlastné predikcie a **mohli svoje plánovanie a konkrétne kroky realizovať na konzistentnom základe**. Z praktického hľadiska ide o to poznať, aké riziká na mesto čakajú pri rôznych typoch vývoja situácie v roku 2020 a aké opatrenia je potrebné pripraviť a uviesť do praxe, aby došlo k obmedzeniu negatívnych dopadov na fungovanie mesta a života jeho obyvateľov. Spolu so scenármi predkladáme aj 4 realizačné plány, ktoré nadväzujú na scenáre a rozpracúvajú ich.

Dokument **Scenáre dopadu COVID-19 na Bratislavu** je:

- **Stručný.**

Ak ho majú relevantní ľudia využívať, musí jeho prečítanie trvať maximálne 15 - 20 minút.

- **Úprimný.**

Pomenúva, čo vieme a čo nevieme, ale aj riziká, ktoré nás čakajú.

- **Otvorený a aktualizovaný.**

Je otvorený aj zásadným zmenám, minimálne v najbližších týždňoch, keďže je veľká miera neistoty aj v samotných predpokladoch o korone, reakcii štátu, medzinárodnej situácii či legislatívnej situácii. Dokument by mal byť aktualizovaný najprv na dvojtýždňovej báze, neskôr podľa potreby.

- **Verejný.**

V dokumente pracujeme s 3 scenármi

(mierny priebeh pandémie, zvládnutá pandémia, nezvládnutá pandémia).

Používanie týchto troch scenárov predpokladáme dlhodobo, ale ich číselná kalibrácia sa bude meniť podľa aktuálnych informácií.

- Zmena pravdepodobnosti scenárov z 50/40/10 na 65/30/5
- Prezentácia realizačných plánov, ktoré sú prílohou scenárov
- Zmena epidemiologických predpokladov - odklon od modelu IZP k reálnemu vývoju v iných krajinách
- Rozpracovanie niektorých rizík na základe doterajšieho vývoja a vo vzťahu k "zapínaniu" krajiny. Ide najmä o riziko nedostatočnej reakcie verejného zdravotníctva (testovanie a tracking), riziko nerovnosti a zníženej kvality života (ohrozenie duševného zdravia, extrémna chudoba) a riziko hospodárskych škôd pochádzajúcich z pomalej a nedostatočnej reakcie štátu
- Využitie panelu expertov z iniciatívy Korona: fakty pri odhade rizík a ich pravdepodobnosti

Dokument vypracoval pod záštitou primátora mesta Bratislava Matúša Valla autorský tím, ktorý tvorili Miroslav Beblavý spoločne s Matúšom Luptákom, Pavlom Škápikom a Ctiborom Košťálom. Realizačné plány vypracovali tímy bratislavského magistrátu pod vedením: Michaely Šedovič (Plán na minimalizáciu mortality a ochranu kvality života s dôrazom na riešenie ohrozených skupín), Ctibora Košťála (Plán na zabezpečenie dostupnosti kritických služieb a funkčnosť mestských orgánov), Matúša Luptáka (Finančný plán) a Jána Mazúra (Plán oživenia ekonomiky).

Autori ďakujú za pripomienky, informácie a nápady Ivanovi Bašnákov, Oskarovi Dvořákovi, Jurajovi Káčerovi, Richardovi Kollárovi, Martinovi Niepelovi, Michalovi Radosovi, Emílii Sičákovej - Beblavej a Rastovi Šorlovi.

ČASŤ I. Predpoklady a riziká

Všeobecné predpoklady

V tejto časti uvádzame základné predpoklady, s ktorými pracujú všetky tri scenáre.

PREDPOKLAD O PRIORITÁCH MESTA.

Mesto Bratislava musí za každých okolností zabezpečiť pre obyvateľov Bratislavy služby, za ktoré priamo zodpovedá a bez ktorých buď nebude možný život v meste (voda a kanalizácia, odvoz a likvidácia odpadu, pohrebníctvo), alebo od ktorých závisí život časti obyvateľov (sociálne služby). Zároveň mesto Bratislava cíti zodpovednosť za zachovanie života a kvality života obyvateľov mesta nad rámec svojich priamych kompetencií a považuje to (spolu s výkonom svojich priamych kompetencií) za najvyššiu prioritu roku 2020.

EPIDEMIOLOGICKÉ PREDPOKLADY.

V tejto aktualizácii sa prestávame opierať o model Inštitútu zdravotnej politiky. Namiesto toho sa opierame viac o reálnu skúsenosť z iných krajín, konkrétne:

- **Scenár 1:** najbližšie mu je doterajší vývoj na Slovensku a v krajinách, kde bol zatiaľ koronavírus pomerne úspešne obmedzený v šírení - Singapur, Tchajwan, Česká republika, Nový Zéland. Koeficient R_0 je priemerne udržiavaný pod 1 s občasnými erupciami nad túto hodnotu.
- **Scenár 2:** najbližšie tomuto scenáru je doterajší vývoj v epicentrách, kde koronavírus najviac zaťažil spoločnosť a zdravotníctvo, ale nenastalo obmedzenie základných funkcií zdravotníctva a štátu - New York, Lombardsko, Madrid. Koeficient R_0 je v priemere udržiavaný v rozpätí 1 - 2, aj keď hodnoty môžu kolísať krátkodobo výraznejšie a vyššie, kým sa štátu podarí dostať situáciu pod kontrolu.
- **Scenár 3:** extrapolácia, ktorá zatiaľ nenastala podľa našich informácií nikde - keď sa nepodarí udržať R_0 pod 2 a šírenie vírusu napreduje veľmi rýchlo bez schopnosti štátu ho zastaviť.

PREDPOKLAD OBMEDZENEJ KAPACITY ŠTÁTU.

Stav pripravenosti Slovenskej republiky na pandémiu koronavírusu bol obmedzený. Najrelevantnejšie údaje v tomto smere poskytuje Global Health Security Index. V indexe GHS z októbra 2019 je Slovensko z globálneho hľadiska na 52. mieste. V rámci krajín EÚ sme na konci, za nami sú len Rumunsko a Bulharsko. Ešte slabšie umiestnenie má Slovensko v kategóriách obzvlášť relevantných pre koronavírus - skoré reportovanie (70. miesto), a skorá odpoveď a riešenie (105. miesto). Podrobnosti o indexe pre Slovensko možno nájsť na tomto odkaze. Doterajší vývoj na Slovensku je tak najmä odrazom rýchleho "zatvorenia" krajiny a disciplíny

obyvateľstva, ktoré však dlhodobo prinášajú ťažko zvládnuteľné náklady. Preto má zmysel, aby mesto Bratislava samostatne plánovalo pri rešpektovaní legislatívy a celoštátnych plánov.

Doterajšie skúsenosti ukazujú, že najväčšie slabiny štátu sú:

- V nízkej miere testovania na koronavírus a schopnosti dosledovať všetky kontakty nakazených. Testovanie sa postupne zlepšuje, ale zaostáva za najúspešnejšími krajinami, dosledovanie je podľa viacerých zdrojov problematické.
- V obmedzenosti, pomalosti a administratívnej náročnosti ekonomickej pomoci. Aj keď existuje politický konsenzus o potrebe rýchlej a rozsiahlej hospodárskej pomoci, realizácia opatrení je zatiaľ pomalá a administratívna náročnosť ďalej spomaľuje distribúciu prostriedkov.
- Chýbajúce opatrenia na ochranu skupín, ktoré sú najviac sociálne ohrozené.

PREDPOKLADY O ROZSAHU NEVYHNUTNÝCH SLUŽIEB MESTA A MESTSKÝCH ČASTÍ:

Zber a odvoz odpadu, dezinfekcia

- *Priorita - odpad domácností, riziko kontaminácie*
- *Dezinfekcia MHD a verejných priestorov*

Voda a kanalizácia

Sociálne služby a starostlivosť o sociálne slabšie a ohrozené skupiny

- *Senióri v zariadeniach mesta a mestských častí*
- *Osamotení, izolovaní senióri doma*
- *Ľudia bez domova*
- *Ľudia ohrození domácim násilím*
- *Ľudia s ohrozeným/krehkým duševným zdravím*
- *"Novo ohrozené" skupiny - ľudia, ktorí sa ocitnú v extrémnej chudobe bez rezerv a neformálnych záchranných sietí*

MHD

Bezpečnosť - mestská polícia

- *Dohľad nad dodržiavaním "karanténnych" opatrení (zavreté prevádzky, zhlukovanie ľudí)*
- *Pomoc terénnym pracovníkom (ľudia bez domova)*
- *Parkovanie*

Údržba a upratovanie vrátane údržby infraštruktúry

- Komunálny podnik + dodávateľsky zabezpečená čistota
- Kosenie a orezy stromov
- Zásahy pri poveternostných problémoch (záplavy, vietor)
- Pohrebníctvo
- Vzdelávanie a služby starostlivosti o deti - škôlky, školy, školské zariadenia
- Komunikácia - kapacity informovať o kríze obyvateľov aktívne a včas, boj s dezinformáciami

Kľúčové riziká spoločné pre všetky scenáre

V rámci iniciatívy Korona: fakty sme od 7. do 9. apríla vykonali online prieskum, kde sme oslovili viac ako stovku odborníkov najmä zo spoločenských a prírodných vied. Odborníkov sme sa spýtali na najpravdepodobnejší budúci vývoj koronavírusu a najväčšie riziká. Pilotný online do-tazník vypínalo 68 zo 106 oslovených expertov.

Za najväčšiu hrozbu považuje v súčasnosti 64 % odborníkov nepriame dopady. Naopak, len 4 % považujú za väčšiu hrozbu priame dopady, teda chorobnosť. 31 % ich vníma ako rovnako veľké hrozby. Konkrétne, za najpravdepodobnejšie riziká koronavírusu dnes odborníci považujú dopady na hospodárstvo, zdravotníctvo a školstvo:

- Vysoká nezamestnanosť a výrazné zníženie životnej úrovne: za pravdepodobné považuje 93 % (28 % pravdepodobné, 65 % veľmi pravdepodobné).
- Zdravotníctvo: ohrozenie dostupnosti a kvality pre tých, čo nebudú chorí na koronavírus za pravdepodobné považuje 93 % (50 % pravdepodobné, 43 % veľmi pravdepodobné).
- Ohrozenie kvality vzdelávania: za pravdepodobné považuje 83 % (51 % pravde-podobné, 32 % veľmi pravdepodobné).

Vo všetkých týchto oblastiach zdôrazňujú odborníci aj riziko nerovnosti a polarizácie spoločnosti, keďže dopady budú veľmi nerovno rozdelené medzi spoločenské vrstvy. Vnímajú viacero veľmi zraniteľných skupín. Okrem toho vnímajú experti ešte dve ďalšie veľmi pravdepodobné skupiny rizík:

- Významné zhoršenie duševného zdravia a medziludských vzťahov považuje za pravdepodobné 74 % (37 % pravdepodobné, 37% veľmi pravdepodobné).
- Rast extrémizmu a napätia voči Rómom či ľuďom bez domova považuje za pravdepodobné 75 % (44 % pravdepodobné, 31 % veľmi pravdepodobné).

RIZIKO MORTALITY.

Základnou hrozbou a rizikom je, samozrejme, úmrtnosť na koronavírus. Toto riziko nie je možné úplne eliminovať, ale je povinnosťou verejných orgánov urobiť všetko preto, aby bolo minimalizované. Riziko mortality na území Bratislavy sa vzhľadom na celoslovenské trendy môže najvýraznejšie materializovať v pobytových zariadeniach pre seniorov.

RIZIKO INEJ MIMORIADNEJ SITUÁCIE.

V krízovom stave, spojenom s koronavírusom, je mesto citlivejšie na iné mimoriadne situácie. V Bratislave ide predovšetkým o riziko povodní na Dunaji a Morave, ako aj nárazových dažďov a povodní karpatských potokov (Vydrica, Račiansky potok), či riziko silného vetra. Koronavírus spôsobí nižšiu pripravenosť mesta aj štátu reagovať na dve mimoriadne situácie naraz, čo povedie k vyšším škodám "prírodnej" mimoriadnej situácie.

RIZIKO NEROVNOSTI.

Významným rizikom je nerovnosť prístupu k zdrojom, zdravotnej starostlivosti a ďalším dôležitým statkom pre skupiny, ktoré čelia sociálnemu vylúčeniu alebo majú nižšie socioekonomické postavenie alebo vyššiu zraniteľnosť na koronavírus. Toto riziko nemožno eliminovať, ale je nutné ho manažovať cez identifikáciu zraniteľných skupín (napr. ľudia bez domova, seniori, ŤZP + chorí) a špecifické stratégie.

Okrem toho sa objavuje nová kategória ohrozených osôb - ľudia, ktorí sa ocitnú v extrémnej chudobe bez rezerv a neformálnych záchranných sietí. Ide najmä o ľudí s väčším počtom závislých osôb, doterajším nízkym príjmom z práce prípadne príjmom zo šedej ekonomiky, bez rodinných a sociálnych sietí. Príkladom môže byť osamelý rodič s jedným alebo viacerými deťmi alebo osamelí jednotlivci na okraji formálnej ekonomiky. U časti sa dá predpokladať výrazné zníženie príjmu kombinované s neexistujúcimi finančnými rezervami a chýbajúcimi rodinnými či inými záchrannými sieťami. Aj napriek parlamentom schváleným opatreniam zameraným na ochranu nájomcov, táto skupina pravdepodobne nedokáže danú ochranu využiť a to z dôvodu absencie formálneho nájomného vzťahu k nehnuteľnosti (prenájom "na čierno"). Z tohto dôvodu u menovanej skupiny môže dochádzať k strate domova. Riziko pri novej kategórii ohrozených osôb možno riešiť prostredníctvom kombinácie nasledovných aktivít:

- vecná alebo finančná pomoc mesta / mestských častí (najmä potravinová), potravinovú pomoc by vzhľadom na kompetencie aj skúsenosti mali riešiť najmä mestské časti, aj keď doteraz tieto služby poskytovali iným skupinám

- Poradenská a finančná pomoc na riešenie iných výdavkov - nájom, energie (zaplatenie, odloženie...) - vznik mestského prevenčného tímu
- Podpora MVO, ktoré budú poskytovať vecnú, poradenskú alebo finančnú pomoc

RIZIKO NEDOSTATOČNEJ REAKCIE VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA.

Ide o 2 oblasti. Prvou je testing a tracking, kde riziko predstavuje nedostatočné testovanie na koronavírus a obmedzená schopnosť dosledovať všetky kontakty nakazených. Testovanie sa postupne zlepšuje, ale zostáva za najúspešnejšími krajinami, dosledovanie je podľa viacerých zdrojov problematické. Mesto Bratislava v tejto súvislosti nemá kapacity a bez legislatívnych zmien ani kompetencie vykonávať tracking, sústredí sa preto na zásadné rozšírenie testovania pre svojich zamestnancov a klientov svojich zariadení.

Druhou oblasťou je ohrozenie duševného zdravia, kde dlhodobá sociálna izolácia a zhoršenie sociálno-ekonomickej situácie môžu zhoršiť duševné zdravie zraniteľných osôb. Napriek tomu, že mesto Bratislava má v tejto oblasti limitované kompetenčné možnosti, snaží sa a bude naďalej podporovať preventívne aktivity ako sú napr. telefónne linky pre seniorov, rodičov detí, či spolupráca s linkami pre ľudí ohrozených domácim násilím. V rovnakom čase funguje na meste mestský terénny tím, ktorý prispieva k včasnej identifikácii osôb ohrozených na duševnom zdraví.

RIZIKO NEDOSTUPNOSTI ZAMESTNANCOV SAMOSPRÁVY

A NÁSLEDNÉHO ZABEZPEČENIA VEREJNÝCH SLUŽIEB.

Poskytovanie verejných služieb v kompetencii mesta je podmienené tým, že k dispozícii musia byť zamestnanci potrební na výkon služieb. Zatiaľ čo priamy dopad choroby na dostupnosť je obmedzený aj v najhorších scenároch, sekundárne opatrenia - karanténa, vnútroštátne obmedzenia pohybu, starostlivosť o rodinných príslušníkov - môžu zásadne ovplyvniť dostupnosť.

Podľa rýchleho prieskumu vykonaného v štyroch podnikoch zabezpečujúcich kritické služby (BVS, DPB, Marianum, OLO) je približne 10 - 20% zamestnancov nad 60 rokov (okrem Marianum, kde tvorí takmer 30%), približne 10 - 20% v každom podniku má deti do 10 rokov a len veľmi malý počet (do 2 %) prichádza do práce cezhranične. Veľmi sa líši situácia v počte zamestnancov dochádzajúcich vnútroštátne z okolitých obcí, kde najvyššiu hodnotu dosahuje Marianum - 30% a OLO - 35 %.

Riziko nedostupnosti nie je možné ani potrebné úplne eliminovať, ale najmä v Scenári 3 môže podľa uvedených čísel nastať bez kompenzačných krokov aj úplné ochromenie činnosti podnikov, ak by sa kumulovalo niekoľko rizík náraz - napríklad obmedzenia vnútroštátnej mobility kombinované s vysokou chorobnosťou.

Riadenie tohto rizika vyžaduje odhad minimálnych nevyhnutných personálnych kapacít pre kritické činnosti a podrobnejšiu analýzu rizikovosti zamestnancov v týchto skupinách (veková štruktúra, rodinná štruktúra, geografická štruktúra).

RIZIKO NEDOSTUPNOSTI TOVAROV A SLUŽIEB, KTORÉ SAMOSPRÁVA POTREBUJE NA NÁSLEDNÉ ZABEZPEČENIE VEREJNÝCH SLUŽIEB.

Okrem dostupnosti zamestnancov sú pre poskytovanie verejných služieb kľúčovým vstupom tovary a služby. Zatiaľ čo bez kapitálových výdavkov sa dá určitý čas zaobísť, bez prevádzkových vstupov to možné nie je. V tejto chvíli je plne zabezpečená vnútroštátna a medzinárodná nákladná doprava, preto by toto riziko malo byť veľmi nízke. Na druhej strane, mnohé priemyselné podniky prestali (dočasne) s výrobou, medzinárodná nákladná doprava čelí niekedy dlhému čakaniu na hraniciach a do budúcnosti sa nedajú vylúčiť ďalšie obmedzenia. Na elimináciu tohto rizika možno odporúčať analýzu kritických vstupov, ktoré majú zároveň vyššie riziko nedostupnosti (obmedzený počet poskytovateľov, ohrozenie poskytovateľa, geograficky vzdialený poskytovateľ), prípadne následné vytváranie vlastných zásob. Toto je zároveň oblasť, kde treba priebežne citlivo sledovať zmeny prostredia. Okrem toho treba analyzovať, aké interné kapacity mesto a jeho organizácie majú - napríklad mestské lesy či robotnícke profesie z iných organizácií.

RIZIKO ZNEFUNKČNENIA ORGÁNOV MESTA A KRÍZOVÉHO RIADENIA.

Mesto Bratislava má svoje orgány, medzi ktoré patrí primátor, zastupiteľstvo mesta, starostovia mestských častí a zastupiteľstvá mestských častí. Má aj svoj mestský krízový štáb. Funkčnosť týchto orgánov je zásadnou podmienkou fungovania mesta. Snahou je zachovať všetky prvky mestskej demokracie funkčné a opierať sa o ne pri rozhodovaniach mesta. Identifikovali sme dve najdôležitejšie oblasti, ktoré je potrebné riešiť: základné pravidlá a harmonogram stretávania/zasadnutí orgánov počas pandémie a zastupiteľnosť kľúčových osôb.

Základné pravidlá a harmonogram stretávania/zasadnutí orgánov počas pandémie.

Zastupiteľstvá schvaľujú dôležité zmeny v rozpočte, ako aj iné opatrenia, ktoré umožňujú mestu plynulo reagovať na krízový stav. Počas vyvrcholenia krízy/pandémie je potrebné harmonogram zastupiteľstiev zredukovať a obmedziť na iba nevyhnutnú agendu súvisiacu s krízou a chodom úradu/mesta. V súvislosti s novelou zákona prijatou v Národnej rade SR, ktorá umožňuje aj elektronické rokovanie cez videokonferenciu, sa uľahčuje možnosť flexibilnejšie prerokovávať aj ďalšiu agendu mesta. V prípade mesta došlo k vypusteniu marcového rokovania mestského zastupiteľstva a úprave miesta konania aprílového zastupiteľstva, ktoré je presunuté do väčších priestorov, kde je možné zachovať vzdialenosť medzi účastníkmi rokovania a zvýšiť tak bezpečnosť. Mestská rada v súvislosti s aprílovým zastupiteľstvom bude rokovať priamo pred jeho rokaním, t.j. v rovnakých priestoroch a časovo pár hodín pred jeho otvorením. V prípade komisií sa pri zastupiteľstve pracuje aj s možnosťou elektronického video rokovania.

Krízový štáb mesta je zložený zo zástupcov magistrátu, mestskej polície a viacerých kľúčových podnikov na území mesta. Zároveň sú naň podľa potreby pozvaní aj zástupcovia mestských organizácií a firiem, ako aj záchranných zložiek. Zvoláva ho jeho predseda, riaditeľ magistrátu, a stretáva sa v mimoriadnej situácii na pravidelnej báze a podľa potreby. Jeho rokovanie prebieha cez videokonferenčný hovor.

Zastupiteľnosť kľúčových osôb

Primátora v jeho neprítomnosti zastupuje prvá viceprimátorka. Okrem nej sú súčasťou vedenia mesta aj ďalší dvaja viceprimátori, ktorí na základe poverení môžu podpisovať dokumenty, ako aj viesť rokovanie zastupiteľstva. Rovnako je zastupiteľnosť potrebné riešiť aj pri starostoch mestských častí.

Z pohľadu eliminovania rizika je potrebné zabezpečiť ich zastupiteľnosť v čase a oddelenie ich prítomnosti na úrade v prípade šírenia pandémie. Mesto pristúpilo k vytvoreniu zastupiteľnosti jednotlivých členov krízového tímu. Snahou je vybudovať tzv. shadow teams, ktoré budú paralelne pracovať na úlohách a v prípade ohrozenia, resp. ochorenia členov jedného z tímov, vedia zastúpiť jednotlivé funkcie. Zastupiteľnosť sa týka jednotlivých oblastí, ako sú starostlivosť o seniorov, ľudí bez domova, distribúcie ochranných pomôcok, komunikácie, krízového riadenia a pod.

FINANČNÉ RIZIKO MESTA - SOLVENTNOSŤ A LIKVIDITA.

Toto riziko vyplýva jednak zo všeobecného modelu financovania verejnej správy, ktorý nestojí na vytváraní rozsiahlych zásob likvidity a jednak z postavenia Bratislavy ako samosprávy, ktorá je dominantne finančne závislá na zdrojoch iných úrovní verejnej správy.

Za najrizikovejšie možno pokladať príjmy vo výške 177 mil. Eur, ktoré pochádzajú z dane z príjmov fyzických osôb a dane za ubytovanie a môžu výrazne klesnúť. Na hotovostnej báze sú hrozbou aj prípadné opatrenia mesta na odloženie dane z nehnuteľností a poplatkov za komunálny odpad (spolu 60 mil. eur). Riziko likvidity a solventnosti sa týka aj mestských podnikov - buď pri krátení transferov z mesta, alebo pri zhoršenej platobnej disciplíne zákazníkov.

Treba tiež upozorniť, že v prostredí menovej únie je rizikom aj likvidita a solventnosť Slovenskej republiky v prostredí koronavírusovej krízy. Bez úspešného riešenia na európskej úrovni môže byť ohrozená už v horizonte niekoľkých týždňov. Toto riziko je zatiaľ nízke.

Na elimináciu rizika solventnosti a likvidity slúži finančný plán ako jeden zo štyroch realizačných plánov. Ten mapuje situáciu v oblasti príjmov aj výdavkov, definuje úsporný režim a vytváranie finančných rezerv v jednotlivých subjektoch. V prípade Scenáru 2 a Scenáru 3 rozpracúva pripravenosť na riešenie vysokej miery finančného stresu (až po riešenie nedostatočnej likvidity cez krátkodobé kontokorentné úvery alebo bondy, v prípade nedostupnosti finančných trhov aj iné inštrumenty, ktorými by mesto platilo svoje záväzky namiesto hotovosti).

RIZIKO HOSPODÁRSKÝCH A SOCIÁLNYCH ŠKÔD.

Koronavírus so sebou prináša riziko významných hospodárskych a sociálnych škôd nad rámec dopadov týkajúcich sa zdravotného stavu.

Pre Slovensko ako celok predpovedá Inštitút finančnej politiky MF SR "v roku 2020 recesiú na úrovni 7,2%". V druhej polovici roka začne ekonomika postupne ožívať a vytlačí rast HDP v roku 2021 na 6,8 %. Neistota ohľadom ďalšieho vývoja ostáva naďalej veľká. Predĺženie pandémie alebo jej opakovaný návrat v druhej polovici roka by recesiú výrazne prehĺbili."

Ekonomické dôsledky budú pre Bratislavu v rámci Slovenska pravdepodobne nadštandardné, vzhľadom na vysokú mieru internacionalizácie, pohyb tovarov, služieb, ako aj turizmus. Na druhej strane, Bratislava má aj najväčšiu koncentráciu talentov a kapacít v oblasti podnikania, ale aj občianskej spoločnosti.

Riešenie tohto rizika je najmä v kompetencii štátu, biznisu a občianskej spoločnosti, keďže mesto Bratislava má len malé kompetencie v tejto oblasti. Vzhľadom na zasiahnutosť Bratislavy a pomalosť reakcie štátu sa však mesto Bratislava zapojí aj do riešenia tejto oblasti na základe kombinácie dvoch prístupov:

- Proaktívny: priebežne monitorovať situáciu, definovať priority a možné riešenia, zastupovať záujmy Bratislavčanov v tejto oblasti voči centrálnej vláde - či už vo väzbe na kompenzácie alebo na uvoľňovanie karanténnych opatrení
- Koncentrovaný: riešiť len špecifické oblasti (podľa priority pre Bratislavu, prípadne kde štát najviac zlyhá)

Okrem riešenia krátkodobých rizík je s ekonomickými dôsledkami koronavírusu potrebné vyrovnať sa aj z hľadiska dlhodobého rozvoja Bratislavy. Bratislava sa od roku 1989 hospodársky rozvíjala spontánne a bez snahy mesta a štátu to nejako výraznejšie ovplyvniť. Verejná správa skôr vždy dobiehala realitu (infraštruktúra a pod.) Koronakríza môže znamenať koniec tejto etapy a výraznejšiu potrebu definovať víziu strednodobej prosperity Bratislavy a preložiť túto víziu do opatrení jednotlivých aktérov vrátane mesta (teda nielen opatrenie pre magistrát, ale opatrenia aj pre štát, školy a pod...). Znamená to rozšíriť záber aj ambíciu už pripravovaného plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Plán Bratislava 2030.

RIZIKO ZLYHANIA ŠTÁTU.

V prípade nezvládnutia epidémie môže nastať zlyhanie poskytovania základných verejných služieb štátu, osobitne zdravotníctva, zásobovania a verejného poriadku. Mesto môže byť postavené pred otázkou nutnosti suplovať základné funkcie štátu na svojom území.

V oblasti poskytovania zdravotníckych služieb ani zásobovania mesto nevie v relevantnom období vybudovať náhradné kapacity, preto by sa sústredilo na poskytovanie týchto služieb vo vlastných zariadeniach osobám odkázaným priamo na starostlivosť mesta - zariadenia sociálnych služieb.

V oblasti verejného poriadku, vzhľadom na existenciu mestskej polície, môže mesto v obmedzenej miere prispieť k udržaniu verejného poriadku - mestská polícia má však v súčasnej legislatívnej situácii veľmi obmedzené kompetencie.

Výraznejšie, ako mestskou políciou, môže mesto pomôcť tým, že obmedzí riziko paniky a zlyhania verejného poriadku poskytovaním informácií a bojom s dezinformáciami a celkovou lepšou komunikáciou s obyvateľmi a jej aplikáciou až na mikrolevel, osobitne komunikácia so zraniteľnými skupinami (seniori a pod.).

Realizačné dokumenty k scenárom

Zároveň s finalizáciou druhej verzie scenárov sme pripravili štyri realizačné dokumenty, ktoré navrhujú: 1/ riešenia kľúčových rizík, 2/ konkrétne opatrenia naprieč všetkými scenármi aj pre jednotlivé scenáre a 3/ konkrétne úlohy s jasnou zodpovednosťou.

Plán na minimalizáciu mortality a ochranu kvality života s dôrazom na riešenie ohrozených skupín . Stav: aktuálna verzia plánu je dostupná tu: [link](#)

Plán na zabezpečenie dostupnosti kritických služieb a funkčnosť mestských orgánov

Stav: aktuálna verzia plánu je dostupná tu: [link](#)

Finančný plán

Stav: aktuálna verzia plánu je dostupná tu: [link](#)

Plán oživenia ekonomiky

Stav: aktuálna verzia plánu je dostupná tu: [link](#)

ČASŤ II.

Scenáre mesta

Bratislava

V tejto časti predstavujeme tri scenáre, ktoré majú zrozumiteľne postihnúť celé spektrum možností. Podrobné dopady jednotlivých scenárov sú rozpracované v realizačných plánoch.

Scenár 1 je hraničný pozitívny scenár, v ktorom sa pandémie podarí zastaviť a zvrátiť bez toho, aby infikovala drvivú väčšinu obyvateľstva. Scenáre 2 a 3 sú hraničné negatívne scenáre vychádzajúce z predpokladu, že sa pandémie nepodarí zastaviť a jedinou otázkou bude rýchlosť a intenzita jej priebehu. V Scenári 2 sa negatívne očakávania prejavujú v dĺžke boja s pandemiou, v Scenári 3 naopak v kratšom, intenzívnom priebehu. V praxi teda platí, že skutočný vývoj bude pravdepodobne niekde MEDZI uvedenými scenármi a nebude plne zodpovedať žiadnemu z nich. Keďže však tieto scenáre pokrývajú spoločne takmer celé spektrum možností, umožňujú sa dobre pripraviť.

Pri tvorbe scenárov sme vychádzali z doterajších zahraničných skúseností. Zároveň sme v rámci iniciatívy Korona:fakty požiadali panel odborníkov o hodnotenie pravdepodobnosti týchto scenárov. Za najpravdepodobnejší považuje panel odborníkov Scenár 1 – Mierna pandémia. 76 % oslovených odborníkov považuje tento scenár za pravdepodobný, (39 % za pravdepodobný, 37 % za veľmi pravdepodobný). Experti pripúšťajú aj horší Scenár 2 – Zvládnutá pandémia. Tento scenár pripúšťa 71 % expertov (56 % ako pravdepodobný, ale len 15 % ako veľmi pravdepodobný). Naopak, za nepravdepodobný považuje panel Scenár 3 – Nezvládnutá pandémia, konkrétne až 86 % ho považuje za málo pravdepodobný. Nekontrolované šírenie koronavírusu po Slovensku považuje 63 % expertov za málo pravdepodobné a len 3 % za veľmi pravdepodobné. Na základe tohto hodnotenia, ale aj na základe aktuálneho vývoja nákazy, sme sa rozhodli zmeniť pravdepodobnosť uvedených scenárov na 65/30/5.

Scenár 1

Mierny priebeh pandémie

Pravdepodobnosť k 1. 4. 2020: 65%

Základné predpoklady:

V tomto scenári sa situáciu na Slovensku v priebehu apríla a mája podarí stabilizovať na obmedzenom počte simultánne nakazených. V tomto scenári bude Slovensko schopné nielen výrazne sploštiť, ale úplne zvrátiť krivku nákazy. Koeficient R_0 opisujúci šírenie koronavírusu bude väčšinu času pod hodnotou 1, čo znamená, že jeden nakazený za normálnych okolností nakazí menej, ako jedného ďalšieho človeka. Zároveň sa však periodicky môžu vracieť erupcie nákazy, ktorých rozsah sa dnes nedá predvídať. Počas erupcií sa R_0 zvýši nad 1. V prípade nezvládnutia môžu tieto návraty prerásť do Scenáru 2 alebo Scenáru 3.

Tento scenár je podmienený schopnosťou štátnych orgánov zlepšiť svoje fungovanie tak, aby sa následné infekčné impulzy dali zvládnuť BEZ nevyhnutnosti návratu drastických opatrení. Obmedzenie vnútroštátneho šírenia aj obmedzenie dovozu nákazy vyžaduje najmä rozsiahle testovanie a dôsledný „tracking“, teda sledovanie a izolovanie ľudí, ktorí prišli do kontaktu s nakazeným. Bez tejto kapacity nie je Scenár 1 reálny.

V tejto chvíli za najnádejnejší pokladáme prístup cez takzvanú smart karanténu, kde sa vystopovanie kontaktov deje automaticky cez analýzu mobilných a transakčných dát (Česká republika) a aj rozhodnutia o karanténe sa do určitej miery dejú automatizovane (Čína, Južná Kórea). Okrem toho sa treba pripraviť aj na protilátkové testy, kedy budú identifikovaní jednotlivci, ktorí majú imunitu na nákazy.

Ak sa to podarí, Slovensko, vrátane jeho hlavného mesta, bude postupne uvoľňovať obmedzenia a vracat život do normálnych koľají. Tu si však treba uvedomiť dva pravdepodobné faktory:

- Obmedzenia sa nebudú uvoľňovať zároveň a niektoré budú prítomné dlhodobo
- Obmedzenia sa budú opätovne zavádzať vo vybraných lokalitách podľa lokálnych podmienok

Scenár predpokladá aj to, že v rámci Európskej únie sa podaria koordinované kroky, ktoré zabránia kolapsu verejných financií a finančných trhov, umožnia postupné odstraňovanie hraničných obmedzení a postupnú obnovu ekonomického života.

Obnovenie ekonomickej a spoločenskej aktivity a pohybu obyvateľov možno očakávať od polovice apríla. Postupne budú otvárané obchody, reštaurácie aj iné prevádzky – tu je však obzvlášť pravdepodobné, že mnohé obmedzenia (napríklad na reštaurácie/bary, masové podujatia...) budú platiť oveľa dlhšie. Verejné podujatia budú otvorené najskôr v septembri. V roku 2020 budú pravdepodobne ešte platiť viaceré preventívne opatrenia v obchodoch (rúška, dezinfekcia, obmedzené počty ľudí). Školy pravdepodobne neobnovia plnú prevádzku až do septembra.

Aj v takomto scenári možno predpokladať len postupné otvorenie hraníc pre osobnú dopravu a pokračujúci útlm turizmu, kultúry a súvisiacich oblastí (minimálne do konca roka 2020). Otvorenie hraníc sa bude diať najmä v rámci EÚ, a aj to najmä v rámci skupín krajín. Kompenzačné ekonomicko - sociálne opatrenia vlády budú menej dôležité, ako v iných scenároch, ale nižší rozsah potrieb paradoxne uľahčí ich úspešnú implementáciu.

Dôsledky pre mesto Bratislava:

V prípade Bratislavy bude počet nových prípadov nákazy (skutočných, nie meraných) do 10 denne, čo znamená, že simultánne bude v Bratislave chorých do 200 ľudí, z ktorých bude do 15 hospitalizovaných, z toho do 4 na JISke, s výslednou nulovou alebo nízkou mortalitou.

Pohyb obyvateľov a ekonomická a spoločenská aktivita v Bratislave sa bude obnovovať veľmi postupne. Bratislava bude osobitne trpieť veľmi pomalým a limitovaným otváraním hraníc.

Možno očakávať prepád HDP do 10 % na celoročnej báze. Obnovenie rastu ekonomiky pravdepodobne už na prelome 2Q a 3Q.

Nezamestnanosť po krátkodobom náraste sa rýchlo stabilizuje a začne mierne klesať.

Riziká:

- *Riziko mortality: nízke*
- *Riziko inej mimoriadnej situácie: stredné, zhoršenie dopadov nízke až stredné*
- *Riziko nerovnosti a zníženej kvality života: stredné*
- *Riziko nedostatočnej reakcie verejného zdravotníctva: stredné*
- *Riziko nedostupnosti zamestnancov samosprávy a následného zabezpečenia verejných služieb: nízke*

- *Riziko nedostupnosti tovarov a služieb, ktoré samospráva potrebuje na následné zabezpečenie verejných služieb: nízke*
- *Riziko znefunkčnenia orgánov mesta a krízového riadenia: nízke*
- *Riziko solventnosti a likvidity mesta: stredné až vysoké*
- *Riziko hospodárskych škôd: stredné až vysoké*
- *Riziko zlyhania základných funkcií štátu: nízke*

Dôsledky pre magistrát mesta Bratislava, jeho organizácie, mestské časti:

Témy:

Plán na minimalizáciu mortality a ochranu kvality života s dôrazom na riešenie rizikových skupín

- Dôležitá bude schopnosť rýchlo sa vyrovnávať s opakovanými vlnami nákazy a hrozbami - jasné nastavenie očakávaní verejnosti, otvorená a transparentná komunikácia o nákaze aj rozhodnutiach mesta
- Realizácia plánu na podporu testovania medzi zamestnancami mesta so snahou o dosiahnutie univerzálneho testovania medzi zamestnancami v kritických pozíciách v priebehu mesiaca máj. Konkrétne ide primárne o zamestnancov pôsobiacich v zariadeniach pre seniorov, kde sa počíta s testovaním 400 zamestnancov. V ideálnom prípade by testovanie prebehlo každý týždeň. Alternatívou je testovanie každý druhý týždeň, čo predstavuje 800 testov mesačne. V prípade zamestnancov mesta a zamestnancov iných subjektov, ktorí sa venujú poskytovaniu sociálnych služieb zameraných na ľudí bez domova, je počet testov 300 ks mesačne. Tento počet pokrýva 150 osôb na dvojtyždennnej báze.
- Kapacita na sledovanie individuálnych prípadov - spolupráca štátu a samosprávy, mesto/mestská polícia by mohli zohrať pomoc pri trackovaní kontaktov nakazených a v karanténe - podpora štátnych orgánov. Osobitne dôležité to bude v prípade smart karantény, ako aj hľadanie kontaktov ľudí bez domova, ktorí sa ocitnú v karanténe v areáli na Zlatých pieskoch.
- Podpora kvality života pre seniorov, ľudí bez domova, ŤZP a iné ohrozené skupiny
- Vecná, poradenská a finančná pomoc mesta/mestských častí novo zraniteľným skupinám - priamo alebo cez MVO
- Aktivity na ochranu duševného zdravia voči najzraniteľnejším

Plán na zabezpečenie dostupnosti kritických služieb a funkčnosť mestských orgánov

- Realizácia plánu na podporu testovania medzi zamestnancami mesta so snahou o dosiahnutie špecifického testovania medzi zamestnancami v horizonte mesiaca máj 2020
- Dezinfekcia/prevencia

Škôlky, školy a školské zariadenia v správe mesta a mestských častí

Vozidlá MHD

Budovy mesta a mestských organizácií

- MHD

Pravdepodobne celoročný pokles tržieb a obsadenosti

Celoročne prázdninový grafikon, resp. úplne nový (viac špičkový) grafikon

Nárazové dopyty a prepady

Dlhodobé oslabenie dopytu po MHD z obavy pred bezpečnosťou a snaha o posilnenie bezpečnosti jazdy MHD, vrátane kampane zameranej na zvýšenie jej využívania/atraktívnosti

Cenové zvýhodnenie predplatných lístkov na MHD s cieľom zvýšiť jej využívanie

- Doprava (cesty)

prudké vlny zvýšeného a pozastaveného dopytu/využívania.

Riziko kolapsu dopravy v súvislosti so štartom nového školského roka 2. 9. 2020 - zapríčinený mixom obnovenia mobility a strachu z cestovania v MHD.

- Fungovanie úradu viac-menej v štandardnom režime, väčší podiel elektronickej komunikácie a home office
- Podpora testovania medzi zamestnancami mesta

Finančný plán

- Mierne scenár priebehu pandémie bude mesto stáť 31 – 40 mil. eur. Jeho zvládnutie bude znamenať obmedzenie ambícií rozpočtu v menej prioritných investíciách a menšom rozsahu opráv ciest a verejných priestorov, s vysokou mierou vyčerpania dostupných finančných rezerv.

- Pomoc štátu by sa mala sústrediť na podporu Dopravného podniku Bratislava a kompenzácie výpadku príjmov samospráv.

Plán riešenia hospodárskych a sociálnych škôd

- Obnovenie ekonomickej aktivity ako priorita a proaktívny prístup mesta.
- Aktivity mesta budú orientované smerom na zamestnávateľov, ale aj na štátne orgány (advokácia opatrení, ktoré najviac pomôžu oživeniu Bratislavy) a dôraz na ambicióznejší Plán Bratislava 2030

Scenár 2

Zvládnutá pandémia

Pravdepodobnosť k 1. 4. 2020: 30%

Základné predpoklady scenára:

Situácia bude dlhodobá vážna, pretože sa nepodarí krivku nákazy zvrátiť, ale podarí sa ju sploštiť. Počet nakazených obyvateľov dosiahne 25 - 30 % obyvateľstva v priebehu 8 - 12 mesiacov, to znamená 2 - 5 % (100 - 200 tis.) mesačne. Koeficient R_0 opisujúci šírenie koronavírusu bude široko kolísať, ale podarí sa ho priemerne udržať v rozpätí približne 1 - 2.

Predpokladáme pokračujúcu uzatvorenosť hraníc SR pre osobnú dopravu, možné obmedzenia aj pre nákladnú dopravu a možnosť obmedzení vnútroštátnej mobility - individuálna geografická karanténa konkrétnych obcí, mikroregiónov. (Pripomíname, že táto možnosť sa týka aj Scenára 1 v rámci riešenia erupcií nákazy.)

V rámci Európskej únie sa podaria koordinované kroky, ktoré zabránia kolapsu verejných financií a finančných trhov, ale dá sa predpokladať dlhodobé udržanie hraničných obmedzení a veľmi vážne ekonomické problémy.

Kritické funkcie štátu aj samosprávy budú zachované, no budú fungovať v rámci dlhodobého vysokého stresu. Časť verejných zamestnancov (do 25 %) bude vyradená na základe choroby, karantény alebo potreby starostlivosti o blízkych.

Obnovenie ekonomickej a spoločenskej aktivity a pohybu obyvateľov bude veľmi pomalé a možno predpokladať dlhodobé obmedzenia základných, spoločenských a ekonomických funkcií (minimálne do konca roka 2020).

Kompenzačné ekonomicko - sociálne opatrenia vlády budú veľmi dôležité, ale budú realizované suboptimálne z hľadiska rozsahu aj rýchlosti. Budú mať mierny pozitívny efekt najmä v druhej polovici 2Q a počas 3Q.

Dôsledky pre mesto Bratislava:

V prípade Bratislavy bude hospitalizovaných mesačne do 1 500 obyvateľov, z toho na JIS do 500. Mesačne zomrie do 200 jednotlivcov. Pri trvaní takéhoto stavu po dobu 8 mesiacov tak zomrie odhadom do 1 600 pacientov.

Prepad HDP bude 10 - 20 % na celoročnej báze. Obnovenie rastu ekonomiky možno očakávať počas 4Q 2020, alebo aj neskôr. Bratislava zažije najvýraznejšiu recesiú v modernej histórii.

Nezamestnanosť v Bratislave po krátkodobom výraznom náraste bude rásť pomaly a začne sa stabilizovať až na jeseň, sezónne faktory obmedzia jej pokles v zime. Pravdepodobne dosiahne prvýkrát v histórii dvojciferné hodnoty (pokiaľ tomu nezabránia nadštandardné opatrenia štátu).

Riziká:

- Riziko mortality: stredné
- Riziko inej mimoriadnej situácie: stredné, zhoršenie dopadov stredné až vysoké
- Riziko nerovnosti a zníženej kvality života: vysoké
- Riziko nedostatočnej reakcie verejného zdravotníctva: stredné
- Riziko nedostupnosti zamestnancov samosprávy a následného zabezpečenia verejných služieb: nízke (stredné/vysoké pre špecifické kritické skupiny)
- Riziko nedostupnosti tovarov a služieb, ktoré samospráva potrebuje na následné zabezpečenie verejných služieb: nízke/stredné
- Riziko znefunkčnenia orgánov mesta a krízového riadenia: nízke/stredné
- Riziko solventnosti a likvidity mesta: vysoké
- Riziko hospodárskych škôd: vysoké
- Riziko zlyhania základných funkcií štátu: stredné

Dôsledky pre magistrát mesta Bratislava, jeho organizácie, mestské časti:

Témy:

Plán na minimalizáciu mortality a ochranu kvality života s dôrazom na riešenie rizikových skupín

- Podpora testovania medzi obyvateľmi mesta s dôrazom na klientov sociálnych zariadení, ľudí bez domova a iné zraniteľné skupiny
- Podpora kvality života pre seniorov, ľudí bez domova, ŤZP a iné ohrozené skupiny

- *Vecná, poradenská a finančná pomoc mesta/mestských častí novo zraniteľným skupinám - priamo alebo cez MVO*
- *Aktivity na ochranu duševného zdravia počas dlhodobej izolácie - voči najzraniteľnejším aj profylakticky všeobecne pre populáciu mesta*

Plán na zabezpečenie dostupnosti kritických služieb a funkčnosť mestských orgánov

- Kľúčom je zabezpečenie schopnosti mesta fungovať v dlhodobom zásadnom strese jeho inštitúcií - plánovanie na 6 - 12 mesiacov neustálej záťaže + zastupiteľnosť a personálne rezervy
- V tomto scenári sa nepredpokladá strata schopnosti mestských podnikov a organizácií plniť základné funkcie (chýbajúcich do 25% zamestnancov by to nemalo ohroziť), ale môžu byť ohrozené individuálne kritické funkcie a hrozí obmedzenie služieb
- Predovšetkým v OLO a Marianum je vysoké riziko nutnosti obmedziť rozsah služieb. Podobne aj DPB bude musieť redukovať grafikon. BVS má nižší podiel kritických zamestnancov a je odolnejšia na výpadky.
- Realizácia plánu na podporu testovania medzi zamestnancami mesta so snahou o dosiahnutie plošného testovania medzi kritickými/kľúčovými zamestnancami v horizonte 1 mesiaca a to na pravidelnej báze (min. raz za 14 dní)
- Všeobecné kroky:

Potenciálny nedostatok zamestnancov v základných službách (doprava, odpad, voda, čistenie, zariadenia pre seniorov) a presun nepotrebných zamestnancov a budov organizácií/mesta na kritické funkcie

zabezpečenie starostlivosti o deti pre verejných a súkromných zamestnancov v prvej línii

Zvyšovanie sebestačnosti mesta v zabezpečovaní základnej materiálnej pomoci prostredníctvom mestských podnikov

Konkrétne kroky:

BVS:

V prípade nedostatku zamestnancov (pre zabezpečenie nutných služieb je potrebných 36 % zamestnancov):

Minimalizovanie obslužnej pohotovosti

Záložné mikroteamy pripravené zastúpiť výpadok personálu

Plná zastupiteľnosť dispečingu ...

- Opatrenia na redukcii rizika:

Obmedzenie všetkých služieb spoločnosti okrem kritických

Eliminácia koncentrácie zamestnancov (home office, obmedzená prevádzka klientskych centier)

Tvorba zastupiteľných mikroteamov

DPB:

- V prípade nedostatku zamestnancov: *Plošná redukcia grafikonu*
- Opatrenia na redukcii rizika:

Nábor nových zamestnancov (iní dopravcovia, kamiónová doprava)

Hygienické opatrenia (meranie teploty pri nástupe do práce, zablokovanie nástupu prvými dverami, dezinfekcia)

Postupné pracovné prestávky, home office

Marianum:

V prípade nedostatku zamestnancov (na plnohodnotné zabezpečenie služieb je potrebných

až 75 % zamestnancov z dôvodu špecializácie):

- *Využitie kapacít krematória v Nitre a Nových Zámkoch počas nočných zmien*
- *Povoľanie armády a zaškolenie vojakov na výkon nevyhnutných činností*

Opatrenia na redukcii rizika:

- *Duplicitné, polovičné tímy pre vytvorenie zálohy*
- *Preškoloňovanie zamestnancov na kritické úlohy (krematórium, atď.)*
- *Urýchlené dokončenie generálnej opravy druhej pece v krematóriu*

OLO:

V prípade nedostatku zamestnancov (pre plný rozsah služieb je potrebných až 81 % zamestnancov - robotnícke profesie):

- Zníženie frekvencie odvozu
- Zberné hniezda odpadu
- Zamestnanie kvalifikovaných zamestnancov na dôchodku

Opatrenia na redukcii rizika:

- Nábor nových zamestnancov (kamiónová doprava, stavebné firmy, autobusová doprava)
- Home office pre technicko - hospodárskych zamestnancov
- Posunutý nástup posádok (zber a odvoz)
- Jeden zamestnanec v kancelárii, limitovaný styk, striedanie, komunikácia vysielaczkami a telefonicky (spaľovňa)

Škôtky a starostlivosť o malé deti v dlhodobom horizonte - minimálne pre zamestnancov mesta/zdravotníkov a iné nevyhnutné povolania

Vybudovanie stabilných, dôveryhodných a rýchlych komunikačných kanálov s obyvateľstvom mesta na riešenie dezinformácií

Finančný plán

- Scenár zvládnutej pandémie bude mesto stáť 74 – 122 mil. eur, zastavené budú všetky okrem najprioritnejších investícií mesta (električkové trate z eurofondov). Dlh mesta stúpne až na 54 % príjmov v roku 2020 a prekročí 60% hranicu v roku 2021.
- Mesto nebude pri 20% poklese HDP od leta 2020 v plnej miere schopné platiť svoje záväzky, pomoc štátu by mala byť bezodkladná, s cieľom zabezpečiť likviditu a solventnosť mesta. Rovnako by mal štát kompenzovať výpadky tržieb mestských organizácií.

Plán oživenia ekonomiky

- Proaktívny prístup koncentrovaný na vybrané sektory (vzhľadom na zaťaženosť mesta inými prioritami) a potreba už priebežných opatrení vzhľadom na dlhodobosť kritického vývoja.

Scenár 3

Nezvládnutá pandémia

Pravdepodobnosť k 1. 4. 2020: 5%

Základné predpoklady scenára:

Pandémia bude eskalovať za hranice schopností štátu a spoločnosti ich manažovať, možno očakávať simultánnu vysokú nakazenosť obyvateľstva, počet vážnych prípadov vysoko presahujúcich kapacitu zdravotníctva a zlyhania verejných služieb v niektorých ďalších oblastiach (verejné financie, verejná bezpečnosť). Takýto scenár by mohol nastať najskôr v druhej polovici apríla, ale môže nastať aj kedykoľvek neskôr.

V tomto scenári sa na Slovensku nepodarí zvrátiť krivku nákazy, ani ju zásadne sploštiť. Počet nakazených dosiahne 40 - 60 % obyvateľstva v priebehu 3 - 4 mesiacov, to znamená 15 - 20 % (750 - 1 000 tis.) mesačne. Mortalitu vzhľadom na preťaženie zdravotníckeho systému nie je možné odhadnúť. Koeficient R_0 opisujúci šírenie koronavírusu bude široko kolísať, ale nepodarí sa ho udržať pod 2 z hľadiska priemeru.

Predpokladáme pokračujúcu uzatvorenosť hraníc SR aj možnosť zásadných obmedzení vnútroštátnej mobility, prípadne všeobecný zákaz mobility.

Vážnosť tohto scenára závisí od toho, či nezvládnutie pandémie bude len problémom malého počtu krajín, alebo celej Európskej únie. Ak sa v rámci Európskej únie nepodaria koordinované kroky, ktoré by zabránili kolapsu verejných financií a finančných trhov, môže to viesť aj k tomu, že Slovenská republika by nemala dostatočne zabezpečenú hotovosť.

Spolu s dlhodobým udržaním hraničných obmedzení a veľmi vážnymi ekonomickými problémami vyplývajúcimi z koronakrízy to bude znamenať ohrozenie základných funkcií štátu a možný ekonomický kolaps.

Obnovenie ekonomickej a spoločenskej aktivity a pohybu obyvateľov bude veľmi pomalé. Rýchly priebeh pandémie síce vytvorí predpoklady pre rýchly návrat k status quo ex ante, ale tieto predpoklady sa v praxi naplnia len obmedzene z dôvodu obrovskej vnútroštátnej disrupcie spoločnosti a aj medzinárodným obmedzeniam.

Kompenzačné ekonomicko - sociálne opatrenia vlády budú vzhľadom na epidemiologický vývoj nedostatočnou prioritou a dopad koronavírusu bude masívny, takže ich vplyv bude obmedzený.

Dôsledky pre mesto Bratislava:

Mesačne bude hospitalizovaných 5 - 10 000 obyvateľov, z toho s potrebou intenzívnej starostlivosti na JISke 1 500 - 3 000 obyvateľov Bratislavy (otázka kapacít, keďže takéto kapacity mesto nemá). V tomto scenári je, vzhľadom na preťaženie kapacít, ťažko odhadnúť počet mŕtvych, ale bude niekoľkonásobne vyšší, ako v prípade scenára č. 2.

Nezvládnutá pandémia pravdepodobne povedie k drastickým opatreniam, ako je úplný zákaz vychádzania, možnosť úplnej uzatvorenia hraníc zo strany susedov (aj pre nákladnú dopravu) a vnútroštátne obmedzenia mobility.

Prepad HDP bude o 20 - 40 % celoročne, ale vzhľadom na rýchly priebeh, obnovenie rastu ekonomiky pravdepodobne nastane do konca roka 2020, ale z veľmi nízkeho základu.

Nezamestnanosť v Bratislave skokovo narastie, následne sa stabilizuje a v priebehu niekoľkých mesiacov začne postupne klesať (ak nenastanú sekundárne šoky z vonkajšieho prostredia). S vysokou pravdepodobnosťou dosiahne dvojciferné hodnoty a je veľmi ťažké odhadnúť jej strop.

Riziká:

- *Riziko mortality: veľmi vysoké*
- *Riziko inej mimoriadnej situácie: stredné, zhoršenie dopadov stredné až vysoké*
- *Riziko nerovnosti a zníženej kvality života: veľmi vysoké*
- *Riziko nedostatočnej reakcie verejného zdravotníctva: vysoké*
- *Riziko nedostupnosti zamestnancov samosprávy a následného zabezpečenia verejných služieb: vysoké*
- *Riziko nedostupnosti tovarov a služieb, ktoré samospráva potrebuje na následné zabezpečenie verejných služieb: stredné*
- *Riziko znefunkčnenia orgánov mesta a krízového riadenia: stredné/vysoké*
- *Riziko solventnosti a likvidity mesta: veľmi vysoké*
- *Riziko hospodárskych škôd: veľmi vysoké*
- *Riziko zlyhania základných funkcií štátu: stredné*

Dôsledky pre magistrát mesta Bratislava, jeho organizácie, mestské časti:

Témy:

Plán na minimalizáciu mortality s dôrazom na riešenie rizikových skupín

- Otázka suplovania funkcií štátu najmä v oblasti zabezpečenia základných potrieb - minimálne v zariadeniach mesta
- Nižší dôraz na kvalitu života vzhľadom na potrebu koncentrácie zabezpečenia základných potrieb

Plán na zabezpečenie dostupnosti kritických služieb a funkčnosť mestských orgánov

- V tomto scenári hrozí taký výpadok zamestnancov aj v úplne kritických oblastiach (mestská polícia, OLO, BVS, DPB, Marianum), že so súčasným stavom zamestnancov nebude možné zabezpečiť ani základné funkcie mesta
- Všeobecné opatrenia:
Prioritizácia základných funkcií mesta, ktoré sa ešte zdôraznia v takejto situácii - voda, odvoz a likvidácia odpadu, osobitne pohrebníctvo ako zásadná priorita

Identifikácia možných náhradných zamestnancov s ekvivalentnou kvalifikáciou nepatriacich do rizikových skupín a pripravenosť ich zamestnať

Identifikácia kritických materiálových zásob a plán ich získania

Konkrétne opatrenia:

BVS:

- Využitie iných zamestnancov mestských organizácií
- Stiahnutie zamestnancov z regionálnych pobočiek/zariadení
- Minimalizovanie personálnej obslužnosti kritických zdrojov a zariadení

DPB:

- Zastavenie hromadnej dopravy
- Využitie kapacít DPB pre potreby OLO, BVS a Marianum

Marianum:

- Spolupráca so Starz (zimné štadióny) a silovými zložkami pri úschove a pochovávaní zosnulých
- Využitie iných zamestnancov mestských organizácií
- Posilnenie kapacít v oblasti pohrebníctva

OLO:

- Minimalistický odvoz odpadu
- Využitie iných zamestnancov mestských organizácií

Zavedenie čo najrozsiahlejšieho testovania medzi zamestnancami mesta, ale orientovaného už najmä na protilátkové testy

Pripravenosť na nahrádzanie niektorých funkcií štátu v oblasti verejného poriadku (predchádzanie rabovaniu, riešenie dezinformácií)

Finančný plán

- Scenár nezvládnutej pandémie bude mesto stáť cez 122 mil. eur. Mesto bude obmedzené na úplne nevyhnutné funkcie a nebude schopné platiť svoje záväzky bez zásadnej a okamžitej pomoci štátu. Tá bude v tejto situácii nevyhnutná na udržanie zamestnanosti v mestských organizáciách.

Plán oživenia ekonomiky

- Obmedzená kapacita riešiť počas krátkeho intenzívneho obdobia, mesto by malo kapacitu riešiť najmä po uplynutí intenzívneho obdobia nákazy

Plán oživenia ekonomiky mesta

Verzia zo dňa 28.4.2020.

Spracovali: Ján Mazúr, Juraj Labant, Zuzana Ivašková, Zora Jaurová, Andrej Bednárík.

Obsah

1	Zhrnutie	2
2	Východiská.....	2
2.1	Scenáre možného vývoja.....	2
2.2	Ciele plánu oživenia ekonomiky	3
2.3	Východiská pri oživovaní ekonomiky mesta.....	3
2.4	Zhrnutie opatrení	4
3	Segment malého obchodu a služieb	8
3.1	Oslobodenie od miestnych daní.....	9
3.2	Odloženie, zníženie alebo odpustenie nájomného	10
3.3	Uvádzanie voľných nehnuteľností mesta na trh za netrhové nájomné	11
3.4	Príprava verejných priestranstiev, športovísk a veľkokapacitných mestských centier na dobu po koronavíruse.....	12
3.5	Aktivácia a facilitácia budovania kapacít (upskilling) mikro a malých podnikateľov	12
3.6	Revízia operačných programov	12
4	Segment kultúry	14
4.1	Východiská.....	14
4.1.1	Kultúra	14
4.1.2	Kreatívny sektor (oblasť KKP)	15
4.2	Výstupy z dotazníkového šetrenia.....	15
4.2.1	Dopady opatrení na respondentov	15
4.2.2	Dopady v napojení na trvanie opatrení.....	16
4.3	Opatrenia na riešenie dôsledkov krízy	16
1.1.1	Východiská.....	16
1.1.2	Fiškálne opatrenia hlavného mesta.....	17
1.1.3	Nefiškálne opatrenia hlavného mesta.....	18
1.1.4	Napojenie na opatrenia na úrovni štátu	18
5	Segment turizmu a ubytovacích služieb.....	20
5.1	Východiská.....	20
5.2	Opatrenia v segmente turizmu.....	20

1 Zhrnutie

Mesto pripravuje plán oživenia ekonomiky s ohľadom na tri možné scenáre vývoja: mierny priebeh pandémie, zvládnutú pandémiu a nezvládnutú pandémiu. Celoročný pokles HDP Slovenska bude od 5 do 40 % v závislosti od scenára vývoja.

Cieľom tohto plánu je pripraviť návrh opatrení realizovateľných v rámci rozpočtových možností mesta s ohľadom na očakávané výpadky príjmov a zvýšené výdavky mestského rozpočtu, v súlade s kompetenciami mesta v zmysle zákona o Bratislave a štatúte mesta, pri súčasnom zachovaní maximálnej miery fungovania kritických funkcií mesta a zachovaní prioritných rozvojových projektov hlavného mesta.

Plán sa sústreďí na kombináciu finančne menej náročných fiškálnych opatrení, nefiškálnych opatrení a zmiešaných opatrení, pri ktorých sa využívajú neupotrebené prostriedky a finančná kapacita mesta.

Na podporu segmentu malého obchodu a služieb, kultúry a kreatívneho priemyslu navrhujeme zaviesť najmä nasledovné opatrenia: (i) oslobodenie od dane za užívanie verejného priestranstva, (ii) odklad splatnosti, zníženie alebo odpustenie nájomného za užívanie mestského majetku, (iii) informačná funkcia, (iv) podporná politická funkcia mesta s ohľadom na prípravu európskych, celoštátnych či regionálnych politík s cieľom presadzovať záujmy mesta, (v) pokračovanie v implementácii grantových schém v rámci Nadácie mesta Bratislavy.

2 Východiská

2.1 Scenáre možného vývoja

Scenáre dopadu koronavírusu na Bratislavu popisujú stratégiu mesta v príprave a boji s pandémiou v troch možných vývoch budúcnosti, ktoré preberáme aj do plánu na zmiernenie hospodárskych a sociálnych škôd mesta:

1. **Mierny priebeh pandémie.** Hraničný pozitívny scenár, v ktorom sa pandémiu podarí zastaviť a zvrátiť bez toho, aby infikovala drvivú väčšinu obyvateľstva. Tento scenár predpokladá **obnovenie ekonomickej a spoločenskej aktivity od mája 2020**, obmedzenia pre reštaurácie, bary a masové podujatia budú platiť oveľa dlhšie. Školy pravdepodobne neobnovia prevádzku do septembra 2020 a otvorenie hraníc pre osobnú dopravu bude len postupné s čím bude spojený pokračujúci kolaps turizmu, kultúry a súvisiacich oblastí minimálne do konca roku 2020.
2. **Zvládnutá pandémia.** Hraničný negatívny scenár, pandémiu sa nepodarí zastaviť, dlhé trvanie boja s pandémiou na hranici kapacít štátu. **Obnovenie ekonomickej a spoločenskej aktivity bude veľmi pomalé** a možno predpokladať dlhodobé obmedzenie základných, spoločenských a ekonomických funkcií minimálne do konca roku 2020. Hranice SR ostanú uzavreté pre osobnú dopravu a sú pravdepodobné mierne obmedzenia vnútroštátnej mobility. Vládne ekonomicko-sociálne opatrenia budú mať mierny pozitívny efekt najmä v druhej polovici 2Q a počas 3Q. rast nezamestnanosti sa stabilizuje v jeseni 2020 na dvojciferných hodnotách.
3. **Nezvládnutá pandémia.** Hraničný negatívny scenár, pandémiu sa nepodarí zastaviť, krátke a intenzívne trvanie pandémie, ktoré prekoná kapacity štátu ju zvládnuť. Hranice SR ostanú uzavreté a sú pravdepodobné zásadné obmedzenia vnútroštátnej mobility. **Obnovenie ekonomickej a spoločenskej aktivity bude veľmi pomalé** a možno predpokladať dlhodobé

obmedzenia základných spoločenských a ekonomických funkcií minimálne do konca roku 2020. Kompenzačné ekonomicko-sociálne opatrenia vlády budú mať obmedzený vplyv vzhľadom na rozsah dopadu koronavírusu.

2.2 Ciele plánu oživenia ekonomiky

Cieľom tohto plánu je v súlade so Scenármi zmierniť v rámci možností mesta negatívne hospodárske dopady v jeho perimetri, najmä na základné mestotvorné ekonomické a kultúrne funkcie a prispieť k oživeniu ekonomiky mesta. Stanovujeme si nasledovné čiastkové ciele, ktoré chceme pri návrhu plánu sledovať:¹

1. **Cieľ 1: Identifikovať kľúčové mestotvorné funkcie.** Identifikovať sektory so zásadným mestotvorným významom a zraniteľné skupiny obyvateľstva, ktoré sú najviac ohrozené ekonomickými dopadmi opatrení proti šíreniu koronavírusu.
2. **Cieľ 2: Navrhnuť opatrenia na zmiernenie dopadov.** Pri návrhoch opatrení sa zamerať na tie, ktoré sú realizovateľné finančnými prostriedkami mesta.
3. **Cieľ 3: Zohľadňovať sociálne dopady na komunity.** Pri návrhoch opatrení dávať dôraz na potreby komunít ohrozených dopadmi opatrení proti šíreniu koronavírusu.
4. **Cieľ 4: Zohľadňovať rýchlu realizovateľnosť opatrení.** Pri návrhoch opatrení sledovať ľahko a rýchlo dosiahnuteľné opatrenia, ktoré je možné vykonať s existujúcimi kapacitami mesta.

Všetky scenáre dopadu koronavírusu rátajú so strednými až vysokými hospodárskymi škodami na ekonomike mesta, a to nielen v priamom dôsledku núdzových pandemických opatrení, no pravdepodobne tiež z dôvodu hrozacej globálnej hospodárskej krízy. Bratislava ťaží z otvorenosti ekonomiky Slovenska napojenej na globálne trhy, čím sa však zároveň stáva zraniteľná pri globálnych krízach. Globálna hospodárska kríza tak môže zásadným spôsobom zmeniť ekonomickú bázu mesta, čím sa však zároveň otvárajú možnosti ju redefinovať a spraviť dlhodobo udržateľnejšiu a odolnejšiu. Tento plán preto predstavuje základný rámec krátkodobých opatrení na pomoc najviac zasiahnutým hospodárskym oblastiam, na ktorý bude **nadväzovať vízia dlhodobého rozvoja mesta reagujúca na možné dôsledky hospodárskej krízy**. Správne reagovať na zmenu spoločnosti a ekonomiky si bude vyžadovať **dlhodobú systematickú prácu a vytvorenie ucelenej vízie**, kam sa má mesto Bratislava pohnúť v kontexte meniacej sa spoločensko-ekonomickej situácie. Mesto preto za týmto účelom využije hlavný formát svojho plánovania, **Plán Bratislava 2030**, a súvisiace diskusné a konferenčné formáty Metropolitných fór, v rámci ktorých sa budú analyzovať, navrhovať a diskutovať možné dlhodobé scenáre vývoja a zmeny smerovania ekonomiky.

2.3 Východiská pri oživovaní ekonomiky mesta

Prebiehajúca pandémia koronavírusu nielen významne zasahuje do poskytovania verejných služieb mestom a obmedzuje jeho rozpočtové možnosti, no taktiež extrémnym spôsobom bráni obyvateľom a návštevníkom v štandardnom užívaní mesta, čo má drastický vplyv na životaschopnosť podnikateľov, obzvlášť mikro a malých podnikov v segment služieb. Práve **segment služieb je vysoko ohrozený, no zároveň z pohľadu mesta kľúčový pre udržanie kvality života v meste** v čase po uvoľnení reštrikcií v pohybe a obchode. Je taktiež predpoklad, že množstvo mestotvorných funkcií z nepodnikateľskej sféry, najmä v kultúre, sociálnej oblasti či mimovládneho sektora, bude rovnako významne zasiahnuté.

Tento plán sa zameriava na **oživenie kľúčových mestotvorných funkcií v oblasti maloobchodu, poskytovateľov služieb, kultúrnych a mimovládnych organizácií, ako aj turizmu a ubytovacích služieb**.

¹ Opatrenia vo vzťahu k verejným službám poskytovaným mestom v oblasti odvozu odpadu, dodávky vody a kanalizácie, mestskej hromadnej dopravy, údržby a opráv sú obsiahnuté v osobitnom pláne.

Samotné mesto disponuje relatívne úzkym arzenálom nástrojov, ktoré možno použiť pri podpore podnikateľskej, kultúrnej a mimovládnej sféry. Špecificky sme identifikovali nasledovné nástroje rozdelené podľa intenzity napojenia na mestský rozpočet:

1. Fiškálne nástroje (negatívne ovplyvnia rozpočet mesta):

- a. Grantové a dotačné schémy.
- b. Oslobodenie od miestnych daní a poplatkov (daň z nehnuteľností, daň za ubytovanie, daň za užívanie verejného priestranstva, ktoré je vo vlastníctve a správe mesta).
- c. Zníženie alebo odpustenie nájomného za užívanie mestského majetku (najmä nehnuteľného).

2. Nefiškálne nástroje (neutrálne vzhľadom k rozpočtu mesta):

- a. Koordinácia dobrovoľníckych aktivít.
- b. Informačná funkcia mesta.
- c. Podporná politická funkcia mesta s ohľadom na prípravu európskych, celoštátnych či regionálnych politík s cieľom presadzovať záujmy mesta.

3. Hybridné nástroje:

- a. Odloženie splatnosti pohľadávok mesta a organizácií v jeho zriaďovacej pôsobnosti/založené mestom.
- b. Aktívne poskytovanie nevyužitého mestského majetku za netrhové ceny (nehnuteľnosti, verejné priestory).

2.4 Zhrnutie opatrení

Oblasť	Opatrenie	Zodpovednosť	Časový horizont
Oslobodenie od miestnych daní	Odporúčania pre pouličný predaj, príprava verejného priestranstva s využitím značenia (hygienické pásma)	Sekcia správy nehnuteľností, Oddelenie správy komunikácií, MIB	Krátkodobý (<1 mesiac)
Oslobodenie od miestnych daní	Oslobodenie od dane za užívanie verejného priestranstva v správe mestských častí	Sekcia financií	Krátkodobý (<1 mesiac)
Oslobodenie od miestnych daní	Oslobodenie od dane za užívanie verejného priestranstva v správe mesta	Sekcia financií	Krátkodobý (<1 mesiac)
Oslobodenie od miestnych daní	Zrýchlenie a spružnenie získavania súhlasu so zaujatím verejného priestranstva	Cestný správny orgán, Sekcia správy nehnuteľností	Krátkodobý (<1 mesiac)
Odloženie, zníženie alebo odpustenie nájomného	Analýza jestvujúcich nájomných zmluvných vzťahov + roztriedenie	Sekcia správy nehnuteľností	Krátkodobý (<1 mesiac)
Odloženie, zníženie alebo odpustenie nájomného	Príprava nových VZN/iných interných predpisov pre nájomy	Sekcia správy nehnuteľností	Strednodobý (<3 mesiace)
Odloženie, zníženie alebo odpustenie nájomného	Príprava nových zmluvných podkladov pre nájomné zmluvy	Sekcia správy nehnuteľností	Strednodobý (<3 mesiace)

Uvádzanie voľných nehnuteľností mesta na trh za netrhové nájomné	Zmapovanie vhodných priestorov vo vlastníctve hlavného mesta	Sekcia správy nehnuteľností	Krátkodobý (<1 mesiac)
Uvádzanie voľných nehnuteľností mesta na trh za netrhové nájomné	Analýza využívania zvereného majetku v správe mestských organizácií	Sekcia správy nehnuteľností	Krátkodobý (<1 mesiac)
Uvádzanie voľných nehnuteľností mesta na trh za netrhové nájomné	Príprava zmluvných podkladov pre nájomné zmluvy	Sekcia správy nehnuteľností, Sekcia právnych činností	Strednodobý (<3 mesiace)
Uvádzanie voľných nehnuteľností mesta na trh za netrhové nájomné	Uvedenie priestorov do prevádzky	Sekcia správy nehnuteľností	Dlhodobý (<6 mesiacov)
Príprava verejných priestranstiev na dobu po koronavíruse	Príprava plánov na prechodné využívanie priestorov po uvoľnení núdzových opatrení	MIB, STARZ, Oddelenie správy komunikácií, Sekcia správy nehnuteľností	Strednodobý (<3 mesiace)
Upskilling mikro a malých podnikateľov	Príprava plánu mesta na vytvorenie programu budovania kapacít pre mikro a malých podnikateľov	Implementačná jednotka	Krátkodobý (<1 mesiac)
Upskilling mikro a malých podnikateľov	Nadviazanie partnerstiev s organizáciami poskytujúcimi tieto služby už teraz	Implementačná jednotka	Strednodobý (<3 mesiace)
Upskilling mikro a malých podnikateľov	Prepájanie - matchmaking - s relevantnými subjektami	Implementačná jednotka	Strednodobý (<3 mesiace)
Revízia operačných programov	Preskúmať možnosť využitia prioritnej osi 3: Mobilizácie kreatívneho potenciálu v regiónoch	Oddelenie stratégií a projektov	Krátkodobý (<1 mesiac)
Revízia operačných programov	Preskúmať možnosť využitia IROPu	Oddelenie stratégií a projektov	Krátkodobý (<1 mesiac)

Revízia operačných programov	Alokovanie častí Národného projektu NPC II - BA kraj na pomoc existujúcim malým a stredným podnikateľom	Oddelenie stratégií a projektov	Krátkodobý (<1 mesiac)
Kultúra - fiškálne opatrenia	Analýza odpustenia povinnosti platiť daň z nehnuteľnosti pre kultúrne inštitúcie a organizácie	Oddelenie kultúry	Krátkodobý (<1 mesiac)
Kultúra - fiškálne opatrenia	Analýza dopadu odpustenia nájmov a poplatkov pre organizácie, ktoré majú prenajaté priestory od mesta	Oddelenie kultúry	Krátkodobý (<1 mesiac)
Kultúra - fiškálne opatrenia	Presunutie časti alokovaných zdrojov z programu Kultúra na podporu existenčne ohrozených jednotlivcov a organizácií	Oddelenie kultúry	Strednodobý (<3 mesiace)
Kultúra - fiškálne opatrenia	Pokračovanie v grantových programoch Nadácie mesta Bratislava	Oddelenie kultúry	Dlhodobý (<6 mesiacov)
Kultúra - nefiškálne opatrenia	Príprava kolíznej mapy k zaberaniu verejného priestoru a kalendár podujatí	Oddelenie kultúry	Po kríze
Kultúra - nefiškálne opatrenia	Podpora kultúrnych subjektov poskytovaním servisu na streamovanie predstavení, technickú a produkčnú podporu	Oddelenie kultúry	Dlhodobý (<6 mesiacov)
Kultúra - nefiškálne opatrenia	Dohoda s mestskými organizáciami o poskytovaní priestorov pre činnosť kultúrnych organizácií	Oddelenie kultúry	Dlhodobý (<6 mesiacov)
Turizmus a ubytovacie služby	Príprava online prezentácií pamiatok	BTB	Krátkodobý (<1 mesiac)
Turizmus a ubytovacie služby	Dobudovávanie infraštruktúrnych projektov a technického vybavenia	BTB	Dlhodobý (<6 mesiacov)
Turizmus a ubytovacie služby	Prepájanie aktérov cestovného ruchu	BTB	Krátkodobý (<1 mesiac)
Turizmus a ubytovacie služby	Rozširovanie Bratislava City Card	BTB	Dlhodobý (<6 mesiacov)
Turizmus a ubytovacie služby	Nastavenie provízneho systému zo vstupného na miestne atrakcie pre aktérov cestovného ruchu	BTB, Magistrát	Strednodobý (<3 mesiace)
Turizmus a ubytovacie služby	Príprava marketingovej stratégie a produktov cestovného ruchu	BTB, Magistrát	Strednodobý (<3 mesiace)

Turistické atrakcie	Príprava plánov na prechodné využívanie turistických atrakcií po uvoľnení núdzových opatrení	Sekcia kultúry, Oddelenie správy komunikácií, Sekcia správy nehnuteľností	Strednodobý (<3 mesiace)
---------------------	--	---	--------------------------

3 Segment malého obchodu a služieb

Segment služieb a maloobchodu je obzvlášť ohrozený dôsledkami pandémie. Inštitút finančnej politiky (IFP) identifikoval sektor umenia, zábavy, rekreácie a ostatných služieb ako najviac zasiahnutý výpadkom pridanej hodnoty až na úrovni 60.1%, pričom v segmente dopravy, obchodu, ubytovania a reštaurácií je výpadok odhadovaný na úrovni 37.4%.² Sektor služieb je identifikovaný ako najviac rizikový z pohľadu nezamestnanosti – podľa IFP viac ako 40 tis. ľudí z tohto segmentu stratí prácu, čo tvorí takmer polovicu zo všetkých nových nezamestnaných.³ Dáta z recruitingového portálu Profesia.sk potvrdzujú medziročný zníženie počtu pracovných ponúk o 60.4% v Bratislavskom kraji, pričom najviac zasiahnutý je sektor cestovného ruchu, gastria a hotelierstva.⁴

Segment mikro a malých obchodníkov a poskytovateľov služieb je obzvlášť ohrozený dôsledkami pandémie vzhľadom k obmedzenému pohybu obyvateľov, nakoľko je závislý od denného kontaktu so zákazníkmi, má typicky nízke finančné rezervy na preklenutie ťažkých časov a prípadné investície na prechod do bezkontaktného poskytovania služieb (ak je vôbec možné). Približne 40% všetkých zamestnancov v tejto oblasti pracuje v malých alebo stredných podnikoch⁵, pričom najviac malých a stredných podnikateľov, ktorí vplyvom karanténnych opatrení museli obmedziť svoje podnikanie, je v oblasti ostatných služieb (37,0%).⁶ Takmer dve tretiny ohrozených malých a stredných podnikateľov tvoria živnostníci.⁷ Podľa prieskumu Slovak Business Agency, **mikro a malí podnikatelia čelia primárnej a druhej platobnej neschopnosti, problémom s rapídny poklesom dopytu a stratou klientov a obmedzeniami pri rozvoji nových obchodných príležitostí.**⁸ Nakoľko boli opatrenia proti šíreniu koronavírusu uvedené do platnosti v Bratislavskom kraji ako prvé, podnikateľské subjekty sú nútené fungovať v krízovom režime o mesiac dlhšie ako zvyšok Slovenska.⁹

Vláda SR prijala viaceré opatrenia cielených na malé a stredné podniky, ktorými poskytuje finančné príspevky na úhradu mzdových nákladov pre zavreté prevádzky alebo podporuje zamestnávateľov a SZČO, ktorým poklesli tržby. Taktiež podporuje finančnú likviditu podnikov odkladom termínov daňových priznaní a splatnosti dane z príjmu. Je pravdepodobné, že vláda prijme v blízkom období ďalšie kroky na podporu podnikateľov, ako je napríklad takzvaný kurzarbeit, kde štát preberá časť nákladov zamestnávateľa na mzdy. Viacerí podnikatelia zastávajú názor, že **súčasnú tempo a rozsah vládnych opatrení nie je dostačujúce.**¹⁰

Mesto nedisponuje takými nástrojmi na podporu podnikateľského sektoru ako štát, preto nemôže mať ambíciu tieto služby zachraňovať, no môže využiť niektoré z kľúčových zdrojov, ktoré má k dispozícii na ich dočasnú podporu. Taktiež **môže využiť hybridné a nefiškáine opatrenia,** ktoré umožnia týmto prevádzkam čiastočne fungovať počas tohto obdobia a pomôžu transformovať ich business online. Mesto sa v tomto sektore špecificky sústreďuje na mestotvorné služby a maloobchod,

² IFP. Makroekonomická prognóza (apríl 2020). Dostupné na: https://www.mfsr.sk/files/archiv/39/Prezentacia_MV_april2020_na_web.pdf, s. 32.

³ IFP. Makroekonomická prognóza (apríl 2020), s. 47.

⁴ Profesia.sk. COVID 19 Recruitment Report. Dostupné na: <https://public.tableau.com/profile/profesia.analytics4840#!/vizhome/ProfesiaReport/Covid>

⁵ Štatistický úrad SR. Štatistická ročenka hl. m. Bratislavy. Dostupné na: <https://slovak.statistics.sk/PortalTraffic/fileServlet?Dokument=8089edc4-be29-4aa6-ac60-e76f9131529f> s. 159

⁶ Slovak Business Agency. Analýza MSP priamo ohrozených pandemiou. Dostupné na: <http://monitoringmsp.sk/2020/03/31/analiza-msp-priamo-ohrozenych-pandemiou/>

⁷ Slovak Business Agency. Analýza MSP priamo ohrozených pandemiou.

⁸ Slovak Business Agency. Podnety MSP ku kríze COVID-19. Dostupné na: <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2020/04/COVID-19-SBA-anal%C3%BDza-FINAL.docx>

⁹ Slovak Business Agency. Podnety MSP ku kríze COVID-19.

¹⁰ Slovak Business Agency. Podnety MSP ku kríze COVID-19.

ktoré využívajú obyvatelia lokálne, bez potreby dlhého cestovania. Medzi tieto služby a maloobchod radíme najmä: (i) malé obchodné prevádzky predávajúce esenciálny tovar (potraviny, pekárne, zelovoce, drogerie, lekárne, novinové stánky, kvetinárstva, čerpacie stanice a pod.) a neesenciálny (kníhkupectvá, predajne s ostatným tovarom); (ii) poskytovateľov základných služieb (gastro, kaderníctva, čistiarne a pod.) a ostatných služieb (turizmus, hotelierstvo, fitness, wellness a pod.).

Vzhľadom k obmedzenosti nástrojov a zdrojov, ktorými mesto disponuje, uvádzame priamo návrhy opatrení. Špecificky sa venujeme na ďalších stranách nasledovných opatreniam:

- **Dočasné oslobodenie od miestnych daní** – najmä daň za užívanie verejného priestranstva, spojené s dočasnou úpravou verejného priestranstva na zabezpečenie potrebných rozstupov medzi zákazníkmi;
- **Odloženie, zníženie alebo odpustenie nájomného** pre nájomcov v nehnuteľnostiach mesta;
- **Uvádzanie voľných nehnuteľností** mesta na trh za **netrhové nájomné**;
- **Príprava verejných priestranstiev, športovísk a veľkokapacitných mestských centier** na dobu po koronavíruse;
- **Aktivácia a facilitácia budovania kapacít (upskilling) mikro a malých podnikateľov** – presun služieb do online;
- **Revízia operačných programov** – zapojenie podpory/záruk pre mikro a malé podniky a aktívny lobbying za záujmy smerujúce k oživeniu služieb v meste.¹¹

3.1 Oslobodenie od miestnych daní

Mesto Bratislava ukladá daň z nehnuteľností, daň za ubytovanie a daň za užívanie verejného priestranstva. **Najväčšou je z pohľadu príjmov mesta daň z nehnuteľností**, pričom však jej priamy vplyv na podnikateľské prostredie v segmente maloobchodu a služieb je relatívne nízky (pozri tabuľku 1 nižšie). **Výnos dane za ubytovanie bude prirodzene mimoriadne znížený**, nakoľko došlo k významnému úbytku turistov a návštevníkov mesta. Zároveň však ide o spotrebnú daň vyrubenú až pri ubytovaní, preto daňové úľavy v prípade dane za ubytovania nebudú mať vplyv na podporu hotelov a ubytovacích zariadení.

Naopak dá sa predpokladať, že s príchodom teplejších mesiacov a potrebou minimalizovať stretávanie ľudí v malých priestoroch prevádzok by mohlo dôjsť k intenzívnejšiemu využívaniu verejného priestranstva v meste aj na poskytovanie tovarov a služieb. Navrhujeme preto, aby **mesto cielene vytváralo podmienky pre maloobchod a služby, aby mohli vyniesť svoje prevádzky do verejného priestranstva**. Špecificky by mesto malo:

- Maximálne zrýchliť a spružniť systém získavania súhlasu so zaujatím verejného priestranstva;
- Zaviesť oslobodenia od dane za užívanie verejného priestranstva v správe mesta;
- Dohodnúť oslobodenie od dane za užívanie verejného priestranstva v správe mestských častí;
- Pripraviť odporúčania pre pouličný predaj, vrátane prípravy verejného priestranstva s využitím značenia, ktoré vytvorí hygienické ochranné pásma.

Oslobodenie by malo byť vyhradené len na špecifickú minimálnu výmeru, ktorá umožní prevádzkam poskytovať služby nediskriminačne vo vzťahu k ostatným prevádzkam v okolí (napr. limit využívania verejného priestranstva na úrovni ½ výmery vnútornej prevádzky, najviac 10 metrov od vchodu do prevádzky, len do 22:00).

Oslobodenie od **dane za užívanie verejného priestranstva nepatrí k zásadným príjmom mesta**, navyše sa očakáva prirodzený výpadok daný celoštátnymi opatreniami a neskôr aj obavou

¹¹ Pozri napr. prípad Prahy.

z nekoordinovaného (hustého) využívania verejného priestranstva. Rozpočtová alokácia na toto opatrenie sa bude špecifikovať po detailnej analýze priemerného rozloženia príjmov z tejto dane na jednotlivé mesiace v predchádzajúcich rokoch. Opatrenie odporúčame realizovať pri scenári 1 a 2. Obdobné opatrenia prijala napríklad aj Sofia.¹²

Tabuľka 1: Fiškálny dopad mierneho scenáru (mil. eur)

Položka	Rozpočet 2020	Dopad pri -5% HDP	Dopad pri -10% HDP	Zdroj/poznámky
Daň z nehnuteľností	44,26	-2,21	-4,32	HMBA, odhad 5% a 10% výpadku
Daň za ubytovanie	4,65	-2,81	-3,38	HMBA
Daň za užívanie verejného priestranstva	1,30	-0,70	-0,70	HMBA
Príjmy z nájomov	12,10	-1,19	-1,74	HMBA, odhad 10% a 15% výpadku
Spolu		-6,91	-10,14	

Zdroj: Finančná stratégia mesta v reakcii na pandémie koronavírusu SARS-CoV-2, 2020.

Primárnu zodpovednosť za realizáciu opatrenia leží na cestnom správnom orgáne, sekcii správy nehnuteľností a sekcii financií.

3.2 Odloženie, zníženie alebo odpustenie nájomného

Mesto prenája desiatky nebytových priestorov subjektom dotknutým koronavírusom. Spravidla pôjde o drobné služby či maloobchod, ktorých pôsobenie sa mesto usiluje zachovať. Už v dobe písania tohto plánu mesto eviduje prvé žiadosti o odloženie, zníženie či úplne odpustenie nájomného za obdobie trvania šírenia koronavírusu, resp. za obdobie povinného zatvorenia týchto prevádzok.¹³ V rámci navrhnutých opatrení preto navrhujeme týmto žiadostiam selektívne vyhovieť a **zaviesť tak dočasné odpustenie, zníženie alebo odloženie splatnosti nájomného za užívanie nebytových priestorov** mesta podnikateľom a nepodnikateľským subjektom dotknutým koronavírusom.

Principiálne bude mesto poskytovať úľavy na nájomnom pri splnení nasledovných podmienok:

- Nájomca o úľavu požiada.
- Nájomca – žiadateľ mal dobrú platobnú disciplínu do doby pred zavedením núdzových opatrení.
- V prípade nájomcov – podnikateľov sa bude preferovať odklad či splátkový kalendár nájomného; v prípade nepodnikateľských (sociálnych, kultúrnych, vzdelávacích) funkcií sa bude preferovať dočasné zníženie s odkladom splatnosti či podľa možností úplne odpustenie nájomného.
- Nájomný vzťah je vo všeobecnosti výhodný / žiadúci pre mesto či z pohľadu verejného záujmu (predstavuje mestotvorný prvok), pričom sa posudzujú nielen finančné podmienky nájomného vzťahu ale aj potreba podporiť vybrané služby / maloobchod či nepodnikateľskú sféru. Mesto sa zameria najmä na oblasti poskytovania sociálnych služieb, vzdelávania, kultúry, drobného obchodu a služieb s mestotvorným dopadom. Nemožno vynechať občianske združenia v závislosti od charakteru ich činnosti.
- S nájomcom – žiadateľom sa podpíše dodatok k zmluve obsahujúci moderné zmluvné podmienky (renegociácia nájomných vzťahov).

¹² Pozri tu.

¹³ K 15.4.2020 mesto evidovalo 27 žiadostí od 18 subjektov s rôznou intenzitou žiadanej pomoci (splátkový kalendár, odpustenie, zníženie nájomného). Kumulatívna ročná výška nájomného a platieb za služby a energie týchto žiadateľov je vo výške 471.000 EUR.

Pri naplnení podmienok mesto vytvorí zoznam nájomcov, ktorých nájomný vzťah sa nebude ukončovať vzhľadom na povahu činností, ktoré vykonávajú. Za predpokladu, že sa nepodari naplniť pri vybranom nájomnom vzťahu všetky podmienky súčasne, mesto bude nájomné zmluvy ukončovať, najmä rôzne nevýhodné zmluvy z minulosti, s cieľom uvoľniť nehnuteľnosti pre iných vhodných nájomcov. Pri nevýhodných zmluvách sa ponúkne nájomcom úprava týchto podmienok tak, aby zohľadňovali moderné štandardy na realitnom trhu a nájomné primerané trhovým podmienkam (v dobe po uvoľnení núdzových opatrení) a pridanej hodnote pre mesto.

V súčasnej dobe je výška nájomného za nebytové priestory účtovaná mestom na úrovni cca 350.000 EUR za štvrtrok. **Navrhujeme alokovať na program úľav z nájomného za mestské nebytové priestory rozpočtové prostriedky (vo forme zníženia príjmov rozpočtu mesta) vo výške 200.000 EUR na obdobie do 31.8.2020.** Mesto bude prijímať žiadosti počas určenej doby. Celková alokácia programu úľav bude proporcionálne rozdelená medzi jednotlivé segmenty nájomov a následne rovnomerne rozdelená medzi jednotlivých žiadateľov (ako % z hodnoty nájomu), pričom pri prekročení alokovanej výšky na jednotlivý segment sa proporcionálne zníži výška úľavy pre jednotlivých žiadateľov.

Uvedená výška alokácie sa vzťahuje na scenár č. 1, pričom pri realizácii scenáru č. 2 a 3 je možno zvážiť zvýšenie alokácie podľa možností mestského rozpočtu.

Odklad platieb za nájomné je často sa vyskytujúcim opatrením realizovaným vo viacerých mestách sveta.¹⁴

Primárna zodpovednosť za realizáciu opatrenia leží na sekcii správy nehnuteľností a sekcii financií.

Osobitne zasiahnutá je stratou nájomného príspevková organizácia mesta Správa telovýchovných a rekreačných zariadení (STaRZ), ktorá očakáva výpadok tržieb na nájomnom vo výške takmer pol milióna eur len za mesiace marec – jún 2020.¹⁵ Nájomné zmluvy STaRZu možno rozdeliť na dve skupiny: (i) dlhodobé (reštaurácie, bufety, nebytové priestory), ktoré sa budú principiálne spravovať mestskou politikou znižovania a odkladania nájomného; a (ii) krátkodobé (telocvičňa, športoviská, štadióny), ktoré sa pravdepodobne nebudú objednávať, čím automaticky vznikne pre STaRZ výpadok v tržbách.

Primárna zodpovednosť za realizáciu opatrenia leží na STaRZe a sekcii financií.

3.3 Uvádzanie voľných nehnuteľností mesta na trh za netrhové nájomné

Mesto urýchli zmapovanie a **uviedenie do prevádzky dosiaľ nevyužívaných**, no užívateľsky schopných priestorov vo vlastníctve hlavného mesta, najmä takých, ktoré môžu byť využívané v prvom rade pre účely mesta a verejného sektoru pri riešení dôsledkov pandémie koronavírusu a v druhom rade na rôzne netrhové funkcie, ako napríklad **komunitné centrá, kultúrne centrá, pre neziskový sektor** či služby s netrhovou pridanou hodnotou. Mesto bude v súčasnosti prioritizovať také funkcie, ktoré nevyžadujú veľký kontakt ľudí, a až v druhom rade bude pripravovať nehnuteľnosti na obnovu ekonomického a sociálneho života v meste v dobe po utlmení núdzových opatrení. Mesto podľa parametrov uvedených priestorov bude tieto priestory ponúkať za netrhové nájomné pri zabezpečení vysokého štandardu zmlúv.

Mesto taktiež **zanalyzuje využívanie majetku daného do správy organizáciám**, ktorých zriaďovateľom je hlavné mesto, s cieľom preveriť voľné kapacity, platobnú disciplínu a správu zverených nehnuteľností a ich možné využitie na iné účely, o ktorých má mesto v danom momente vedomosť.

¹⁴ Pozri napr. Brno, Luxemburg.

¹⁵ Údaje k 7.4.2020; za mesiace apríl až jún sa použili údaje za rok 2019.

Toto opatrenie v súčasnosti čerpá z vnútorných zdrojov mesta a preto nevyžaduje ďalšie rozpočtové položky, pričom samotná realizácia nových nájomných vzťahov by mala byť z hľadiska rozpočtu prinajmenšom neutrálna.

Primárna zodpovednosť za realizáciu opatrenia leží na sekcii správy nehnuteľností.

3.4 Príprava verejných priestranstiev, športovísk a veľkokapacitných mestských centier na dobu po koronavíruse

Nakoľko je predpoklad, že po hlavnom vrchole pandémie nás čakajú menšie, lokálne prepuknutia nákazy, mesto musí systematicky **pripraviť svoje verejné priestranstvá, športoviská a veľkokapacitné mestské centrá na obdobie zvýšených požiadaviek na hygienu a zníženej koncentrácie osôb.** V súčinnosti so štátnou správou mesto vytvorí plány prechodného užívania týchto priestorov tak, aby bolo možné priestory bezpečne užívať po uvoľnení núdzových opatrení.

Primárna zodpovednosť za realizáciu opatrenia leží na STaRZe, oddelení správy komunikácií a Metropolitnom inštitúte Bratislavy.

3.5 Aktivácia a facilitácia budovania kapacít (upskilling) mikro a malých podnikateľov

Hoci sa v prvých týždňoch núdzových opatrení množstvo gastro prevádzok a prevádzok maloobchodu prispôbilo okolnostiam, mesto zväži facilitovanie vytvorenia programu **budovania kapacít pre mikro a malé podniky, najmä z pohľadu poskytovania služieb a tovarov na diaľku a prechodu do digitálnej doby.**¹⁶ Hoci mesto nie je nositeľom potrebného know how, mesto by mohlo pôsobiť v role iniciátora či facilitátora a ako komunikačný kanál pre miestnych podnikateľov. Mesto môže nadviazať partnerstvá s organizáciami, ktoré realizujú podobné programy a služby už v súčasnosti.¹⁷ Mesto môže taktiež pomôcť prepojiť relevantné subjekty, **matchmakingom – vytvorením databázy ponúk a potrieb.** Po odznení karanténneho obdobia bude cieľom programu zmeniť vnímanie hodnoty (času) a vytvorenie možnosti a rozvoja podnikania prostredníctvom digitálnych nástrojov.

Primárna zodpovednosť za realizáciu opatrenia leží na Implementačnej jednotke mesta.

3.6 Revízia operačných programov

Mesto by sa malo angažovať pri relokácii dosiaľ nezazmluvnených prostriedkov z EŠIF s cieľom **podporiť udržanie miestnych podnikateľov a s tým súvisiacej zamestnanosti.** Pri súčasnom nastavení OP na Slovensku je pre Bratislavský kraj možnosť využiť **OP Val (výskum a inovácie)** v gescii Ministerstva hospodárstva SR. Konkrétne **Národný projekt NPC II – BA kraj**, ktorého cieľ je **poskytovať komplexnú, systematickú podporu a odborné poradenstvo pre malých a stredných podnikateľov**, ako aj pre záujemcov o podnikanie. Jeho podstatou je činnosť a rozvoj Národného podnikateľského centra (ďalej NPC) – inštitúcie typu one-stop-shop – situovanej v Bratislave, s územnou pôsobnosťou pre celý Bratislavský samosprávny kraj.

Navrhujeme časť alokácie venovať **nielen na podporu nových podnikateľov ale na pomoc existujúcim malým a stredným podnikateľom** pri preklenutí obdobia v čase núdzových opatrení zavedených v súvislosti s pandemiou koronavírusu a po jej odznení. Poradenská činnosť a služby, ktoré NPC poskytuje, je potrebné zamerať na pomoc pri čelení súčasným výzvam a záchrane podnikateľského prostredia. **Národný projekt prebieha od 06/2016 – do 10/2023 a na jeho aktivity je zo zdrojov EÚ alokovaná suma 25 492 823,56 EUR.** Druhou identifikovanou možnosťou je využitie **Integrovaného regionálneho OP (IROP)** v gescii Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka.

¹⁶ Pozri napr. [podobnú iniciatívu v Bostone](#).

¹⁷ Pozri napr. [Slovak Business Agency](#).

Ďalšou možnosťou je prioritná os 3: **Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch**, špecifický cieľ č. 3.1: **Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle** prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu, netechnologických inovácií. Výsledkom daného špecifického cieľa je vytvorenie priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu a netechnologických inovácií ako stimulovanie podpory zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle. Samotná výzva na predkladanie projektov vyvolala širokú diskusiu a nezapojenie časti dôležitých potenciálnych žiadateľov, vrátane HM SR Bratislava. Výzva s výraznou čiastkou bola už uzavretá a prebieha hodnotenie projektov. Je však potrebné zvážiť či predložené projekty plne zodpovedajú súčasným a bezprostredným budúcim potrebám a výzvam pre oblasť kultúrno-kreatívneho priemyslu spôsobených Covid-19 a alokovať časť zatiaľ nezazmluvnených prostriedkov na podporu existujúcich aktérov KKP. Indikatívna výška finančných prostriedkov alokovaných na výzvu predstavuje 87 819 458 EUR z toho pre Bratislavský kraj bola alokovaná finančná čiastka **14 818 790 EUR**.

Primárna zodpovednosť za realizáciu opatrenia leží na oddelení stratégií a projektov.

4 Segment kultúry

4.1 Východiská

Kultúrny sektor a kreatívny sektor boli **mimoriadne a celoplošne zasiahnuté** od zavedenia prvých opatrení na prevenciu šírenia koronavírusu. Ešte pred zatvorením obchodných prevádzok Vláda SR vydala zákaz konania verejných podujatí od 10.3.2020 a nariadila zatvorenie kultúrnych inštitúcií pre verejnosť. To viedlo k hromadnému rušeniu divadelných predstavení, premietaní filmov, koncertov, divadelných, filmových a hudobných festivalov, výstav a pod., ako aj k obmedzeniu participácie obyvateľstva na kultúre.

Dopady krízy sa prejavujú v rôznej miere v kultúrnom sektore (kultúra) a kreatívnym sektorom (kultúrny a kreatívny priemysel, ďalej aj KKP), rovnako sa líšia kompetencie a fiškálne nástroje, ktoré hlavné mesto má k dispozícii na ich zmiernenie.

Materiál sa **nezaoberá dopadmi na zriaďované kultúrne organizácie** (príspevkové organizácie mesta, iné samosprávou a štátom zriaďované subjekty), ani opatreniami pre tieto subjekty.

4.1.1 Kultúra

Mesto Bratislava má bohatú a dynamicky sa rozvíjajúcu kultúrnu a umeleckú scénu, ktorá nie je zriaďovaná inštitúciami verejnej správy. Sú to **mimovládne neziskové organizácie** pôsobiace v oblasti kultúry (občianske združenia, neziskové organizácie, nadácie, neinvestičné fondy a i.), **privátne spoločnosti** (s.r.o., a.s. a i.), **fyzické osoby - podnikatelia** (živnostník, slobodný umelec a i.). Rovnako prostredie utvárajú fyzické osoby - **neinštitucionalizovaní jednotlivci** (napr. študenti, členovia komunít a neformálnych iniciatív a pod.).

Ich aktivity sú pre mesto nenahraditeľné – dodávajú mu osobitý charakter, energiu, autentickosť a identitu, zvyšujú kvalitu života a atraktivitu pre obyvateľov aj návštevníkov – a sú do veľkej miery tvorené práve aktivitami občianskej, nezriaďovanej a nezávislej kultúrnej scény. Z uvedenej bohatosti vyplýva aj komplex funkcií, ktoré kultúra a umenie plnia.

Na základe podporných finančných nástrojov mesta (grantové programy a schémy) **hlavnú cieľovú skupinu** aktérov, závislých od verejných zdrojov tvoria **predovšetkým mimovládne neziskové organizácie (70%)**. Jednotlivé organizácie sú naviazané na financovanie z verejných zdrojov, pričom viaceré podporné fondy sú určené na projektové výstupy a nie na inštitucionálnu alebo prevádzkovú podporu. To spôsobuje, že veľké množstvo subjektov **nemá vybudované finančné rezervy**, ktoré by im umožnili preklenúť obdobie trvania plánovaných opatrení, ktoré obmedzujú ich činnosť.

Pre sektor kultúry (predovšetkým MVNO) je príznačná **neexistencia zamestnávania v organizáciách**. Prevažnú časť sektora tvoria **samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO)** – živnostníci a ľudia v slobodných povolaniach - ktorí sú **finančne závislí od jednotlivých nepravidelných zdrojov príjmov** z činnosti v kultúre. Nakoľko tieto osoby nemajú formálny zamestnanecký pomer, taktiež nemajú formy ochrany, ktoré z toho vyplývajú. Tieto špecifiká preto spôsobujú obmedzené finančné rezervy jednotlivých aktérov a výpadok príjmov na úrovni 2-3 mesiacov ich môže výrazne sociálne ohroziť.

Obmedzenia fungovania kultúrneho sektora sa taktiež dotýkajú poskytovateľov služieb a ďalších ekonomických aktérov, ktorí sú na kultúru naviazaní.

Jadrová činnosť v kultúre nie je spravidla vykonávaná za účelom zisku, **prináša však sekundárnu podporu ekonomiky mesta** - priťahuje kúpyschopné obyvateľstvo, v oblasti turizmu návštevníkov **utrácajúcich peniaze na kultúru, stravovanie, ubytovanie a ďalšie služby a tovary**.

4.1.2 Kreatívny sektor (oblasť KKP)

Na základe dostupných dát sa takmer **40% subjektov pôsobiach v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu nachádza na území Bratislavy** a tento segment patrí k **najviac postihnutým opatreniami** (zrušenie verejných podujatí a zákaz zhromažďovania).

Pre širší segment kreatívneho priemyslu je charakteristický **špecifický a komplexný reťazec dodávateľov tovarov a služieb**. Strata príjmov sa tak netýka len umelcov, ale aj rôznych kreatívnych a technických (obslužných) zložiek a servisu – manažérov podujatí, oddelení PR, grafických štúdií, technikov, strihačov, tlačiarň, firiem zaoberajúcich sa prenájomom techniky a súvisiacich služieb, gastro služieb, klubov, pracovníkov cestovného ruchu a iných na kultúru a kreatívny priemysel naviazaných odvetví služieb.

Celý segment **KKP je vďaka opatreniam proti epidémii prakticky paralyzovaný**, presun aktivít do online je len čiastočným riešením, ktoré má zatiaľ malý ekonomický efekt (iba časť týchto profesií sa dokáže adaptovať na situáciu, kedy sa produkcia a fungovanie kultúrneho sektora a kultúrneho priemyslu dočasne pozastaví, prípadne premiestni online).

Pritom kreativita a kultúra generujú tzv. spillover efekty, teda širšie dopady na iné oblasti, ktoré nie sú vždy ľahko vystopovateľné: okrem spomínaných dôsledkov prinášajú napríklad nové znalosti, skúsenosti, transfer nových ideí a inovácií, či prepojenie medzi rôznymi oblasťami so synergickým efektom. Vedľajšie výdaje spojené s návštevou kultúrnych podujatí zamestnávajú v ekonomike mnoho ľudí v iných odvetviach, ktoré sa vďaka kultúre podieľajú na celkovej miestnej produkcii. **KKP sa podieľa jednou štvrtinou na tvorbe HDP Slovenskej republiky** a až tretina pracujúcich KKP pôsobí v iných odvetviach. Subjekty pracujúce v KKP majú špecifický profil - sú viac citlivé na nepriaznivé ekonomické dopady opatrení na prevenciu šírenia koronavírusu.

4.2 Výstupy z dotazníkového šetrenia

Mesto oslovilo kultúrne subjekty a jednotlivcov za účelom získania prehľadu o dopade opatrení na sektor. Dotazníkové šetrenie realizovalo hlavné mesto v období 20. – 31. marca 2020 (prvé týždne latnosti opatrení) a vyplnilo ho 352 respondentov naprieč profesiami (umelecké, manažérske, technické) a odvetvami.¹⁸

Dominantné zastúpenie respondentov dotazníku majú SZČO (75%) a konatelia spoločností s ručením obmedzeným (15%), len malá časť respondentov (9%) sú zamestnancami. Väčšina (65%) respondentov pracujú dlhodobo (na kontrakt) s konkrétnymi subjektami, čo znamená väčšiu závislosť od konkrétneho zdroja príjmu.

4.2.1 Dopady opatrení na respondentov

Väčšina respondentov (99,8%) uviedla, že boli nútení v dôsledku opatrení zrušiť/presunúť aktivity v období marec-jún 2020, ktoré pripravovali, alebo boli zrušené/presunuté aktivity, na ktorých pracovali. Len 14 respondentov (4%) uviedlo, že je možné dané aktivity presunúť na iné obdobie.

Zrušenie alebo presun aktivít má veľký dopad na očakávané príjmy pre jednotlivcov a organizácie. **Najväčší podiel respondentov zahŕňajúcich tak SZČO ako aj obchodné spoločnosti pôsobiace v kultúre uviedol mesačnú stratu tržieb 2000 EUR.** Priemerná uvádzaná mesačná strata tržieb predstavuje sumu 3225 EUR, medián straty tržieb 1700 EUR. Do štatistík neboli započítané straty vyčíslené za jednotlivé podujatie (napr. festival), ale len priemerné mesačné straty z očakávaného

¹⁸ Vzorka dotazníka nie je reprezentatívne vážená, aby verne zodpovedala kultúre a kreatívnemu priemyslu v Bratislave, ale poskytuje aspoň čiastočný obraz o momentálnom stave sektoru.

príjmu zo vstupného, prenájmu, z príjmov z predaja, atď., na základe pôvodne plánovaných aktivít v najbližších 3 mesiacoch (apríl-jún 2020).

Konzervatívny odhad priemernej mesačnej straty tržieb v kultúrnom a kreatívnom sektore v Bratislave na základe odpovedí z dotazníka činí 1 045 046 EUR. Jedná sa o spodný odhad mesačnej straty v dôsledku opatrení na prevenciu šírenia koronavírusu, reálne čísla budú pravdepodobne vyššie. Najviac postihnuté sú v tejto chvíli na základe dotazníkového šetrenia oblasti hudby, hudobných klubov a kultúrnych centier, nasleduje oblasť divadla a audiovizie. Nepravidelnosť príjmov v tomto sektore a trvanie krízy počas zásadného obdobia z hľadiska konania kultúrnych podujatí zvyšujú ohrozenie kultúry a kreatívneho priemyslu z finančného hľadiska.

4.2.2 Dopady v napojení na trvanie opatrení

Vzhľadom k súčasnej situácii, predpokladáme, že tieto **opatrenia budú v platnosti v každom scenári priebehu pandémie a budú sa zmiernovať ako posledné**, nakoľko verejné zhromažďovanie ľudí bude naďalej spôsobovať epidemiologické riziko, rovnako sa len postupne budú otvárať kultúrne inštitúcie pre verejnosť. Pokračovanie obmedzení činností kultúrnych organizácií bude v každom zo scenárov predstavovať významný výpadok príjmov pre inštitúcie ale aj pre jednotlivcov pracujúcich v tomto sektore.

Predĺženie trvania opatrení do konca leta prinesie pokračujúce obmedzenie činnosti kultúrnych subjektov a bude naďalej **prehlbovať stratu vlastných príjmov zo vstupného, prenájmov, poskytovaných služieb a tovarov** a viesť k zastaveniu produkcie či pozastavovaniu kontrahovania práce. Strata zákaziek a výpadok príjmov pre jednotlivcov a SZČO môže viesť k **neschopnosti splácať úvery, fixné náklady, prenájmy** či rušeniu už zazmluvnených a rozbehnutých projektov, posunutiu realizácie projektov na neurčito. Dlhodobu existuje riziko **nízkej návštevnosti kultúrnych podujatí a inštitúcií** po skončení mimoriadnych opatrení **z dôvodu strachu**. Subjekty KKP navyše často nespádajú do ekonomických opatrení vlády a zápasia s výpadkom príjmov na nulu.

Dlhodobé trvanie súčasných obmedzení môže viesť aj k **úplnému zaniknutiu množstva organizácií**, ktoré nie sú zriaďované verejným sektorom, hrozí dlhodobé **ochromenie kultúrneho života a ekonomický rozvrat kultúrneho a kreatívneho sektora**, narušenie základných ekonomických väzieb, rastúci počet ľudí bez základného príjmu (existenčné problémy).

4.3 Opatrenia na riešenie dôsledkov krízy

4.3.1 Východiská

Ak sa kultúrnemu a kreatívnemu sektoru v tomto čase účinne neposkytne pomoc, môže prísť o veľkú časť svojho potenciálu a proces zániku niektorých aktivít, projektov, organizácií či povolání môže byť nezvratný. Je dôležité si uvedomiť, že **kultúra je signifikantná aj z hospodárskeho hľadiska**. Ak sa podarí udržať financie investované mestom do kultúry a zmierniť dopad vládnych obmedzení na nezriaďovanú kultúru tak, aby nedošlo k jej likvidácii, nedôjde k rapídному rastu nezamestnanosti v tomto segmente a obnovenie ekonomiky v meste Bratislava sa po uplynutí krízy urýchli.

V rámci opatrení je potrebné **reflektovať nie len ekonomické dopady, ale aj vnímanie roly kultúry v spoločnosti**, predovšetkým rastúci odpor časti verejnosti voči záchranným (podporným) opatreniam pre sektor kultúry a oblasť KKP. Ten pramení z **nedostatočnej advokácie, podporovania stereotypov a jednostranného komunikovania kultúry ako nadstavby slúžiacej predovšetkým na zábavu v časoch neohrozených pandemiou**. Podobnú situáciu zažívajú viaceré mesta v Európe, napriek tomu pružne reagujú na stav v tomto sektore a podnikajú kroky na jeho záchranu. Je preto dôležité nepodľahnúť im.

Situácii nepomáha ani informovanie verejnosti a medializovanie „nefunkčnej kultúry“ medzi dopadmi koronavírusu. Kultúra nie sú len verejné hromadné podujatia, ale aj tvorba - skupinová či individuálna, jej šírenie a zdieľanie v mnohých formách (aj online). **Kultúra nie je nefunkčná, len niektoré dôležité formy zdieľania jej výstupov sú momentálne znemožnené.**

Toto obdobie vnímame tiež ako príležitosť pre reflexiu spoločenskej úlohy kultúry, väčšiu solidaritu a orientáciu na udržateľnosť. Kultúra slúži ako prevencia negatívnych sociálnych javov, populizmu i extrémizmu, kultivuje verejný priestor, dôležitú rolu plní v zapájaní vylúčených a zraniteľných skupín, či kultúrnou izoláciou ohrozených skupín obyvateľstva. Kultúra pomáha aj v súčasnej situácii, pri zmierňovaní sociálnych dopadov.

Z mapovania potrieb kultúrneho a kreatívneho sektora so zreteľom na následky krízy vidíme, že **respondenti reagujú na vzniknutú situáciu zmenou spôsobu fungovania**. Najčastejšie uskutočnené opatrenia sa týkajú presunu do **online priestoru** a rozbehnutia nových foriem prezentácie (20% odpovedí). Tu treba podotknúť, že tento **presun nie je skoro vôbec, alebo len v malej miere spojený s generovaním príjmu**, teda nenahrádza príjem zo vstupného pri živom konaní podujatí. Nasleduje odpoveď **neviem/čakám/žiadne** (15%). Pomerne často sa vyskytuje brigáda, rekvalifikácia, prechod na inú prácu (14%), či čerpanie úspor a šetrenie (13%). Len 12% respondentov presúva akcie a podujatia na neskôr. Zastavenie akcií, podujatí, objednávok, či prepúšťanie avizuje 5% respondentov.

Najviac uvádzané opatrenie, ktoré by respondenti uvítali je **odloženie daní, dočasné odpustenie odvodov a DPH, odklad splácania pôžičiek** (31%). Nasledujú **finančné kompenzácie** (preplatenie časti ušlých ziskov, jednorazová finančná pomoc, podpora výpadku príjmov SZČO a ľudí v slobodnom povolaní), ktoré uvádza 18% respondentov. Podporu z fondov a nové grantové výzvy (nové termíny a podmienky, štipendiá) by uvítalo 12% respondentov, 9% uvádza odpustenie prenájmu od mesta a MČ, odpustenia a úľavy na poplatkoch a daniach, ako aj masívnejšiu podporu podujatí po uvoľnení krízy, 8% uvádza vytvorenie mestskej online platformy na prezentáciu kultúry, PR a marketingovú podporu podujatí.

4.3.2 Fiškálne opatrenia hlavného mesta

Súčasná situácia zasiahla (aj v oblasti kultúry) predovšetkým ekonomickú situáciu jednotlivcov a organizácií. Medzi najčastejšie skloňované a najpotrebnejšie opatrenia v oblasti kultúry preto patrí priama **finančná pomoc** (podpora prevádzkových nákladov, miezd), v prípade kreatívneho sektora je to náhrada ušlého zisku, odpustenie daní a odvodov a pod.

Opatrenia (fiškálne aj nefiškálne) s cieľom vytvoriť podmienky na prežitie či rýchle obnovenie riadneho fungovania sektora by mali smerovať **predovšetkým k subjektom nezriadovanej sféry** (nekomerčné a nepodnikateľské subjekty – MVNO) a k SZČO (živnostníci, umelci v slobodnom povolaní a iné).

Mesto plánuje pokračovať v spustených systémových nástrojoch finančnej podpory kultúry cez **grantové programy Nadácie mesta Bratislavy**, pričom cieľi pomoci na v súčasnosti realizovateľné aktivity a dopĺňa ju o adresné opatrenia v súvislosti s aktuálnou situáciou. V nadácii je v súčasnosti alokovaných 600.000 EUR s cieľom zabezpečiť systematickú udržateľnosť aktérov a aktivít v oblasti kultúry, kultúrnych priestorov vytvárajúcich kultúrny život, vytvárať podmienky pre nezriadované občianske kultúrne aktivity a pre čo najväčšiu dostupnosť kultúry. Viac v [programovej stratégii nadácie](#).

Príležitosťou je podpora tvorby a udržateľností subjektov, podpora prevádzkových nákladov organizácií, **nové usmernenia, ktoré uľahčia prístup k pomoci** (zmeny termínov konania podujatí, zmeny postupu pri podávaní žiadostí, objemu a druhu výstupov projektov, predefinovania oprávnenosti resp. neoprávnenosti nákladov ako aj zníženie podielu spolufinancovania). Nadácia

poskytne **štipendia určené na tvorbu pre jednotlivcov** (nová forma sociálno-kreatívneho štipendia pre umelcov, kultúrnych operátorov, ktorí prišli o príjmy), a možnosť osobitným režimom riešiť problematiku podpory celoročných projektov (kultúrne centrá, veľké festivaly a pod.). Podporené budú také projekty, ktoré sú jednak realizovateľné, ktoré ale zároveň prispievajú k udržateľnosti aktérov.

V rámci prehodnotenia zásady podpornej činnosti so zámerom pomôcť najviac ohrozeným skupinám v súčasnej situácii v kultúre, plánuje nadácia presunutie časti alokovaných zdrojov z programu Kultúra, určených na podporu podujatí, na **podporu existenčne ohrozených jednotlivcov a organizácií v kultúre**.

Fiškálne opatrenia zo strany hlavného mesta nebudú môcť byť adekvátne pre zmiernenie dopadov na kultúrny a kreatívny priemysel (KKP) **bez systémových opatrení na úrovni štátu**. Zároveň platí, že akékoľvek opatrenia na podporu KKP v čase pandémie, ktoré sú definované výlučne cez sektorovú príslušnosť, majú obmedzenú pôsobnosť.

Rozsah a forma ďalších opatrení bude posúdená priebežne, aj na základe vývoja situácie. Potrebné bude zvážiť v akej miere a či bude možné **odpustenie nájmu a poplatkov na niekoľko mesiacov, ak majú organizácie prenajaté priestory od mesta**. Rovnako odpustenie správnych poplatkov, daní a kaucí pre organizátorov kultúrnych podujatí za užívanie verejného priestranstva. Možným nástrojom je vyňať od januára 2021 zo subjektov povinných platiť daň z nehnuteľnosti kultúrne inštitúcie a organizácie.

Primárna zodpovednosť za realizáciu opatrenia leží na sekcii kultúry.

4.3.3 Nefiškálne opatrenia hlavného mesta

Mesto taktiež plánuje **nefiškálne opatrenia v oblasti kultúry**, tie však bude možné uplatniť, až po **odznení pandémie** (zrušení obmedzení), resp. po čiastočnom uvoľnení.

Nefiškálne opatrenie smerujú najmä k **poskytnutiu priestorov pre realizáciu kultúrnych podujatí alebo pre činnosť kultúrnych organizácií**. Nakoľko mesto priamo disponuje minimálnymi vhodnými priestormi v priamej správe, plánuje osloviť mestské organizácie, ktoré by vhodné priestory mohli mať k dispozícii. Tu však treba uviesť, že v súčasnej krízovej situácii bude ťažké zaviazat' zriaďované organizácie k pomoci nezriaďovanej kultúre (poskytovanie priestorov a techniky za zvýhodnených podmienok a pod.), nakoľko samé čelia ekonomickým dopadom - výpadok vlastných príjmov, riziko zníženia príspevku od zriaďovateľa a pod.

Mesto tiež zvažuje, v prípade záujmu subjektov, poskytnúť **servis pre streamovanie živých predstavení/koncertov** - technickú a produkčnú podporu alternatívnej distribúcie kultúrneho obsahu (prostredníctvom BKIS, či iných existujúcich platforiem). BKIS by vedelo poskytnúť aj koordinačnú pomoc s organizovaním podujatí a poskytnutie techniky za zvýhodnených podmienok. V oblasti komunikačnej podpory by mohlo mesto pomôcť „**vypracovanie kolíznej mapy**“ k zaberaniu verejných priestranstiev a konaniu podujatí (eventuálne aj kalendár podujatí), v prípade, že by sa situáciu uvoľnila v lete – na jeseň tohto roka.

Primárna zodpovednosť za realizáciu opatrenia leží na sekcii kultúry a organizáciách v jej gescii.

4.3.4 Napojenie na opatrenia na úrovni štátu

Riešenie dopadov na kultúrny sektor presahuje kompetencie a územnú pôsobnosť mesta. **Systémové riešenia na úrovni štátu**, ktoré budú kompenzovať straty príjmov kultúrnych subjektov a jednotlivcov **musia tvoriť základnú kostru opatrení**. Mesto sa zasadzuje za zavedenie cielej podpory pre oblasť kultúry, návrh opatrení na záchrannú sieť pre ohrozené subjekty (fyzické i právnické osoby) operujúce

v oblasti kultúry na úrovni mesta, kraja a štátu. Za týmto účelom budeme potrebovať viac dát o situácii v kultúre (o.i. aj dáta za Bratislavu z prebiehajúcich zisťovaní na celoslovenskej úrovni).

Čoraz zjavnejším problémom v súčasnosti je fakt, že **vládou navrhované ekonomické opatrenia sa vo veľkej miere nevzťahujú na mnohé subjekty KKP** a skoro žiadne subjekty v kultúre. Vládne opatrenia sa netýkajú mimovládnych neziskových organizácií, ktoré tvoria väčšinu subjektov v nezriaďovanom kultúrnom sektore. Viazanie opatrení na zatvorenie prevádzky, či výpadok tržieb a nedostatočné opatrenia pre SZČO výrazne komplikujú situáciu.

Hlavným opatrením preto musí byť (úloha štátu) **kompenzácia straty príjmov**, pri ktorej bude potrebné brať do úvahy reálne, dokázateľné straty vlastných príjmov. Tiež bude dôležité brať do úvahy, aký má výpadok vlastných príjmov dopad na chod konkrétnej organizácie – pre niektoré tvoria vlastné príjmy výrazný zdroj celkových výdavkov, pre niektoré sú zanedbateľné. Rovnako sú dôležité ďalšie opatrenia, ako odpustenie časti odvodov, odklad daňovej povinnosti, základný nepodmienený príjem (opatrenia s čo najmenšou administratívnou záťažou), potreba motivovať banky k zavedeniu bezúročných alebo nízko úročených úverov pre neziskové organizácie s odkladom splátok.

Dôležitú rolu zohráva **Fond na podporu umenia (FPU)** a iné fondy na podporu kultúry a KKP (AVF), ktoré pripravujú vlastné opatrenia na sanáciu dopadov pandémie a ktorých opatrenia musia byť posudzované pre adekvátne nastavenie opatrení na úrovni mesta.

Relokácia **európskych štrukturálnych fondov** určených na rozvoj kreatívneho priemyslu predstavuje ďalšiu možnosť ako zmierniť dopady krízy. Od MK SR by mesto uvítalo vznik priamych finančných nástrojov pre mestá, ktoré nemôžu čeliť globálnym problémom lokálnymi prostriedkami. Príležitosť predstavujú spoločné verejné partnerstvá pri testovaní nových nástrojov podpory (matchingové fondy a podobne).

Primárna zodpovednosť za realizáciu opatrenia leží na sekcii financií a oddelení stratégií a projektov.

5 Segment turizmu a ubytovacích služieb¹⁹

5.1 Východiská

Cestovný ruch tvorí významnú časť zamestnanosti na Slovensku a je jedným z pilierov miestnej ekonomiky. Na Slovensku vytvára tento segment približne 16% pracovných miest. Príjmy z cestovného ruchu predstavujú pre mesto významnú položku, ide o minimálne 25% daňových príjmov, ktoré sú priamo alebo nepriamo naviazané na oblasť cestovného. Zároveň je tento sektor zložený z najmä **malých a stredných podnikateľov**, ktorí sú disproportčne zasiahnutí pandemickými opatreniami a ktorí si vyžadujú väčšiu podporu zo strany štátu.

V dôsledku opatrení proti šíreniu koronavírusom **došlo k zastaveniu turistického ruchu v Bratislave a vo svete**. Uzavretie hraníc, prevádzok a mestských atrakcií, obmedzenie pohybu osôb a zrušenie verejných akcií, ale aj prirodzené obavy obyvateľov z cestovania a zhromažďovania sa poznačili podnikanie v celom segmente. V každom scenári vývoja pandémie **predpokladáme dlhodobé pokračovanie opatrení**, ktoré budú veľmi výrazne ovplyvňovať turistický ruch, pričom viaceré svetové inštitúcie predpokladajú zotavenie sektoru až v horizonte dvoch-troch rokov.

Opatrenia sa dotkli súkromných aj verejných subjektov v období začiatku novej sezóny (marec-október), ktorá je pre tento segment kľúčová. Cestovný ruch je silne závislý od sezónnej návštevnosti a minimálna dĺžka opatrení bude pravdepodobne pokračovať počas celej letnej sezóny. K najviac postihnutým skupinám patria sprievodcovia, cestovné kancelárie, gastro prevádzky, hotely, cukrárne, kaviarne, bary a taktiež segment kongresového cestovného ruchu (MICE).

Vládny plán na uvoľňovanie pandemických opatrení ráta s postupným otváraním krátkodobého ubytovania a vonkajších turistických atrakcií už v **druhej fáze**, čo môže napomôcť tomuto segmentu. Otváranie turistických atrakcií ako sú múzeá, galérie a segment verejného stravovania na vonkajších priestranstvách je plánované v **tretej fáze**, pričom hromadné podujatia, divadlá, kiná, športové podujatia a plné fungovanie hotelierskych služieb budú obnovené **ako posledné**. V dôsledku možného **pretrvávania obáv u širokej verejnosti** zo šírenia koronavírusu spolu s možnou zhoršenou ekonomickou situáciou značnej časti obyvateľstva ostáva otáznym, aký bude mať uvoľňovanie pandemických opatrení efekt na dopyt po cestovaní a rekreácii.

Viaceré subjekty sú naviazané na zahraničných návštevníkov, ktorí sa najviac podieľajú na tržbách v tejto oblasti. Vládne opatrenia na obmedzenie cezhraničného pohybu budú pravdepodobne odstraňované medzi poslednými, čo môže vyústiť do existenčných problémov pre niektoré subjekty v cestovnom ruchu. S tým je spojené aj uzavretie riečnych prístavov a obmedzenie príjmov pre cestovné kancelárie, ktoré sú na ne naviazané. **Sektor cestovného ruchu preto bude musieť adaptovať svoje produkty a zamerať sa na domáci cestovný ruch.**

5.2 Opatrenia v segmente turizmu

Hlavným cieľom opatrení je pomôcť preklenúť krízovú situáciu v oblasti cestovného ruchu. Oblasť cestovného ruchu pozostáva primárne z malých a stredných podnikateľov, ktoré mesto čiastočne podporuje opatreniami predstavenými v kapitole o segmente malého obchodu a služieb v rámci jeho kompetencií.

Zároveň vychádzajúc z predpokladu, že vnútroštátna sloboda pohybu bude znormalizovaná skôr ako cezhraničná, bude možné preorientovať zameranie **podporných mestských turistických aktivít na podporu domáceho cestovného ruchu** v čase po zmiernení pandemických opatrení. Mesto Bratislava

¹⁹ Táto časť je spracovaná ako abstrakt nepublikovaných návrhov Moniky Debnárovej a Soni Svoreňovej, ako aj Komisie pre cestovný ruch a medzinárodnú spoluprácu mestského zastupiteľstva HMBA.

podporuje cestovný ruch najmä prostredníctvom **Bratislava Tourist Board (BTB)**, oblastnou organizáciou cestovného ruchu. BTB sústreďuje svoju činnosť na **zatraktívnenie mesta ako domácej dovolenkovej destinácie** a dopĺňanie produktov cestovného ruchu na území Bratislavy.

BTB plánuje pracovať na budovaní **imidžu Bratislavy** a príprave **produktov cestovného ruchu na dobu po kríze**. Rôzne typy produktov budú predstavované pre rozličné cieľové skupiny, pričom počas doby trvania obmedzení budú vytvorené online prezentácie pamiatok, múzeí, galérií v Bratislave vrátane iných atrakcií, ktoré budú použité na online propagáciu. V spolupráci s mestom plánuje BTB **dobudovávať infraštruktúrne projekty** (náučné chodníky, odpočívadla, cyklotrasy), technické vybavenie a taktiež pracovať na zabezpečení ďalších finančných zdrojov pre oblasť cestovného ruchu. Okrem toho mesto v spolupráci s mestskými organizáciami prevádzkujúcimi turistické atrakcie pripraví **plán prispôsobenia individuálnych exteriérových a interiérových atrakcií** na obdobie po uvoľnení najzásadnejších obmedzení s cieľom prevencie pred následným šírením koronavírusu, ku ktorému môže dôjsť v prípade náhleho mobility a neriadeného zhromažďovania osôb.

Mesto bude spolupracovať s vládou a čerpať finančné dotácie na podporu cestovného ruchu na projekty, ktoré budú pozitívne ovplyvňovať rozvoj mesta. Organizácia pristúpi k **opatreniam zameraným na zefektívnenie vnútornej správy** (ukončovanie outsourcovania služieb, prehodnotenie rámcových zmlúv, revízia informačných kanálov, databáz informácií a iné) a **transformáciu svojich služieb** vzhľadom na prijaté vládne opatrenia.

V čase prijatých obmedzení bude BTB podporovať podnikateľské subjekty, aby využívali čas na tvorbu nových produktov a kompletizácie ponuky pre domáceho návštevníka. BTB bude **podporovať cestovné kancelárie a agentúry pri vytváraní cenovo výhodných balíčkov**, nakoľko sa jedná o jedinú výhodu pre domáci trh, ktorú sú schopné tieto subjekty ponúkať. Mesto bude taktiež podporovať prevádzky poskytujúce ubytovanie, aby využili podporné mechanizmy na zabezpečenie ubytovania občanov v karanténe s možnosťou preplatenia nákladov.

Na úrovni mestských organizácií prevádzkujúcich miestne atrakcie mesto zväži konkrétne návrhy v oblasti **provízneho systému zo vstupného pre sprievodcov, cestovné kancelárie, hotely**, aby mesto stimulovalo tento segment, ktorý najviac trpí obmedzeniami zahraničného turizmu.

V oblasti **kongresového turistického ruchu (MICE)** bude pokračovať **nedostatok dopytu** a budú ho významne ovplyvňovať obmedzenia cezhraničného pohybu. Mesto preto bude spolupracovať so sektorom v snahe preorientovať sa na domáci cestovný ruch v oblasti leisure.

Plán na zabezpečenie dostupnosti kritických služieb a funkčnosti mestských orgánov

Verzia zo dňa 28.4.2020.

Spracovali: Ctibor Košťál.

Obsah

1	Zhrnutie	1
2	Východiská.....	2
2.1	Východiská pri zabezpečovaní kritických služieb a funkčnosti mestských orgánov	2
2.1.1	Zamestnanci magistrátu	2
2.1.2	Zamestnanci mestských podnikov (doplnené do 5.5.)	3
2.1.3	Zamestnanci mestských organizácií (doplnené do 5.5.)	3
2.2	Zhrnutie opatrení	3
3	Mierny priebeh pandémie.....	6
3.1	Zavedené opatrenia na podporu fungovania magistrátu	6
3.2	Navrhované opatrenia	7
4	Zvládnutá pandémia.....	8
4.1	Navrhované opatrenia	8
5	Nezvládnutá pandémia.....	10
5.1	Navrhované opatrenia	11

1 Zhrnutie

Mesto pripravilo plán na zabezpečenie funkčnosti úradu, kritických služieb a orgánov mesta reflektujúc na riziká, ktoré prinášajú jednotlivé scenáre vývoja v hlavnom meste. Cieľom aktivity je pripraviť sa na tri identifikované scenáre, na zvládnutie ktorých je potrebné prijať paletu opatrení na rôznych úrovniach. Realizačný plán ich zastrešuje a rozpisuje podľa jednotlivých oblastí. V prvej časti sa venuje plynulému chodu úradu/magistrátu, ktorý je dôležitý pre zabezpečenie fungovania mesta, resp. jeho častí. V druhej časti sa venuje zabezpečeniu chodu mestských podnikov, ktoré poskytujú kľúčové služby pre život v meste ako napríklad dodávky vody, odvoz odpadu, hromadná doprava, bez ktorých by sme mohli hovoriť o kríze mesta a jeho funkcií. V prvom scenári počítame s hladkým chodom magistrátu, do ktorého zasiahla kríza najmä v súvislosti so zmenami v práci, ako je domáca práca, oddelené pracoviská, zmenovitosť na pracoviskách a pod. V druhom scenári sa počíta s výraznejším obmedzením

fungovania úradu, ktorá vyplýva z potreby úspor, zvyšovania bezpečnosti, ako aj z faktu, že časť zamestnancov mesta bude v karanténe, resp. budú chorí. V treťom scenári (nezvládnutá pandémia) je snahou zachrániť hlavné funkcie mesta a odvrátiť jeho kolaps, napríklad identifikovaním nevyhnutných útvarov a funkcií pre chod mesta, ako aj udrжанím základných služieb mesta ako je odvoz odpadov, či pohrebníctvo.

Opatrenia reflektujú na hlavné riziká, medzi ktoré patrí aj nedostatok zamestnancov mesta z dôvodu ochorenia Covid 19 u zamestnancov alebo ich blízkych. Práve potreba chrániť zamestnancov mesta a preventívne eliminovať potenciálne ohrozenie fungovania mesta je hlavnou výzvou v každom zo scenárov vývoja. Zamestnanci so svojimi vedomosťami a zručnosťami patria medzi to najvzácnejšie čo mesto má a spolu so snahou poskytovať kvalitné služby aj v čase pandémie sú ústrednou témou opatrení.

2 Východiská

2.1 Východiská pri zabezpečovaní kritických služieb a funkčnosti mestských orgánov

Fungovanie mesta ako organizácie zabezpečujúcej rôznorodé služby pre obyvateľov Bratislavy je ohrozené niekoľkými rizikami, ktorých rozsah a závažnosť sa líšia v jednotlivých scenároch. Hlavné riziká, ktoré sme identifikovali sú:

- Riziko znefunkčnenia orgánov mesta a krízového riadenia
- Riziko nedostupnosti zamestnancov mesta
- Riziko nedostupnosti tovarov a služieb, ktoré mesto potrebuje na zabezpečenie verejných služieb
- Riziko inej mimoriadnej udalosti

Ľudské zdroje predstavujú základnú funkčnú jednotku v chode mesta. Bez šoférov autobusov, úradníkov zabezpečujúcich služby pre ohrozené skupiny, či nákupy tovarov pre zariadenia mesta, by mesto skolabovalo a prestalo by poskytovať svoje základné služby. Mesto sa pripravuje na rôzne scenáre vývoja pandémie a s tým súvisí aj snaha identifikovať základné opatrenia na udržanie čo najväčšieho množstva zamestnancov v pracovnom výkone a tým minimalizovať dopad pandémie na svoj chod. V rozsahu činnosti mesta sa zameriavame na tri základné skupiny zamestnancov:

1. Zamestnanci magistrátu
2. Zamestnanci mestských podnikov
3. Zamestnanci mestských organizácií

2.1.1 Zamestnanci magistrátu

Magistrát zareagoval na riziko šírenia pandémie spoluprácou s mestskými časťami a BSK, keď došlo k zatvoreniu materských, základných a stredných škôl týždeň pred oficiálnym zatvorením nariadeným štátom.

Situácia vytvorila tlak na zamestnancov mesta, ktorí majú školopovinné deti. Magistrát prijal rýchle zmeny práve s cieľom uľahčiť v prvých týždňoch fungovanie rodín zamestnancov, ako aj zmierniť neistotu a strach z ohrozenia u zamestnancov. Na dva týždne prešiel úrad na 6 hodinový pracovný čas a došlo k rozšíreniu pracovného času od 6.00 do 20.00 hod. Zároveň bola zamestnancom umožnená práca z domu v neobmedzenom rozsahu. Rovnako boli obmedzené hodiny na pracovisku prvého kontaktu a bolo zrušené prijímanie stránok/klientov na úrade. Následne, o niekoľko dní, došlo

k zatvoreniu podateľne na magistráte aj centra prvého kontaktu. Od 22.4. je podateľňa v obmedzenom režime opätovne otvorená.

K 1.4.2020 pracuje priamo na magistráte 718 zamestnancov. Tí sú koncentrovaní vo viacerých budovách v okolí Primaciálneho námestia. Okrem nich je väčší počet zamestnancov v budovách na Ventúrskej ulici, Bazovej ulici (Komunálny podnik), Blagoevovej ulici a Záporožskej ulici. Väčšina zamestnancov dochádza do práce v rámci hlavného mesta alebo z obcí v jeho okolí. Veková štruktúra zamestnancov je nasledovná: vo veku do 30 rokov je 103 zamestnancov, vo veku 31-40 rokov je 186 zamestnancov, vo veku 41-50 rokov je 156 zamestnancov, vo veku 51-60 rokov je 190 zamestnancov a vo veku 61+ je 83 zamestnancov.

Situácia na úrade je stabilizovaná, veľká časť úradu funguje priamo v budovách magistrátu, časť zamestnancov (cca. 1/3) využíva domácu prácu, menšia časť je na OČR, či čerpá dovolenku. Mesto má minimum zamestnancov v režime „prekážky na strane zamestnávateľa“ (do 5 ľudí).

2.1.2 Zamestnanci mestských podnikov (doplnené do 5.5.)

2.1.3 Zamestnanci mestských organizácií (doplnené do 5.5.)

2.2 Zhrnutie opatrení

Opatrenie	Zodpovednosť	Termín
Úprava pracovného času na magistráte s cieľom reagovať na epidemiologickú situáciu a riziká	Riaditeľ magistrátu, Oddelenie ľudských zdrojov	Zavedené
Zavedenie práce z domu (home-office) bez obmedzenia	Riaditeľ magistrátu, Oddelenie ľudských zdrojov	Zavedené
Vytvorenie a distribúciu tutoriálov k jednotlivým softvérovým riešeniam používaným na online komunikáciu a riadenie	Riaditeľ magistrátu, Oddelenie ľudských zdrojov, Sekcia informatiky a dátovej politiky	Zavedené
Školenia pre vedúcich zamestnancov v oblasti online riadenia teamov	Oddelenie ľudských zdrojov	Máj 2020
Zvýšenie dostupnosti elektronických systémov a databáz magistrátu z domu	Sekcia informatiky a dátovej politiky	Zavedené
Vytvorenie matice zastupiteľnosti na vedúcich pozíciách	Oddelenie ľudských zdrojov	Zavedené
Vytvorenie databázy zamestnancov magistrátu a mestských organizácií monitorujúcej zručnosti zamestnancov mimo ich pracovných úloh	Oddelenie ľudských zdrojov, Vedúci oddelení a riaditelia sekcií	Zavedené
Zavedenie pravidiel vedúcich k zvýšeniu bezpečnosti na pracovisku	Riaditeľ magistrátu, Oddelenie vnútornej správy	Zavedené
Zvýšenie individuálnej bezpečnosti zamestnancov	Oddelenie vnútornej správy, Vedúci oddelení a riaditelia sekcií	Zavedené

Pravidelné informovanie zamestnancov o fungovaní magistrátu v kríze, ako aj o vývoji krízy v meste	Kancelária riaditeľa magistrátu, Oddelenie komunikácie a marketingu, Oddelenie ľudských zdrojov	Zavedené	
Uzatvorenie úradu pre vonkajšie stránky/klientov	Oddelenie vnútornej správy, Riaditeľ magistrátu	Zavedené	
Uzatvorenie a postupné otváranie centra prvého kontaktu a osobnej podateľne	Oddelenie vnútornej správy, Oddelenie vzťahov s verejnosťou, Riaditeľ magistrátu	Zavedené + apríl/máj 2020	
Zavedenie plošného testovania u zamestnancov v kritických pozíciách a zavedenie karanténnych obmedzení na vybraných pracoviskách	Sekcia sociálnych vecí	Máj 2020	
Zavedenie plošného testovania zamestnancov mesta a spustenie karanténnych obmedzení na vybraných útvaroch	Riaditeľ magistrátu, Krízový štáb mesta	Scenár II	
Zníženie počtu zamestnancov na pracoviskách magistrátu	Oddelenie ľudských zdrojov	Scenár II	
Striktné oddelenie zamestnancov na zmenách	Oddelenie ľudských zdrojov, Vedúci oddelení a riaditelia sekcií	Scenár II	
Vytvorenie tzv. tieňových tímov (shadow teams)	Oddelenie ľudských zdrojov, Vedúci oddelení a riaditelia sekcií	Scenár II	
Skrátenie pracovného času pre vybrané pracoviská/útvary	Oddelenie ľudských zdrojov	Scenár II	
Plošná dezinfekcia úradu a posilnenie pravidelných čistení kľúčových spoločných priestorov	Oddelenie vnútornej správy	Scenár II	
Identifikovanie kľúčových agend jednotlivých oddelení pre prípad zásadného poklesu zamestnancov	Oddelenie ľudských zdrojov, Vedúci oddelení a riaditelia sekcií	Scenár II	
Identifikovanie kľúčových agend mesta v prípade ďalšieho šírenie pandémie	Vedenie mesta, Vedúci oddelení a riaditelia sekcií	Scenár II	
Príprava tzv. krízových mikrotímov, ktoré budú obsluhovať kľúčovú agendu mesta	Vedenie mesta, Krízový štáb mesta, Oddelenie ľudských zdrojov, Vedúci oddelení a riaditelia sekcií	Scenár II	
Aktivovanie databázy zamestnancov magistrátu a mestských organizácií monitorujúcej zručnosti zamestnancov mimo ich pracovných úloh pre potreby suplovania niektorých funkcií	Oddelenie ľudských zdrojov, Vedúci oddelení a riaditelia sekcií	Scenár II	

Distribúcia spisovej agendy	Oddelenie ľudských zdrojov, Vedúci oddelení a riaditelia sekcií	Scenár II
Elektronizácia všetkých postupov	Kancelária riaditeľa magistrátu, Oddelenie ľudských zdrojov, Vedúci oddelení a riaditelia sekcií	Scenár II
Identifikácia rozpočtových dopadov prípadných znížení miezd a/alebo prepúšťania	Oddelenie ľudských zdrojov, Sekcia financií	Scenár II
Úplné uzatvorenie magistrátu – magistrátne budovy by boli zatvorené s výnimkou pre zamestnancov pracujúcich na kľúčových agendách	Oddelenie ľudských zdrojov, Oddelenie vnútornej správy, Riaditeľ magistrátu	Scenár III
Zúženie výkonu funkcií magistrátu na malý počet najakútnejšej agendy	Vedenie mesta, Krízový štáb mesta, Oddelenie ľudských zdrojov, vedúci oddelení a riaditelia sekcií	Scenár III
Nariadenie pracovnej činnosti zdravým zamestnancom v oblasti najakútnejšej agendy	Vedenie mesta, Krízový štáb mesta, Oddelenie ľudských zdrojov, vedúci oddelení a riaditelia sekcií	Scenár III
Testovanie zamestnancov v krízových mikrotímoch na týždennej báze	Vedenie mesta, Krízový štáb mesta	Scenár III
Vydávanie príkazov primátora resp. vedenia mesta je koncentrované do rúk jedného človeka	Vedenie mesta, Krízový štáb mesta	Scenár III
Znižovanie plátov, úväzkov a počtu zamestnancov mesta	Vedenie mesta, Sekcia financií, Oddelenie ľudských zdrojov	Scenár III

3 Mierny priebeh pandémie

Scenár 1 predpokladá 10 nových prípadov nákazy v Bratislave denne. Z hľadiska fungovania magistrátu je predpoklad, že väčšina oddelení a útvarov bude fungovať v normálnom alebo obmedzenom režime a bude zabezpečovať chod úradu a jeho základnej agendy. Zamestnanci budú striedavo na domácej práci a v úrade, viacerí si dočerpávajú starú dovolenku a čerpajú časť z novej. Nastavený chod magistrátu po zatvorení škôl a spustení vládnych reštrikcií sa nemení, pracuje sa na takmer všetkých agendách bez obmedzenia, vedúci zamestnanci riadia svoje oddelenia a sekcie, rozdeľujú úlohy na online poradách, predkladajú materiály do pravidelnej rady primátora. Chystá sa zasadnutie mestského zastupiteľstva, v obmedzenom rozsahu sa chystajú prenájmy a predaje majetku. Menej sa pracuje na strategických materiáloch, viac sa vybavuje denná agenda a dobiehajú sa veci z minulosti. Naďalej sa pracuje na projektoch a projektových dokumentáciách. So stránkami/klientami sa komunikuje prostredníctvom elektronickej alebo klasickej pošty a telefonicky. Až na výnimky, je pozastavené prijímanie zamestnancov. Pravidelne sa komunikuje so zamestnancami o vzniknutej situácii, prebieha komunikácia vedenia mesta s odborovými organizáciami pôsobiacimi na magistráte ohľadom možných dopadov na zamestnanosť a mzdové dopady.

3.1 Zavedené opatrenia na podporu fungovania magistrátu

Vedenie zaviedlo viacero opatrení na podporu fungovania magistrátu. V súčasnosti zavedené opatrenia sú nasledovné:

Úprava pracovného času - došlo k rozšíreniu pracovného času od 6.00 do 20.00 hod., čím sa umožnilo zamestnancom lepšie zosúladiť pracovný a rodinný život v čase krízy a vedúcim zamestnancom to umožnilo vytvoriť zmenu na pracoviskách, kde je to možné. Predpokladá sa, že táto úprava bude ponechaná až do konca trvania mimoriadnej situácie v Bratislave.
Zodpovednosť: oddelenie ľudských zdrojov

Podpora práce z domu - home office - zavedené v neobmedzenom rozsahu (namiesto 2 dní do mesiaca). Bol uskutočnený dotazníkový prieskum medzi zamestnancami ku kvalite pracovných podmienok na home office spolu s identifikovaním potrieb na lepšie fungovanie. Boli distribuované manuály a tutoriály na ovládanie jednotlivých softvérových riešení využívaných pri práci z domu (napr. MS Teams, Skype for business) a inštruktáže pre vedúcich zamestnancov ako postupovať pri riadení zamestnancov pracujúcich na home office. Zavádzajú sa školenia pre vedúcich zamestnancov vo využívaní nástrojov podporujúcich online fungovanie oddelení a sekcií. Školenia prebehnú na základe princípu „each one teach one“, čo znamená, že vedúci zamestnanci si budú navzájom odovzdávať najlepšie skúsenosti z prácou na diaľku a riadením teamov.
Zodpovednosť: oddelenie ľudských zdrojov, riaditeľ magistrátu

Zvýšenie dostupnosti elektronických systémov a databáz magistrátu z domu – Sekcia IT a dátovej politiky rozšírila počet zamestnancov so vzdialeným prístupom k elektronickému systému mesta, čím navýšila počet tých, ktorí môžu pracovať z domu bez reálneho obmedzenia výkonu. Postupne sa rozširuje počet zamestnancov používajúcich pracovné notebooky na vzdialený prístup.
Zodpovednosť: sekcia IT a dátovej politiky

Vytvorenie matice zastupiteľnosti na vedúcich pozíciách – boli plošne identifikované a označené osoby, ktoré budú v prípade výpadku zastupovať vedúcich zamestnancov.
Zodpovednosť: oddelenie ľudských zdrojov

Vytvorenie databázy zamestnancov magistrátu a mestských organizácií monitorujúcej zručnosti zamestnancov mimo ich pracovných úloh (ako napr. vodičský preukaz, zdravotnícke vzdelanie

a pod.) pre prípad prechodu na Scenár 2, v ktorom bude treba suplovať niektoré funkcie. Bol spustený zber informácií o jednotlivých zamestnancoch.

Zodpovednosť: oddelenie ľudských zdrojov

Zvýšenie bezpečnosti na pracovisku a minimalizovanie rizík spojených s mobilitou a stretávaním sa – hneď v úvode krízy boli plošne zrušené osobné mítingy, bolo nariadené obmedzenie stretávania sa väčších skupín zamestnancov na max.10 ľudí v prvých týždňoch, došlo k zavedeniu pravidelných online video-mítingov, vrátane pravidelných porád primátora, bola zvýšená dezinfekcia priestorov, nainštalovanie dezinfekčných staničiek na každom poschodí a pri vchodoch do budov.

Zodpovednosť: riaditeľ magistrátu, oddelenie vnútornej správy

Zvýšenie individuálnej bezpečnosti zamestnancov – boli distribuované ochranné rúška zamestnancom a dezinfekčné prostriedky na jednotlivé oddelenia.

Zodpovednosť: riaditeľ magistrátu, oddelenie vnútornej správy

Pravidelné informovanie zamestnancov – od začiatku krízy sú zamestnanci pravidelne informovaní o zmenách, ku ktorým dochádza na úrad mailmi od riaditeľa magistrátu a komunikačného oddelenia, vydáva sa newsletter s cieľom informovať zamestnancov mesta z prvej ruky o dianí v meste, na krízovom štábe ako aj o opatreniach, ktoré sa prijímajú. Cieľom je vydávať newsletter na týždennej báze a tým zachovať informovanosť medzi zamestnancami. Rovnako sa uskutočnilo prvé stretnutie primátora a riaditeľa magistrátu so všetkými zamestnancami cez videohovor, kde okrem prezentácie aktivít mesta bol vytvorený priestor na kladenie otázok zamestnancov na vedenie mesta. V tejto aktivite sa bude na pravidelnej báze pokračovať.

Zodpovednosť: oddelenie komunikácie, riaditeľ magistrátu

Uzatvorenie úradu pre vonkajšie stránky/klientov – úrad zrušil prijímanie osobných stránok v priestoroch magistrátu. Zamestnanci sú k dispozícii na online a telefonickú komunikáciu.

Zodpovednosť: riaditeľ magistrátu, oddelenie komunikácie a marketingu, oddelenie vnútornej správy, oddelenie vzťahov s verejnosťou

Uzatvorenie centra prvého kontaktu a osobnej podateľne. Podateľňa prijíma dokumenty poštou a cez elektronické služby mesta. Od 22.4. pôsobí podateľňa v obmedzenom režime, prijíma stránky v dňoch pondelok, streda a piatok v čase od 9:00 do 12:00 hod. Cieľom je nastaviť fungovanie podateľne a centra prvého kontaktu tak, aby v prípade uplatnenia prvého scenára budú fungovať v obmedzenom režime so zabezpečením bezpečnosti pre zamestnancov mesta.

Zodpovednosť: riaditeľ kancelárie primátora, riaditeľ magistrátu, vedúca oddelenia vnútornej správy, vedúca oddelenie vzťahov s verejnosťou.

Zavedenie plošného testovania u zamestnancov v kritických pozíciách a zavedenie karanténnych obmedzení na vybraných pracoviskách

3.2 Navrhované opatrenia

Zoznam opatrení, ktoré budú zavedené pri pretrvávaní scenára 1.

Vydávanie newslettera na týždennej báze.

Zodpovednosť : Kancelária riaditeľa magistrátu, Oddelenie komunikácie a marketingu.

Organizácia pravidelného videohovoru zamestnancov s vedením mesta – minimálne 1-krát za 3 týždne.

Zodpovednosť: Kancelária primátora, kancelária riaditeľa magistrátu.

Zavedenie nového režimu na podateľni a v centre prvého kontaktu.

Zodpovednosť: riaditeľ kancelárie primátora, riaditeľ magistrátu, vedúca oddelenia vnútornej správy, vedúca oddelenie vzťahov s verejnosťou.

Spustenie školení medzi vedúcimi zamestnancami na princípe „Each one teach one.“ s cieľom zdieľať skúsenosti s riadením teamov počas krízy.

Zodpovednosť: vedúca oddelenia ľudských zdrojov

Zakúpenie 15 kusov notebookov a ich odovzdanie zamestnancom magistrátu pracujúcim na kľúčových agendách v rámci práce z domu

Zodpovednosť: riaditeľ sekcie IT a dátovej politiky

4 Zvládnutá pandémia

V scenári 2 dochádza k väčšiemu výpadku zamestnancov mesta a tým sú služby, ktoré poskytujú Bratislavčanom ohrozenejšie. Predpokladá sa, že časť verejných zamestnancov (do 25 %) bude vyradená na základe choroby, karantény alebo potreby starostlivosti o blízkych. Do Scenáru 2 sa môže časť mestských služieb a úradu dostať aj v prípade, že sa na niektorom z pracovísk rozšíri pandémia nad rámec šírenia v populácii. Inými slovami, magistrát prejde na scenár 2, aj keď spoločnosť bude fungovať ako v scenári 1, ak niektorý útvar zasiahne pandémia a bude ohrozené jeho fungovanie.

V scenári 2 je potrebné obmedziť poskytované služby a fungovanie úradu a jeho pracovísk. Opatrenia zo Scenáru 1 budú posilnené a rozšírené o nové. Dá sa predpokladať, že prvý potvrdený výskyt ochorenia Covid 19 u zamestnanca, ktorý pracoval v priestoroch magistrátu bude mať psychologický dopad na zvyšných zamestnancov úradu, u ktorých môže narásť počet pracujúcich na home office, OČR alebo PN (najmä pri zamestnancoch s chronickými alebo onkologickými ochoreniami). Okrem reálneho ohrozenia a potreby dezinfikovať priestory magistrátu bude potrebné pracovať aj s novou psychologickou situáciou, ktorá ovplyvní fungovanie úradu. Rovnako je potrebné počítať s výpadkom zamestnancom, ktorí budú v povinnej karanténe kvôli tomu, že niekto z ich blízkeho okolia ochorel na Covid 19, napr. rodinný príslušník, sused a pod. V tomto scenári magistrát zabezpečuje svoje funkcie v takmer plnom rozsahu. Na jednotlivých oddeleniach je zabezpečená zastupiteľnosť, avšak viaceré agendy sú pozastavené alebo idú pomalšie ako obvykle. Komunálny podnik znižuje svoj výkon kvôli karanténe časti svojich zamestnancov. Správa komunikácií prebieha v bežnom štandarde, avšak opravy a rekonštrukcie sú spomalené/trvajú dlhšie ako plánované. Chýšťa sa online zasadnutie mestského zastupiteľstva, zásadne sa obmedzuje jeho agenda a rozsah. Zastavujú sa práce na strategických dokumentoch a analýzach, dôraz je na dennej/operatívnej agende. Príprava projektových dokumentácií je spomalená kvôli personálnym obmedzeniam na strane mesta aj dodávateľov. Komunikácia s klientami prebieha prostredníctvom elektronickej alebo klasickej pošty a telefonicky. Je úplne pozastavené prijímanie zamestnancov, ľudia v skúšobnej dobe sú prepúšťaní. Zvažujú sa scenáre prepúšťania a/alebo znižovania zamestnancov z dôvodu rozpočtových dopadov. O scenároch sa komunikuje s odborovými organizáciami. Pravidelne sa komunikuje so zamestnancami o vzniknutej situácii.

4.1 Navrhované opatrenia

Konkrétne budú zavedené tieto nové opatrenia:

Zvýšenie plošného testovania zamestnancov mesta a zavedenie karanténnych obmedzení na vybraných útvaroch – zamestnanci mesta budú plošne testovaní na Covid 19, aby sa predišlo jeho šíreniu a aby boli dosledovaní všetci nosiči vírusu na magistráte. Plošné karantény pre celé

útvary/oddelenia budú zavedené v prípade potvrdenia ochorenia u zamestnancov, ktorí sa vyskytovali v priestoroch magistrátu a mohli nakaziť ďalších zamestnancov. Súčasťou karantény bude práca z domu, ktorá umožní fungovanie úradu.

Zodpovednosť: krízový štáb mesta, riaditeľ magistrátu

Zníženie počtu zamestnancov na pracoviskách magistrátu – dôjde k nariadeniu práce z domu pre väčší počet zamestnancov alebo v situáciách kde nie je možná práca z domu budú zamestnanci zaradení do režimu prekážky na strane zamestnávateľa, kde budú poberať 80% mzdy.

Zodpovednosť: oddelenie ľudských zdrojov

Striktné oddelenie zamestnancov na zmenách - bude posilnená zmenovitosť práce jednotlivých oddelení, tak aby nedochádzalo ku kontaktu medzi zamestnancami pracujúcimi na jednotlivých zmenách. Vedúci zamestnanci zostavia tímy ľudí, ktoré sa budú navzájom zastupovať a ktoré budú pracovať v striedavom režime – napr. team A 1.týždeň home office a 2.týždeň na úrade, team B 1.týždeň na úrade a 2.týždeň na úrade.

Zodpovednosť: oddelenie ľudských zdrojov, vedúci oddelení a sekční riaditelia

Vytvorenie tzv. tieňových tímov (shadow teams) – pre zvyšujúce sa riziko nákazy medzi zamestnancami je okrem zmenovitosti potrebné vytvoriť aj oddelené tímy, ktoré sú schopné sa navzájom nahradiť v prípade výpadku jedného z tímov. Tieto tímy musia pracovať oddelene, bez vzájomného fyzického kontaktu, čím znižujú riziko nákazy medzi sebou a zároveň musia byť schopné zastúpiť druhý tím v agende.

Zodpovednosť: oddelenie ľudských zdrojov, vedúci oddelení a sekční riaditelia

Skrátenie pracovného času pre vybrané pracoviská/útvary – tam kde to bude nevyhnutné pre zachovanie funkčnosti úradu bude skrátený pracovný čas, aby nedochádzalo k výpadku zamestnancov prechádzajúcich na OČR alebo PN. Snahou bude vyjsť práceschopným zamestnancom v ústrety pri zosúladovaní pracovného a rodinného života.

Zodpovednosť: oddelenie ľudských zdrojov

Plošná dezinfekcia úradu a posilnenie pravidelných čistení kľúčových spoločných priestorov – pri zvýšení počtu nakazených zamestnancov alebo ich rodinných príslušníkov je potrebné zvýšiť frekvenciu čistenia a dezinfekciu magistrátu. Tá má pomôcť aj zvýšenému pocitu bezpečia medzi zamestnancami na úrade.

Zodpovednosť: oddelenie vnútornej správy

Identifikovanie kľúčových agend jednotlivých oddelení – v spolupráci s vedúcimi zamestnancami budú identifikované tie agendy, ktoré nie je možné odsunúť v prípade zníženého počtu zamestnancov, viažuce sa buď na zákonné alebo iné povinnosti, ktoré neznesú odklad. Vedúci zamestnanci vytvoria maticu úloh a personálneho obsadenia, na základe ktorej budú úlohy plnené.

Zodpovednosť: oddelenie ľudských zdrojov, vedúci oddelení a sekční riaditelia

Identifikovanie kľúčových agend mesta v prípade ďalšieho šírenia pandémie – vedenie mesta by identifikovalo kľúčové agendy, ktoré sú nevyhnutné pre fungovanie mesta v najkrízovejšom scenári. Išlo by o agendy, ktoré musia fungovať aj v prípade úplného kolapsu verejných služieb.

Zodpovednosť: vedenie mesta

Príprava tzv. krízových mikrotímov, ktoré budú obsluhovať kľúčovú agendu identifikovanú v predchádzajúcom opatrení. Krízové mikrotímby budú tvorené ako pracovné bunky, ktoré sú na sebe nezávislé a ktoré dokážu efektívne pracovať na limitovanej agende mesta. Sú obdobné ako vyššie spomenuté tieňové tímy (shadow teams), avšak sú menšie a zamerané len na úzky okruh aktivít. Zodpovednosť: vedenie mesta, krízový štáb mesta, oddelenie ľudských zdrojov, vedúci oddelení a sekční riaditelia

Aktivovanie databázy zamestnancov magistrátu a mestských organizácií monitorujúcej zručnosti zamestnancov mimo ich pracovných úloh (ako napr. vodičský preukaz, zdravotnícke vzdelanie a pod.) pre potreby suplovania niektorých funkcií. V prípade výpadku na niektorých kľúčových pozíciách vedenie magistrátu osloví zamestnancov s obdobnými zručnosťami na zastúpenie. Zodpovednosť: oddelenie ľudských zdrojov, vedúci oddelení a sekční riaditelia

Distribúcia spisovej agendy – napriek snahe elektronizovať spisovú agendu mesta zostávajú niektoré agendy nepokryté na 100% z hľadiska dostupnosti v elektronickom formáte. Magistrát uskutočnil prieskum medzi vedúcimi zamestnancami, ktorí identifikovali formáty spisovej agendy na ich oddeleniach. Najmä v prípade väčších formátov je obtiažnejšie zabezpečiť ich elektronizáciu resp. využívanie počas domácej práce. Z tohto dôvodu je potrebné prijať pravidlá distribúcie papierových dokumentov pre ľudí pracujúcich z domu a spôsob ich bezpečného doručenia z/na úrad. Zodpovednosť: oddelenie ľudských zdrojov, vedúci oddelení a sekční riaditelia

Elektronizácia všetkých postupov – dôjde k úplnej elektronizácii postupov na úrade. Nebudú sa medzi oddeleniami presúvať žiadne papierové kópie, kolegovia na oddeleniach minimalizujú medzi sebou fyzickú interakciu okrem elektronickej, vedúci budú na dennej báze organizovať s jednotlivými tímami online video-hovory. Zodpovednosť: kancelária riaditeľa magistrátu, oddelenie ľudských zdrojov, vedúci oddelení a sekční riaditelia

Identifikácia rozpočtových dopadov prípadných znížení miezd a/alebo prepúšťania – pre správne rozhodnutia v oblasti ľudských zdrojov je potrebné poznať konkrétne dopady na rozpočet mesta. Dlhšie trvanie pandémie a väčšie výpadky rozpočtu môžu viesť k potrebe znížovania počtu zamestnancov alebo k zníženiu miezd. Zodpovednosť: oddelenie ľudských zdrojov, sekcia financií

5 Nezvládnutá pandémia

Scenár 3 počíta s nezvládnutím pandémie a neschopnosťou manažovať verejné služby. V prípade magistrátu by to znamenalo nakazenosť 40-60% zamestnancov v období niekoľkých mesiacov. Tento zásadný výpadok by znamenal kolaps niektorých služieb a zastavenie viacerých agend mesta. Na niektorých oddeleniach nie je zabezpečená zastupiteľnosť, takže ich agendy sú pozastavené. Komunálny podnik vypína svoju činnosť. S veľkou pravdepodobnosťou dochádza k zastaveniu údržby v uliciach mesta – nečistia sa ulice a cesty, neudržiava sa zeleň pri cestách, ako aj v parkoch, nevysádzajú a nepolievajú sa nové stromy. Zastavujú sa všetky rekonštrukčné práce, neopravujú sa cesty, nevýdávajú sa rozhodnutia, nerealizujú sa prenájmy a predaje majetku mesta. V sociálnej oblasti dochádza k vypnutiu všetkých funkcií okrem tých najdôležitejších spojených s bojom s pandemiou. V rovnakom čase úrad neposkytuje v zákonných, ani predĺžených lehotách odpovede na infožiadosti, či iné zákonné povinnosti. Mestské zastupiteľstvo nezasadá a chystajú sa len základné dokumenty na schválenie per rollam. Zastavujú sa práce na príprave projektov a projektovej dokumentácii, takmer

úplne sa vypína komunikácia s klientami. V spolupráci s odborovými organizáciami sa pristupuje k zásadným prepúšťaniam zamestnancov resp. ku kráteniu miezd a úväzkov. Komunikácia so zamestnancami o vzniknutej situácii je nepravideľná.

5.1 Navrhované opatrenia

Pre fungovanie základných agend, ktoré mesto potrebuje zabezpečovať aspoň v obmedzenom rozsahu bude potrebné prijať viaceré striktné opatrenia. Medzi ne patria nasledovné:

Úplné uzatvorenie magistrátu – magistrátne budovy by boli zatvorené s výnimkou pre zamestnancov pracujúcich na kľúčových agendách. Pre ostatných zamestnancov by nebolo možné vstúpiť do budov a boli by povinne v domácej karanténe. Magistrát by zároveň proaktívne informoval o tejto situácii verejnosť.

Zodpovednosť: oddelenie ľudských zdrojov, oddelenie vnútornej správy, riaditeľ magistrátu

Zúženie výkonu funkcií magistrátu na malý počet najakútnejšej agendy – opatrenie súvisí s opatrením v rámci Scenáru 2 – zúženie agendy by umožnilo koncentrovať zdravý personál do najpotrebnejších oblastí, ktoré identifikovalo vedenie mesta ešte pri miernejšom priebehu pandémie.

Zodpovednosť: vedenie mesta, krízový štáb mesta, oddelenie ľudských zdrojov, vedúci oddelení a sekční riaditelia

Nariadenie pracovnej činnosti zdravým zamestnancom v oblasti najakútnejšej agendy – pre zamestnancov, ktorí sú schopní výkonu by došlo k nariadeniu práce v oblastiach, ktoré sú nevyhnutné pre fungovanie mesta v najkrízovejšom režime.

Zodpovednosť: vedenie mesta, krízový štáb mesta, oddelenie ľudských zdrojov, vedúci oddelení a sekční riaditelia

Testovanie zamestnancov v krízových mikrotímoch na týždennej báze – všetci zamestnanci v jednotlivých mikrotímoch by prešli testovaním raz za týždeň.

Zodpovednosť: vedenie mesta, krízový štáb mesta

Vydávanie príkazov primátora resp. vedenia mesta je koncentrované do rúk jedného človeka z vedenia mesta, ktorý o svojich rozhodnutiach informuje zamestnancov magistrátu. Spolupracuje úzko s krízovými mikrotímami s cieľom formalizovať jednotlivé úkony a flexibilne reagovať na potreby terénu.

Zodpovednosť: vedenie mesta, krízový štáb mesta

Znižovanie plátov, úväzkov a počtu zamestnancov mesta – opatrenie reaguje na rozpočtové obmedzenia, ktoré pandémia prinesie. Potreba znížiť rozpočtové náklady na všetkých frontoch povedie k potrebe skracovať úväzky zamestnancom, časť z nich prepustiť, resp. znížiť plošne platy zamestnancom magistrátu.

Zodpovednosť: vedenie mesta, oddelenie ľudských zdrojov, sekcia financií

Plán na minimalizáciu mortality a ochranu kvality života s dôrazom na riešenie pre zraniteľné skupiny

Verzia 24. 4. 2019

Vypracovali: *Barbara Brichtová, Táňa Hičarová, Iveta Chovancová, Pavol Jablonický, Miriam Kanioková, Sergej Kára, Anna Pivková, Táňa Sedláková, Eva Surovková, Michaela Šedovič, Natália Závodná*

Komentovali: *B. Belanová, L. Brichtová, J. Labant, J. Mazúr, M. Pavelka*

Obsah

1.	Zhrnutie	2
2.	Ciele dokumentu	3
2.1.	Zhrnutie opatrení pre jednotlivé skupiny	3
3.	Skupiny v najväčšom riziku	10
3.1.	Seniorky a seniori	10
3.2.	Ľudia bez domova	11
3.3.	Ľudia ohrození domácim násilím	11
3.4.	Rodiny s deťmi žijúcimi v chudobe najmä s pozornosťou na rodiny s jedným rodičom	12
3.5.	Osoby so zdravotným znevýhodnením, dlhodobo chorí, alebo ináč vážne chorí	13
4.	Scenáre a opatrenia pre jednotlivé ohrozené skupiny	14
4.1.	Seniorky a seniori	14
4.1.1.	Scenár I	14
4.1.2.	Scenár II	15
4.1.3.	Scenár III	17
4.2.	Ľudia bez domova	18
4.2.1.	Scenár I	18
4.2.2.	Scenár II	20
4.2.3.	Scenár III	22
4.3.	Ľudia ohrození násilím	23
4.3.1.	Riešenia zavedené mestom platné pre všetky scenáre	23
4.3.2.	Rozpočtové dosahy	24
4.3.3.	Zodpovednosť a spolupráca	24
4.4.	Rodiny s deťmi žijúcimi v chudobe najmä s pozornosťou na rodiny s jedným rodičom	24

4.4.1.	Opatrenia zavedené mestom platné pre všetky scenáre.....	24
4.4.2.	Opatrenia zavádzané v krátkodobom horizonte.....	24
4.4.3.	Opatrenia zavádzané v dlhodobom horizonte.....	25
4.4.4.	Dopad na rozpočet:.....	25
4.4.5.	Zodpovednosť a spolupráca.....	25
4.5.	Osoby so zdravotným znevýhodnením, dlhodobo chorí, alebo ináč vážne chorí.....	26
4.5.1.	Informačné a komunikačné aktivity.....	26
4.5.2.	Akčný tím starostlivosti o osoby so zdravotným znevýhodnením.....	26
4.5.3.	Dostupnosťou osobných asistentov a asistentiek.....	26
4.5.4.	Vzdelávacie aktivity.....	27
5.	Prierezové témy.....	28
5.1.	Prevenencia straty bývania a ubytovania.....	28
5.1.1.	Nástroje na riešenie okruhov situácií straty bývania:.....	28
5.1.2.	Bývanie a ubytovanie, kde má priamy vplyv magistrát.....	29
5.1.3.	Bývanie a ubytovanie, kde nemá magistrát priamy vplyv.....	30
5.2.	Životná spokojnosť a mentálne zdravie.....	30
5.2.1.	Opatrenia na zmiernenie dopadov krízy.....	31

1. Zhrnutie

Mesto zavádza od začiatku marca 2020 opatrenia zamedzujúce šírenia ochorenia COVID-19 medzi obyvateľstvom Bratislavy. Cieľom tohto plánu je špecifikovať ďalšie opatrenia nutné na moderovanie zvyšovania mortality a znižovania kvality života obyvateľstva s dôrazom na skupiny zvlášť ohrozené súčasným ochorením alebo opatreniami zavedenými v rámci pandémie.

Tento plán identifikuje ohrozené skupiny a najproblematickejšie aspekty prežívania obyvateľstva a predstavuje ďalšie opatrenia, ktoré bude mesto postupne zavádzať aj vzhľadom na tri možné scenáre dopadu pandémie na mesto. Opatrenia sú nastavené a budú zavádzané v súlade s kompetenciami mesta v zmysle zákona o Bratislave a štatúte mesta a vzhľadom na rozpočet mesta pri súčasnom zachovaní maximálnej miery fungovania kritických funkcií mesta a zachovaní prioritných rozvojových projektov hlavného mesta.

Plán sa sústreďí na podporu najohrozenejších skupín 1) seniorov a senioriek, 2) ľudí bez domova 3) ľudí ohrozených domácim násilím 4) rodiny s deťmi žijúce v chudobe, najmä rodiny s jedným rodičom a 5) osoby so zdravotným znevýhodnením. Okrem toho sa dokument venuje aj témam prevencie straty bývania a mentálnemu zdraviu.

2. Ciele dokumentu

Na základe troch identifikovaných scenárov dopadu pandémie COVID-19, mesto Bratislava identifikovalo skupiny obyvateľstva najviac ohrozené súčasnou situáciou a nástroje ako predísť zvýšeniu mortality a zníženiu kvality života.

Tieto skupiny sú

- **Skupiny obyvateľstva najviac ohrozené ochorením:** V rámci ochrany verejného zdravia a minimalizáciu mortality hlavné mesto venuje najväčšiu pozornosť seniorkám a seniorom a ľuďom bez domova. Seniori a seniorky, obzvlášť v pobytových zariadeniach, patria medzi najzraniteľnejších v súvislosti s rizikom ochorenia a jeho ťažkým priebehom.
- **Skupiny obyvateľstva najviac ohrozené socioekonomickými dopadmi pandémie:** Medzi tieto skupiny patria ľudia ohrození domácim násilím, osamelí rodičia a rodiny s deťmi ohrozené extrémnou chudobou a ľudia so zdravotným postihnutím. Mesto sa venuje ochrane kvality ich života a zdravia, nakoľko sú ohrozené vzhľadom na nový režim fungovania počas karantény a ekonomické dopady mimoriadnych opatrení.
- **Prierezové témy, v ktorých vie poskytnúť obyvateľstvu oporu:** Bezpečné a stabilné bývanie je dôležitým aspektom chránenia sa pred pandémiou a základným prvkom pre vedenie dôstojného života. Mesto urobí všetko vo svojich kapacitách, aj nad rámec svojich kompetencií, aby pomohlo obyvateľstvu udržať si bývanie. Ako druhú dôležitú tému mesto vníma mentálne zdravie, na ktoré môže mať kríza negatívny dopad u celej škály rôznych skupín obyvateľstva. Mesto bude vytvárať nástroje asistencie pre zdravé zvládanie krízy pre všetkých obyvateľov a obyvateľky.

Ohrozené skupiny boli vytipované na základe odporúčaní Svetovej zdravotníckej organizácie a analýzy sociálnej situácie v Bratislave. Opatrenia k skupinám sú nastavované z pozície kompetencií hlavného mesta a možnosti mobilizovania zdrojov.

Mesto si uvedomuje aj existenciu iných ohrozených skupín so špecifickými potrebami a bude vytvárať kapacity na ich identifikáciu, identifikáciu ich potrieb a zabezpečenie týchto potrieb. Jedná sa hlavne o 1) deti, ktoré sa nemôžu podieľať na výuke kvôli nedostupnosti materiálnych prostriedkov (technické zabezpečenie, priestor), 2) ľudí pracujúcich v prvej línii, špecificky ženy vzhľadom na ich horšie ekonomické postavenie a častejšie zastávanie pozície opatrojúcej osoby v domácnosti a 3) ľudí ohrozených násilím od osôb iných ako ich partneri s prihladením na špecifickú skupinu LGBTQ+. Tento dokument je aktuálny k dátumu svojho zverejnenia. Mesto aj naďalej pracuje na identifikácii ohrozených skupín, možných opatrení, ktoré vie zavádzať, a prierezových tém, v ktorých má kompetenciu, a v ktorých vie poskytnúť asistenciu obyvateľstvu.

V nasledujúcich sekciách je predstavená súčasná situácia a riziká, ktorými sú ohrozené jednotlivé skupiny, opatrenia, ktoré zavádza mesto (u ohrozenej skupiny seniorov a senioriek a ľudí bez domov sú tieto opatrenia rozčlenené na základe troch scenárov potenciálnych dopadov) a riešenia zavádzané v rámci prierezových tém.

2.1. Zhrnutie opatrení pre jednotlivé skupiny

Pre možnosť jednoduchého hľadania opatrení pre jednotlivé ohrozené skupiny sú tieto nižšie rozpísané.

Tab 1. Opatrenia pre ohrozenú skupinu senioriek a seniorov

Opatrenie	Zodpovednosť	Termín
Informačné a preventívne kampane	Sekcia sociálnych vecí, Oddelenie komunikácie a marketingu	Zavedené
Bezplatná senior linka	Sekcia sociálnych vecí, Oddelenie vzťahov s verejnosťou	Zavedené
Podpora záujmovej činnosti seniorov	Sekcia sociálnych vecí, Oddelenie komunikácie a marketingu	Zavedené
Zavedenie preventívnych personálnych, prevádzkových a hygienických opatrení v zariadeniach sociálnych služieb (ZSS)	Sekcia sociálnych vecí, ZSS	Zavedené
Dodávanie základných ochranných pomôcok pre ZSS	Sekcia sociálnych vecí, Magistrát	Zavedené
Vytvorenie karanténnych miestností v ZSS	Sekcia sociálnych vecí, Magistrát	Zavedené
Vytvorenie krízových plánov a protokolov v ZSS	Sekcia sociálnych vecí, ZSS	Zavedené
Zabezpečenie nákupu potravín a hygienických potrieb v ZSS	Sekcia sociálnych vecí, Magistrát	Zavedené
Zriadenie dočasných karanténnych zariadení v ZSS	Sekcia sociálnych vecí, Magistrát	Máj 2020
Vytvorenie izolačných priestorov v rámci ZSS	Sekcia sociálnych vecí, ZSS	Máj 2020
Testovanie zamestnancov a zamestnankýň	Sekcia sociálnych vecí, ZSS	Od apríla 2020
Podpora kultúrneho programu a digitálnych riešení na zintenzívnenie kontaktov medzi rodinami a prijímateľmi v ZSS	Sekcia sociálnych vecí, BKIS	Zavedené
Monitorovanie výpadku personálu v sociálnych službách	Sekcia sociálnych vecí	Zavedené
Posilnenie zabezpečovania a výdaja teplej stravy v prípade výpadkov v domácej ošetrovateľskej starostlivosti	Sekcia sociálnych vecí	Zavedené
Posilnenie zabezpečenia nákupu potravín, liekov, venčenia domácich zvierat a prepravy v prípade výpadkov v domácej ošetrovateľskej starostlivosti	Sekcia sociálnych vecí	Zavedené
Zintenzívnenie podpory sociálnych služieb cez mestský terénny tím	Sekcia sociálnych vecí	Zavedené
Rozširovanie online špecializovanej psychologickéj podpory pre tých, ktorí stratili blízkeho	Sekcia sociálnych vecí, Oddelenie komunikácie s verejnosťou	Scenár II
Vytvorenie a distribúcia balíčkov potravinovej a nepotravinovej podpory pre potrebných	Sekcia sociálnych vecí, Aliancia Stará tržnica	Scenár II
Zmena fungovania smien personálu v ZSS podľa odporúčaní epidemiológa	Sekcia sociálnych vecí, ZSS	Scenár II
Mesto podporuje ZSS prítomnosťou skúsených krízových manažérov	Sekcia sociálnych vecí, ZSS	Scenár II
Online psychologická podpora personálu v ZSS a podpora v starostlivosti o členov rodín	Sekcia sociálnych vecí, ZSS, Magistrát	Scenár II

Koordinácia pri zabezpečovaní personálu na prekrytie výpadkov a posilnenie preťažených členiek personálu.	Sekcia sociálnych vecí, ZSS, Magistrát	Scenár II
Zabezpečenie prepravy a ubytovania pre personál z regiónov	Sekcia sociálnych vecí, ZSS, Magistrát	Scenár II
Mesto spolupracuje na riešení krízových situácií v ZSS zriaďovaných neverejnými poskytovateľmi	Sekcia sociálnych vecí, neverejné ZSS	Scenár II
Spolupráca so sociálnymi oddeleniami krajských miest a okresných miest pri dočasnom umiestňovaní bezodkladných starších obyvateľov odkázaných na sociálnu službu.	Sekcia sociálnych vecí, ZSS, Magistrát	Scenár II
Vytvorenie izolačných priestorov s asistenciou pre nesebestačné obyvateľky a obyvateľov Bratislavy, ktorým bola nariadená karanténa, a nemajú možnosť karanténu realizovať	Sekcia sociálnych vecí, ZSS, Magistrát	Scenár II
Úzka spolupráca s neverejnými poskytovateľmi opatrovateľskej služby a opatrovateľskými službami MČ na konsolidácii podpory pre odkázaných	Sekcia sociálnych vecí, neverejné ZSS	Scenár II
Uzatvorenie zariadení, stabilizácia personálu a krízového stavu, investovanie zdrojov do udržiavania štandardov a noriem poskytovania sociálnych služieb	Sekcia sociálnych vecí, Magistrát, Oddelenie ľudských zdrojov	Scenár III
V prípade hrozby kolapsu kvôli tlaku na personál sú zamestnávaní ľudia z regiónov, prípadne zo zahraničia.	Sekcia sociálnych vecí, Magistrát, Oddelenie ľudských zdrojov	Scenár III
Vytvorenie nízkokapacitného dočasného poľného zariadenia opatrovateľskej služby/bývania s asistenciou, do ktorého sú presúvaní klienti z kolabujúcich ZSS za pomoci silových zložiek	Sekcia sociálnych vecí, Magistrát	Scenár III

Tab 2. Opatrenia pre ohrozenú skupinu ľudí bez domova

Opatrenie	Zodpovednosť	Termín
Komunikácia mesta so všetkými aktérmi pomoci	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku	Zavedené
Poskytovanie ochranných pomôcok zariadeniam	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku	Zavedené
Identifikácia možnosti navýšenia kapacít poskytovania sociálnej služby a ich utilizácia	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku	Zavedené
Zmena fungovania nocľahární na pobytové služby bez nutnosti opustiť priestor počas dňa	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre	Zavedené

	bezpečnosť a drogovú politiku	
Zabezpečenie priestorov na dobrovoľnú	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku	Zavedené
Zabezpečenie priestorov na karanténu	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku	Zavedené
V prípade uzatvorenia existujúcich služieb mesto asistuje so zabezpečením náhradných kapacít	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku	V prípade uzatvorenia
Distribúcia jedla, vody, drogerie a ochranných pomôcok	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku	Zavedené
Umiestňovanie hygienických staníc	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku	Zavedené
Tlač a distribúcia infoletákov o prevencii COVID-19 a dostupných službách pre uspokojenie základných životných potrieb	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku, mestský terénny tím	Zavedené
Preprava – denný prevoz primárne do karanténneho mestečka po testovaní	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku, mestský terénny tím	Zavedené
Zavádzanie epidemiologických postupov v lokalitách so zvýšenou koncentráciou LBD	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku, mestský terénny tím	Zavedené
Navýšenie varenej stravy a jej distribúcie	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre	Zavedené

	bezpečnosť a drogovú politiku, mestský terénny tím	
Testovanie suspektných osôb	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku	Zavedené
Možnosť otestovať sa pre pracovníkov/čky pomáhajúcich organizácií	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku	Od Mája 2020
Identifikácia možností pre vznik tímu prevencie straty ubytovania	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku	Zavedené
Priebežné riešenie prípadov osôb, ktoré sa ocitli na prahu straty domova	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku	Od Mája 2020
Identifikácia priestorov pre dočasné ubytovanie ľudí na prahu straty domova a rezervácia kapacít	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku	Od Mája 2020
Mesto poskytuje finančnú a materiálnu pomoc organizáciám v prípade zriadenia špecifických zariadení pre zvládnutie epidémie	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku	Scenár II
Priestory nefunkčných sociálnych služieb pre ĽBD preberá mesto a štát za účelom vzniku karantény	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku	Scenár II
Navyšovanie karanténnych a samoizolačných priestorov	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku	Scenár II a Scenár III
Plošné testovanie v intervale 7 dní v zariadeniach pre ľudí bez domova a v teréne, vrátane pracovníkov a pracovníčok	Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú	Scenár II

Vznik odberných tímov v spolupráci s prepravnou službou	politiku, mestský terénny tím Magistrát, Splnomocnenec pre ľudí bez domova, Splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku, mestský terénny tím	Scenár II
---	---	-----------

Tab 3. Opatrenia pre ohrozenú skupinu ľudí ohrozených násilím

Opatrenie	Zodpovednosť	Termín
Poskytovanie dočasného ubytovania ľuďom, najmä ženám, zažívajúcim partnerské násilie	Sekcia sociálnych vecí, relevantné mimovládne organizácie	Zavedené
Poskytovanie odbornej pomoci pri náhlom alebo plánovanom odchode	Sekcia sociálnych vecí, relevantné mimovládne organizácie	Zavedené
Poskytovanie odbornej pomoci po odchode pre ženy a potenciálne ich deti	Sekcia sociálnych vecí, relevantné mimovládne organizácie	Zavedené

Tab 4. Opatrenia pre ohrozenú skupinu rodín s deťmi žijúcimi v chudobe

Opatrenie	Zodpovednosť	Termín
Poskytovanie ubytovania a rodinám ohrozených extrémnou chudobou prostredníctvom mestských ubytovní Fortuna, Kopčany a centrom pre deti a rodiny Repuls	Sekcia sociálnych vecí	Zavedené
Psychosociálne poradenstvo a podpora v rámci ubytovní	Sekcia sociálnych vecí	Zavedené
Poskytovanie pomoci v prípade neschopnosti uhrádzať ceny prenájmu v zariadeniach zriaďovaných mestom	Sekcia sociálnych vecí	Zavedené
Poskytovanie krízovej intervencie a základnej psychologickej podpory	Sekcia sociálnych vecí	Scenár II a Scenár III
Prepojenie riešenia straty bývania týchto rodín v komerčných často nestabilných podnájmoch z dôvodu straty príjmu či mimoriadnej situácie s časťou realizačného plánu pre cieľovú skupinu ľudí bez domova	Sekcia sociálnych vecí	Scenár II a Scenár III

Tab 5. Opatrenia pre ohrozenú skupinu osôb so zdravotným znevýhodnením

Opatrenie	Zodpovednosť	Termín
Poskytovanie všeobecných informácií cez web a senior linku mesta, monitorovať prípadnú potrebu zavedenia samostatnej linky	Magistrát, Oddelenie komunikácie s verejnosťou, Sekcia sociálnych vecí	Zavedené

Poskytovanie informácií vo forme prístupnej pre zrakovo a mentálne postihnuté osoby	Magistrát, Oddelenie komunikácie s verejnosťou, Sekcia sociálnych vecí	Od júna 2020
Zabezpečenie prístupnosti informácií pre sluchovo znevýhodnené osoby cez službu DeafCom	Magistrát, Oddelenie komunikácie s verejnosťou, Sekcia sociálnych vecí	Od júna 2020
Monitorovanie a sprostredkovanie relevantných informácií pre osoby so zdravotným postihnutím	Magistrát, Oddelenie komunikácie s verejnosťou, Sekcia sociálnych vecí	Zavedené
Vytvorenie tímu z expertov a expertiek s kontaktnými osobami za vybrané typy zdravotného postihnutia, ktorí vedú zabezpečiť služby nad rámec možností magistrátu	Magistrát, Sekcia sociálnych vecí	Od júna 2020
Monitorovanie dostupnosti a vytvorenie kanálu na nahlasovanie chýbajúcich kapacít	Magistrát, Sekcia sociálnych vecí	Od júna 2020
Kooperácia s tímom na ochranu seniorov pri poskytovaní služieb zabezpečenia stravy, nákupu, transportu, liečebného režimu, venčenia a pod.	Magistrát, Sekcia sociálnych vecí	Od júna 2020
Monitorovanie dopytu a zabezpečenie opatrovateľskej služby v domácnosti alebo umiestnenia do ZOS osobám s ťažkým zdravotným postihnutím	Magistrát, Sekcia sociálnych vecí	Zavedené
Monitorovanie dopytu a zabezpečenie umiestnenia osoby s ťažkým zdravotným postihnutím v karanténnom zariadení	Magistrát, Sekcia sociálnych vecí	Zavedené
Monitorovanie finančnej situácie obyvateľov v bezbariérových nájomných bytoch vo vlastníctve mesta a MČ, v nevyhnutnom prípade hmotnej núdze nasmerovať na možné riešenia	Magistrát, Sekcia sociálnych vecí	Od júna 2020
Audit bezbariérovosti a možností rýchlej debarierizácie v prípadných nových karanténnych zariadeniach	Magistrát, Sekcia sociálnych vecí	Od júna 2020
Inštruktáž zamestnancov a zamestnankýň I. kontaktu mesta, v II. a III. Scenári aj nových asistentov/iek a núdzových „opatrovateľov/iek“ napr. z radov silových zložiek o vhodnom prístupe a komunikácii s osobami so zdravotným znevýhodnením	Magistrát, Sekcia sociálnych vecí	Od júna 2020

3. Skupiny v najväčšom riziku

3.1. Seniorky a seniori

Seniori patria k najviac rizikovej skupine kvôli radikálne vyššej mortalite v prípade ochorenia COVID-19 v porovnaní s ostatnými skupinami. Zároveň pobytové sociálne služby pre seniorov (zriaďované aj hlavným mestom) tvoria najkritickejší bod šírenia ochorenia z epidemiologického hľadiska. Mnohé z existujúcich epidemiologických opatrení na seniorov dopadajú horšie (napr. obmedzenia mobility, nakupovania, dostupnosť ambulantnej starostlivosti, socializácia), keďže mnohí z nich majú slabšie sociálne siete.

V Bratislave malo trvalý pobyt k 31. 12. 2019 podľa Štatistického úradu okolo 81 tisíc ľudí vo veku nad 65 rokov, z ktorých 31 tisíc má nad 75 rokov. Z hľadiska štruktúry hospodáriacich domácností – 20 907 seniorov žilo podľa sčítania 2011 v takomto type domácností sám(sama). Pobytové sociálne služby sú v zariadeniach pre seniorov poskytované približne 2010 obyvateľom Bratislavy, a to siedmymi neverejnými poskytovateľmi v pôsobnosti mesta, tromi neverejnými poskytovateľmi v pôsobnosti mestských častí a desiatimi verejnými poskytovateľmi. V zariadeniach zriaďovateľskej pôsobnosti mesta je aktuálna kapacita 1150 lôžok. Domáca opatrovateľská služba, ktorá patrí do kompetencií mestských častí, je na území Bratislavy poskytovaná približne 1420 ľuďom, z ktorých by podľa posledných analýz hlavného mesta bolo približne 280 ohrozených na živote v prípade, ak by táto terénna sociálna služba úplne zlyhala. Ďalším desiatkam seniorov je poskytovaná domáca opatrovateľská služba prostredníctvom neverejných poskytovateľov.

Už v súčasnosti je z dôvodu výpadku personálu sťažené poskytovanie sociálnych služieb v zariadeniach pre seniorov (ZPS) a v zariadeniach opatrovateľskej služby (ZOS) zriaďovaných mestom alebo mestskými časťami (MČ) a ohrozené je aj poskytovanie terénnej domácej opatrovateľskej služby (DOS), ktorú zabezpečujú v prevažnej miere MČ. Personál v týchto pozíciách je vystavený vyššiemu riziku nákazy a zariadenia čelia aj s nedostatkom ochranných hygienických pomôcok (rukavice, odevy), ktorými ich podporuje v pravidelných intervaloch hlavné mesto i MČ. Toto spôsobuje výpadky personálu, ktorý je rizikový zo zdravotných dôvodov, ale aj z dôvodu, že zamestnankyne a zamestnanci staršieho veku nemôžu pracovať v teréne. Viaceré MČ signalizujú zvyšovanie dopytu po terénnych službách a mesto zaznamenáva nové požiadavky na prijímanie bezodkladných klientov a klientok z nemocníc do pobytových sociálnych služieb.

Pri všetkých troch scenároch s narastajúcou intenzitou predpokladáme: 1) oslabenie sociálnych väzieb senioriek a seniorov žijúcich v samostatných domácnostiach, 2) zvyšujúce sa výpadky personálu v sociálnych službách, 3) zvyšujúcu potrebu ochranných pomôcok v sociálnych službách, 4) zvyšujúci sa tlak na zabezpečenie testovania novoprijímaných klientov a klientok a pravidelné testovanie personálu a 5) zvyšujúci dopyt po všetkých druhoch týchto služieb na území mesta.

Hospodárske dopady zasiahnu primárne skupinu pracujúcich dôchodcov, ktorým ich dôchodok nevystačuje na to, aby viedli dôstojný život. Táto skupina dôchodcov má na sebe často finančne závislých členov rodiny alebo býva v nájomných bytoch a už pred vypuknutím pandémie koronavírusu boli v zraniteľnej finančnej situácii. V každom scenári vývoja pandémie predpokladáme kontrakciu trhu práce a zamestnanci vo vyššom veku, ktorí väčšinou pracujú na dohodu alebo čiastočný úväzok majú vyššiu pravdepodobnosť straty zamestnania, podobne ako v celom segmente prekérnej práce. V týchto prípadoch hrozí riziko zníženej kvality života, prípade straty bývania. Mesto plánuje vybudovať tím na

prevenciu straty ubytovania, ktorý by špecificky riešil takéto krízové situácie, so špecifickým zreteľom na potreby starších ľudí, vzhľadom na ich zraniteľnosť koronavírusovou infekciou.

3.2. Ľudia bez domova

Ľudia bez domova sú v čase, keď je najspoľahlivejšou ochranou pred nákazou fyzická izolácia od iných, ohrození tým, že nemajú priestor, v ktorom by bolo možné nájsť bezpečie. Okrem toho sú viac vystavení riziku infekcie kvôli sťaženému prístupu k hygienickým zariadeniam, k ochranným pomôckam a neustálemu pohybu vo verejnom priestore, ktorý je z hygienického hľadiska rizikovým priestorom pre všetkých. Súbežne s týmito javmi sú ľudia bez domova zraniteľnou skupinou z pohľadu negatívnych dôsledkov ochorenia COVID-19 aj preto, lebo i za bežných okolností majú sťažený prístup k ochrane zdravia a zdravotníckej starostlivosti či už z dôvodu dlhov na poistnom, alebo stigmatizácii. Mnohí trpia dlhobo neliečenými ochoreniami, ktoré v súčasnosti zvyšujú ich ohrozenie. Opatrenia vo verejnom živote zároveň spôsobili minimalizáciu pohybu osôb vo verejnom priestore vo všeobecnosti, pokles krátkodobých pracovných príležitostí a uzatvorenie niektorých komerčných ubytovní. Všetky tieto menované faktory tak vystavujú ľudí bez domova enormnému tlaku, absencii príjmov a sociálnej izolácii.

Magistrát mesta Bratislava odhaduje, že v meste býva okolo 4000 ľudí bez domova, z ktorých približne štvrtina sú tzv. rough sleepers (ľudia bez akéhokoľvek prístrešia), ktorí budú počas tohto obdobia potrebovať najväčšiu mieru pomoci. Následne je ohrozená celá skupina ľudí bez domova a to v prípade, že epidemiologická situácia sa stane vážnou a percentá ľudí s ochorením COVID 19 budú celoplošne narastať.

Šesť existujúcich nocľahární a útulkov a jedna ubytovacia služba so sociálnym rozmerom s celkovou kapacitou 399 lôžok, sú už teraz kapacitne nepostačujúce. Personálne zabezpečenie bude chýbať v pobytových, tak ako v terénnych službách. Ľudia bez domova majú tiež sťažený prístup k lekárskej starostlivosti, ktorú im mesto bude musieť zabezpečiť pre ochranu ich zdravia, ako aj v záujme ochrany verejného zdravia.

3.3. Ľudia ohrození domácim násilím

Najväčšiu skupinu ľudí ohrozených domácim násilím tvoria ženy, ktoré sú v dôsledku súčasnej situácie vystavené vyššiemu riziku, lebo trávajú viac času v prítomnosti agresora v spoločnej domácnosti. Stresujúca situácia vytvorená pandémiou zvyšuje riziko vzniku a prejavovania domáceho násillia. Nemožnosťou ísť do práce/školy, sťaženou možnosťou v súkromí zavolať na podporné linky a zatvorením krízových centier, prišli títo ľudia o potenciálne zdroje podpory v čase, ktorý je pre nich rizikovejší ako zvyčajne. Po zavedení opatrení v súvislosti s pandémiou počet volaní na národnú linku pre ženy klesol, no od 1. 4. 2020 ich počet sa opätovne zvýšil, vrátane hovorov od žien a predpokladáme ďalší nárast (informácie od Národnej linky, 8. 4. 2020). Je pravdepodobné, že ženy po náhlej zmene okolností v dôsledku karanténnych opatrení, začali nachádzať bezpečný priestor. Súčasne sa zvýšil aj pomer volajúcich, ktoré zažívajú domáce násillie od inej osoby ako partnera. Národná linka žien evidovala 34 telefonujúcich osôb za 7 dní. Rovnako internetová linka pre mladých IPečko musela navýšiť kapacity o 50% kvôli nárastu záujmu o službu. Veľkú časť podnetov tvorí domáce násillie v rodine. Hlavné mesto zároveň obdržalo podnety od mestských častí o zvyšovaní intenzity podobných situácií.

V čase mimoriadnej situácie je 5 organizácií (ambulantného a ubytovacieho typu/bezpečné ženské domy) pre ženy zažívajúce partnerské násilie na území mesta Bratislava buď v karanténe alebo z bezpečnostných dôvodov neprijímajú nové klientky. Zároveň ženy majú nižšie a menej stabilné príjmy, čo znamená, že sú viac ohrozené ekonomickou nestabilitou spôsobenou krízou a preto sa dá predpokladať, že majú ešte menej možností ako zvyčajne sa so situáciou ohrozenia násilím vysporiadať samostatne.

3.4. Rodiny s deťmi žijúcimi v chudobe najmä s pozornosťou na rodiny s jedným rodičom

Aj napriek vysokej úrovni HDP v Bratislave zaznamenávame, že mnohí obyvatelia majú vysoké životné náklady, je pre nich nedostupné kvalitné a stabilné bývanie a majú relatívne nízke príjmy/mzdy. Predpokladá sa, že obyvatelia Bratislavy majú najvyšší počet exekúcií na Slovensku, pričom až takmer 70% obyvateľov v Bratislavskom samosprávnom kraji hovorí o problémoch s platením bežných výdavkov (pre porovnanie v Košickom samosprávnom kraji je tento počet ľudí takmer polovičný). Z hľadiska veku a typu zloženia domácností sú chudobou najviac ohrozené tie domácnosti, kde sú deti vo veku 0-17 rokov, neúplné domácnosti a domácnosti s 3 a viac deťmi. Neúplné domácnosti tvoria asi u 80% matky samoživiteľky.

Nízkopríjmové domácnosti sa musia vysporiadať s ekonomickými a sociálnymi dôsledkami pandémie vplývajúcimi na ich zdravie. Jeden z kľúčových aspektov je bývanie, ktoré je rozpracované v stati č 5.1 Prevencia straty bývania. V tejto časti predstavíme ďalšie ohrozenia pre rodiny žijúce v chudobe. Tieto domácnosti si nemohli vytvoriť finančnú rezervu. Rodičia často stratili príjem medzi prvými v dôsledku prekérneho (nestabilného) zamestnávania. Deti v týchto rodinách nie sú kvôli nedostatočnému technickému a materiálnemu zabezpečeniu (elektronika, pripojenie na internet, priestor na prácu) schopné zapájať sa do vyučovacieho procesu. Inštitút vzdelávacej politiky upozornil, že na Slovensku je 23 000 až 32 000 žiakov bez prístupu k internetu a približne 40% detí z chudobných domácností nemá smartfón. Inštitút tiež upozorňuje, že aktuálne opatrenie spojené so zabezpečením teplej stravy pre sociálne znevýhodnené deti pomocou školských jedální negarantujú prístup k strave pre všetky potrebné deti, pričom hlad je jedným z dôležitých faktorov pre možnosť sústrediť sa na učenie, tak ako garancia prístupu k nutrične kvalitnej strave pre chudobné deti.

V prípade rodín s deťmi hrozí vyústenie situácie do bezdomovectva detí alebo hrozby odlúčenia detí od rodičov v dôsledku ich odobratia z rodín. Kvalitné a stabilné bývanie tvorí základný rámec pre dobrý zdravotný stav v dlhodobom horizonte, tak ako v čase pandémie, kedy je nutné tráviť viac času doma. Jeho potenciálna strata vytvára z týchto rodín s deťmi skupinu najviac vystavenú potenciálnemu ochoreniu s nízkou mierou možnosti liečby.

Počet týchto rodín a rodičov sa rádovo pohybuje v nižších číslach - dávku v hmotnej núdzi poberalo v Bratislave vo februári 2020 okolo 700 jednotlivcov a okolo 250 samoživiteľov/iek poberá náhradné výživné. V porovnaní s inými ohrozenými skupinami, sú však oveľa zraniteľnejšou skupinou, keďže sú ohrozené deti a mládež, na ktorú môže mať táto materiálna deprivácia dlhodobý efekt. Tieto čísla ale nedostatočne zobrazujú ľudí, tesne nedosahujúcich na dávky ani tých, ktorí sú ohrození prepadosť do extrémnejšej chudoby na základe prepadu príjmu na výšku vyplácanej OČR alebo po redukcii platu/straty zamestnania kvôli kríze.

Mesto Bratislava prevádzkuje 3 zariadenia (Repuls, ubytovňa Kopčany a Fortuna) s celkovou kapacitou 617 miest. Napriek tomu, že sú v zariadeniach voľné kapacity, sú tieto miesta z karanténnych a bezpečnostných dôvodov nedostupné, nakoľko sa nové klientky a klienti netestujú. Zároveň si zariadenia musia držať kapacity v prípade nutnosti vytvorenia karanténneho priestoru pre rodiny a jednotlivcov už žijúcich v zariadeniach. Aj v prípade vytvorenia karanténnych priestorov v inom priestore a možnosti

testovania (ktoré prevádzkovatelia a MVO pracujúce v danej oblasti nepovažujú za dostatočný bezpečnostný krok), súčasné kapacity nebudú dostatočné.

3.5. Osoby so zdravotným znevýhodnením, dlhodobo chorí, alebo ináč vážne chorí

Ide o rozmanitá skupina ľudí s rôznymi typmi znevýhodnenia: pohybové, zmyslové, psychické, mentálne, metabolické, prípadne viacnásobné kombinované. Patrí medzi ne deti a dospelí so znevýhodnením ako aj rodiny/osamelí rodičia opatrujúci člena rodiny so znevýhodnením. Ich celkový počet v Bratislave odhadujeme na základe prijímateľov ŤZP kompenzácie na asi 7 tisíc vrátane ľudí v seniorskom veku.

Osoby so zdravotným znevýhodnením sú rizikovou skupinou najmä pre potenciálne ťažší priebeh ochorenia COVID-19 vzhľadom na celkové oslabenie organizmu a iné zdravotné ťažkosti. Navyše ide väčšinou o ľudí závislých od pomoci inej osoby, resp. závislých od zdravotného stavu inej osoby a zároveň od rôznych technických kompenzačných pomôcok pri sebaobslužných úkonoch, starostlivosti o domácnosť, pohybe, komunikácii, orientácii a vykonávaní zamestnania.

Osoby s ťažkým zdravotným znevýhodnením využívajúce osobnú asistenciu na každodennej báze v súčasnosti aktuálne čelia nedostatku osobných asistentov a asistentiek najmä z radov študentov, ktorí z dôvodu pandemických opatrení odcestovali do svojho bydliska mimo Bratislavy. Osobní asistenti a asistentky nemajú zabezpečené ochranné pomôcky ani testovanie od žiadnej inštitúcie, ich príjem je príliš nízky na to, aby si pomôcky zabezpečovali na vlastné náklady. Potreba zvýšenej ochrany človeka so znevýhodnením, ale aj zvýšené náklady môžu obmedziť možnosť výkonu osobnej asistencie. V prípade kritického nedostatku osobných asistentov by osoby so ZZ odkázané na pomoc inej osoby pravdepodobne potrebovali opatrovateľskú službu alebo umiestnenie v zariadení opatrovateľskej služby, prípadne aj krízovú intervenciu. Zvýšené nároky na opatrovateľskú službu môžu nastať aj v prípade nedostatku tlmočnickej služby pre osoby so sluchovým postihnutím, predčítateľskej a sprievodcovskej služby pre osoby so zrakovým a mentálnym postihnutím. Domáca opatrovateľská služba je určená nielen pre osoby vo vyššom veku, ale aj pre fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a nepriaznivým zdravotným stavom. Problematický je na území Bratislavy najmä nedostatočný rozsah jej poskytovania v porovnaní s reálnou potrebou odkázaných osôb. V prípade potreby umiestniť osoby so ZZ do karanténneho zariadenia môžeme naraziť na bariérovosť zariadenia, môže vzniknúť potreba rýchlo preškoliť zamestnancov zariadenia ako pristupovať k osobe s príslušným typom zdravotného postihnutia a ako s ním komunikovať, ako obsluhovať kompenzačné pomôcky.

V dôsledku zameranosti zdravotníckeho systému na riešenie ohrození spojených s COVID-19 sa môžu redukovať kapacity na riešenie iných chorôb, čo de facto môže zvyšovať mortalitu obyvateľstva.

4. Scenáre a opatrenia pre jednotlivé ohrozené skupiny

4.1. Seniorky a seniori

Mesto používa na zmiernenie dopadov krízy na túto skupinu tri skupiny metód, ktoré sa v rámci jednotlivých scenárov rozširujú: 1) Opatrenia na podporu kvality života a informovanosti seniorov a senioriek, 2) Opatrenia v rámci pobytových sociálnych služieb poskytovaných v ZPS a ZOS na území mesta a 3) Opatrenia na podporu domácej opatrovateľskej služby a výdaj stravy.

4.1.1. Scenár I

V prvom scenári vývoja pandémie predpokladáme dopad na seniorov porovnateľný so súčasným stavom (začiatok apríla 2020). Magistrát na riešeníach životných situácií senioriek a seniorov spolupracuje s MČ, poskytovateľmi sociálnych služieb a dobrovoľníkmi a dobrovoľníkmi na podpore kvality života a udržiavaní vysokého štandardu sociálnych služieb.

Opatrenia na podporu kvality života a informovanosti senioriek a seniorov

V súčasnosti zavedené:

- Informačné a preventívne kampane (letáky, TV Bratislava, SMS, sociálne siete).

Zodpovednosť: sekcia sociálnych vecí, oddelenie komunikácie a marketingu, operátori

- Bezplatná senior linka mesta denne v čase 8:00-17:00 v kombinácii s psychologickou podporou počas pracovných dní v čase 13:00-17:00.

Zodpovednosť: sekcia sociálnych vecí, oddelenie vzťahov s verejnosťou

Spolupráca: MČ, predstavitelia senior liniek MČ, iniciatívy psychológov

- Podpora záujmovej činnosti seniorov (TV Bratislava, InBA, proseniorské organizácie).

Zodpovednosť: magistrát, sekcia sociálnych vecí, oddelenie komunikácie a marketingu

Spolupráca: odborníci na záujmovú činnosť seniorov a senioriek, proseniorské organizácie

Opatrenia v rámci ZPS a ZOS na území mesta

V súčasnosti zavedené:

- Zavedenie preventívnych personálnych, prevádzkových a hygienických opatrení.
- Dodávanie základných ochranných pomôcok (rúška, rukavice, dezinfekcia).
- Zavedenie pozastaveného režimu návštev, verejných podujatí, vychádzok a príjmov nových klientov, u ktorých nie je možné vylúčiť riziká.
- Vytvorenie karanténnych miestností, ktoré sú využívané po hospitalizácii prijímateľov sociálnych služieb.
- Vytvorenie krízových plánov a protokolov postupu v zariadeniach v prípade výskytu nákazy medzi prijímateľmi služby alebo personálom.
- Kampaň na hľadanie potrebných zamestnankýň a zamestnancov.
- Koordinácia pri zabezpečovaní personálu na prekrytie výpadkov.
- Zabezpečenie nákupu potravín a hygienických potrieb prostredníctvom dobrovoľníkov.
- Symbolická podpora vedením mesta.
- Spolupráca pri podpore zariadení súkromným sektorom.

Zodpovednosť: magistrát, sekcia sociálnych vecí, oddelenie komunikácie a marketingu

Spolupráca: zariadenia pre seniorov v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, poskytovatelia sociálnych služieb na území mesta

Zavedené budú:

- Zriadenie dočasných karanténnych zariadení opatrovateľskej služby Sekurisova a Konvalinková, prostredníctvom ktorých budú prijímaní klientky a klienti do ZPS a ZOS v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. Služby s vysokým štandardom sú zabezpečené preškoleným personálom s profesionálnymi ochrannými pomôckami.
- Vytvorenie izolačných priestorov v rámci zariadení, do ktorých sú presúvaní prijímatelia sociálnych služieb so symptómami, pri ktorých dočasne nie je možné vylúčiť prítomnosť ochorenia COVID-19.
- Testovanie kľúčových zamestnancov a náhodné testovanie zamestnancov v priamom styku s prijímateľmi služby (vrátane neodborného personálu) v spolupráci so súkromnými laboratóriami.
- Podpora kultúrneho programu pre klientov a zamestnancov zariadení, ktorí nemôžu opúšťať zariadenia.
- Podpora technických a digitálnych riešení na zintenzívnenie kontaktov medzi rodinami a prijímateľmi sociálnych služieb.

Poznámka: Opatrenia sú zavádzané v zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta a odporúčané všetkým neverejným poskytovateľom sociálnych služieb v zariadeniach pre seniorov. Cieľom Hlavného mesta je posilňovať sociálne služby pobytovej formy, ktorých stav bude pre zvládnutie pandémie kľúčový. *Zodpovednosť:* magistrát, oddelenie kultúry, BKIS, oddelenie školstva, športu a mládeže, sekcia sociálnych vecí, ZPS

Opatrenia na podporu domácej opatrovateľskej služby a výdaj stravy

V súčasnosti sú zavedené:

- Monitorovanie výpadku personálu v sociálnych službách na území mesta.
- Monitorovanie výdaja a rozvoz stravy na území mesta a tvorba akčného plánu pre prípad potreby.

Zodpovednosť: sekcia sociálnych vecí

Spolupráca: MČ, poskytovatelia terénnej opatrovateľskej služby

Zavedené budú:

- Koordinácia pri zabezpečovaní personálu na prekrytie výpadkov.
- Posilnenie zabezpečovania a výdaja teplej stravy v prípade výpadkov.
- Posilnenie zabezpečenia nákupu potravín, liekov, venčenia domácich zvierat a prepravy (na vyšetrenia, poštu) pre identifikovaných osamelých seniorov cez sprístupnenie podpory štandardných súkromných spoločností, dobrovoľníkov a organizácií.

Poznámka: Hlavné mesto je centrálnym orgánom, ktorý koordinuje MČ so silnou kompetenciou - mapuje kapacity a ohrozenia služieb, koordinuje nahrádzanie výpadkov personálu, koordinuje spoločný postup pri riešeníach. Cieľom Hlavného mesta je podporovať terénne sociálne služby, ktoré sú kľúčové pre možnosť zotrvania v domácom prostredí.

Zodpovednosť: sekcia sociálnych vecí, MČ

Spolupráca: MČ, poskytovatelia terénnej opatrovateľskej služby, súkromné firmy, komerčné potravinové reťazce, dobrovoľníci, Slovenský skauting

4.1.2. Scenár II

V druhom scenári predpokladáme zvýšený dopyt po službách spôsobený zvýšenou chorobnosťou u senioriek a seniorov, ale aj ich rodín a podporných sociálnych sietí. Predpokladáme tiež oslabenie sociálnych vzťahov dlhodobým udržiavaním dištancu a karantény, ktorá môže podporovať negatívne prežívanie (neistoty, úzkosti, paranoja, depresie). Tieto zmeny zvýšia už tak vysoký tlak na poskytovateľov sociálnych služieb na území mesta a ich personál. Predpokladáme, že existujúce kapacity sociálnych služieb nebudú dostačujúce. Mesto naďalej realizuje opatrenia zavedené v Scenári I. a dodržiava

štandardy poskytovania sociálnych služieb, a to okrem zariadení na to určených tiež v službách a zariadeniach krízovo zriadených.

Opatrenia na podporu kvality života a informovanosti senioriek a seniorov

- Senior linka prechádza do aktívnej formy a kontaktuje osamelo žijúce seniorky a seniorov (cca. 35% všetkých seniorov a senioriek v Bratislave).

Zodpovednosť: sekcia sociálnych vecí, oddelenie kvality života, oddelenie vzťahov s verejnosťou

Spolupráca: MČ a seniorlinky MČ, štát

- Posilnenie mestského terénneho tímu o členky a členov, ktorí spolupracujú s mestskou senior linkou a linkami MČ. Senior linka takisto prechádza do spolupráce s agentúrami domácej ošetrovateľskej starostlivosti, ktoré sprostredkovávajú odkázaným seniorom so slabými sociálnymi sieťami potrebné zdravotnícke úkony.

Zodpovednosť: sekcia sociálnych vecí, oddelenie kvality života, MTT

Spolupráca: MČ a seniorky MČ, DOS a neverejní poskytovatelia.

- Rozširovanie online špecializovanej psychologickej podpory pre tých, ktorí stratili blízkeho.

Zodpovednosť: sekcia sociálnych vecí, oddelenie komunikácie s verejnosťou

Spolupráca: Mariannum, iniciatívy psychologickej podpory

- Vytvorenie a distribúcia balíčkov potravinovej a nepotravinovej podpory pre potrebných.

Zodpovednosť: Aliancia Stará tržnica, sekcia sociálnych vecí

Spolupráca: donori, štát

Riešenie v rámci ZPS a ZOS na území mesta

- Staršie obyvateľky a obyvatelia Bratislavy odkázaní na bezodkladné poskytnutie sociálnej služby, ktorí sú v ohrození života a zdravia sú do zariadení prijímaní prostredníctvom karanténnych zariadení Sekuriso a Konvalinko. V prípade sprístupnenia testov štátom sa proces prijímu nových klientov urýchľuje. Služby s vysokým štandardom sú zabezpečené preškoleným personálom s profesionálnymi ochrannými pomôckami.

Zodpovednosť: magistrát, sekcia sociálnych vecí, štát

Spolupráca: súkromné firmy

- Personál viacerých zariadení pre seniorov v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta pracuje podľa princípu diverzifikácie do sektorov. V menších zariadeniach s krehkými prijímateľmi sociálnych služieb pracuje personál v dvoch alternujúcich sa tímoch, ktoré sú v medzichase služieb testované v spolupráci so súkromnými laboratóriami.

Zodpovednosť: magistrát, sekcia sociálnych vecí, ZPS

Spolupráca: súkromné laboratória

- Všetky zariadenia pre seniorov v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta majú zriadené izolačné priestory určené na krátkodobé účely pre suspektných klientov, u ktorých nie je možné vylúčiť prítomnosť COVID-19. Priestory sú obsluhované špeciálne vyčleneným a zaškoleným personálom s profesionálnymi ochrannými pomôckami (štíty, respirátory, okuliare, obleky).
- Zariadenia, ktoré nie sú schopné manažovať riziká, mesto podporuje pri zabezpečení izolácie prijímateľov sociálnych služieb s podozrením na ochorenie COVID-19.
- Zariadenia, ktoré nezvládajú manažment rizík spojený s reaktívnymi intervenciami mesto podporuje prítomnosťou skúsených krízových manažérov.
- Dostupná je online psychologická podpora personálu a podpora v starostlivosti o členov rodín.
- Koordinácia pri zabezpečovaní personálu na prekrytie výpadkov a posilnenie preťažených členiek personálu. Prediskutované sú pracovné podmienky s komorami opatrovateliek a ošetrovateliek a agentúrami, ktoré sprostredkovávajú prácu tohto typu v zahraničí.
- Zabezpečenie prepravy a ubytovania pre personál z regiónov (kapacita 75 izolovaných miest).

Zodpovednosť: magistrát, sekcia sociálnych vecí, ZPS

Spolupráca: KOS, iniciatívy psychológov, oddelenie ľudských zdrojov

- Mesto spolupracuje na riešení krízových situácií v zariadeniach pre seniorov, v ktorých sú poskytované sociálne služby neverejnými poskytovateľmi. Asistuje pri riešení a koordinuje spoluprácu so štátom a RÚVZ.

Zodpovednosť: magistrát, sekcia sociálnych vecí

Spolupráca: neverejní poskytovatelia

Riešenia nad rámec ZPS a ZOS na území mesta

- Spolupráca so sociálnymi oddeleniami krajských miest a väčších okresných miest pri dočasnom umiestňovaní bezodkladných starších obyvateľov odkázaných na sociálnu službu.
- Vytvorenie „cohorting“ karantén pre prípadných klientky a klientov zariadení s ľahkým priebehom ochorenia COVID-19, za personálnej podpory MZ, MPSVR SR a sílových zložiek. Mesto spolupracuje na poskytnutí priestoru, koordinácii procesov, podpore klientov a ich rodín a príprave ďalších „cohorting“ karantén.
- Vytvorenie izolačných priestorov s asistenciou pre nesebestačné obyvateľky a obyvateľov Bratislavy, ktorým bola nariadená karanténa, avšak z akútnych dôvodov nemajú možnosť karantény realizovať vo svojej domácnosti (kapacita 20-75 izolačných buniek). Mesto spolupracuje pri koordinácii procesov a podpore obyvateľov a rodín, opatrenie realizuje za spolupráce BSK, MPSVR SR a sílových zložiek.

Zodpovednosť: magistrát, sekcia sociálnych vecí

Spolupráca: MZ, MPSVR, BSK, iné mestá, UK, sílové zložky, súkromné firmy – hotely

Podpora terénnej a domácej opatrovateľskej služby a výdaja stravy

- Koordinácia pri zabezpečovaní výpadku personálu.
- Úzka spolupráca s neverejnými poskytovateľmi opatrovateľskej služby a opatrovateľskými službami MČ na konsolidácii podpory pre odkázaných, ktorých počet narastá.

Zodpovednosť: magistrát, sekcia sociálnych vecí

Spolupráca: MČ

4.1.3. Scenár III

Predpokladáme vysokú chorobnosť obyvateľstva v Bratislave vrátane personálu a seniorov a senioriek, predpokladáme takisto ich zvýšenú úmrtnosť. Mesto nebude mať dostatok kapacít na pokrytie celého dopytu po sociálnych službách, na sprostredkovanie podpory pre väčšinu odkázaných starších Bratislavčanov a na realizáciu ďalších potrebných krízových riešení pre seniorky, seniorov a ich rodiny.

Riešenie v rámci ZPS a ZOS na území mesta

- Uzatvorenie zariadení, stabilizácia personálu a krízového stavu, investovanie zdrojov do udržiavania štandardov a noriem poskytovania sociálnych služieb.
- V prípade hrozby kolapsu kvôli tlaku na personál sú zamestnávaní ľudia z regiónov, prípadne zo zahraničia. Opatrovať budú môcť aj ľudia, ktorí nespĺňajú kvalifikačné predpoklady.

Zodpovednosť: magistrát, sekcia sociálnych vecí, oddelenie ľudských zdrojov

Spolupráca: ZPS, MČ

Riešenia nad rámec ZPS a ZOS

- Prijímatelia sociálnych služieb s prejavmi ochorenia sú presúvaní do zdravotníckych zariadení alebo izolačných priestorov, ktoré sú personálne zabezpečené za spolupráce s MZ SR, MPSVR SR a sílových zložiek.

- Vytvorenie nízkapacitného dočasného polného zariadenia opatrovateľskej služby/bývania s asistenciou, do ktorého sú presúvaní klienti z kolabujúcich sociálnych služieb za personálnej podpory od MPSVR, MZ a silových zložiek.

Zodpovednosť: magistrát, sekcia sociálnych vecí

Spolupráca: MZ, MPSVR, BSK, UK, silové zložky, súkromné firmy – hotely

Podpora terénnej a domácej opatrovateľskej služby

- V prípade hrozby kolapsu kvôli tlaku na personál sa budú zamestnávať profesionálky a profesionáli z regiónov, prípadne zo zahraničia. Opatrovať budú môcť aj ľudia, ktorí nespĺňajú kvalifikačné predpoklady.

Zodpovednosť: magistrát, sekcia sociálnych vecí, oddelenie ľudských zdrojov

Rozpočtové dopady vo všetkých troch scenároch

- Navýšenie rozpočtu SSV o rozpočtové položky spojené s financovaním krízových riešení
- Zachovanie rozpočtu na prevádzku neverejných poskytovateľov SS v ZPS v plnom rozsahu vzhľadom na nečakané náklady, ktoré majú
- Zachovanie rozpočtu na DOS v scenároch I. a II. v plnom rozsahu a jeho navýšenie v scenári III.
- Zatiaľ vyčíslený náklad na spustenie prevádzky zariadení na Sekurisovej a Konvalinkovej vo výške 44 500€ (nezarátavajúc náklady investované zariadeniami, pod ktoré detašované pracoviská patria, hlavne vo forme materiálneho vybavenia)
- Náklady na senior linku v hodnote 8 000€ – 35 000€ v závislosti od dĺžky jej fungovania, ktorá nie je závislá iba od scenáru ale aj od rizika znovuoobjavenia ochorenia po prekonaní pandémie (odporúčanie epidemiológa je, vzhľadom na zraniteľnosť cieľovej skupiny, ponechať linku dostupnú čo najdlhšie)

4.2. Ľudia bez domova

V rámci riešenia situácie s ľuďmi bez domova (LBD) mesto špecifikovalo šesť ciest na zabezpečenie komplexnej starostlivosti o ohrozenú skupinu a zároveň zdravie verejnosti. Jedná sa o 1) udržiavanie chodu existujúcich zariadení, 2) vytváranie kapacít nad rámec týchto zariadení formou náhradných zariadení a karanténnych a izolačných zariadení, 3) informovanie, materiálnu a hygienickú pomoc vrátane zabezpečovania komunikačno-koordinačnej linky pre LBD, ich prevozu a čistenia priestorov z ich zvýšenou koncentráciou, 4) alokovanie mestského tímu na túto činnosť, 5) testovanie a 6) vytvorenie tímu na prevenciu straty ubytovania u osôb ohrozených bytovou krízou. V jednotlivých scenároch sa budú služby v rámci týchto prístupov rozširovať.

4.2.1. Scenár I

V prvom scenári mesto očakáva podchytené šírenie ochorenia u ľudí bez domova (hlavne u rough sleepers skupiny) a tiež u pracovníkov a pracovníčok služieb venujúcich sa tejto skupine. Kvôli opatreniam spojeným s pandemiou je pre LBD ťažšie uspokojovanie základných potrieb, dodržiavať hygienický režim, izoláciu, trpia nedostatkom informácií a ochranných prostriedkov ako aj zvýšeným tlakom verejnosti spôsobenom predsudkami voči nim. Čas tejto populácie hlavne v letných mesiacoch pracuje v rôznych typoch prekérnych zamestnaní, čo nebude počas trvania krízy možné. Väčšina služieb, ktoré ľuďom bez domova poskytujú služby prechádza náročnou transformáciou na epidemiologickú situáciu, časť z ich personálu nemôže/ nechce nastúpiť do práce, čo najrýchlejšie však zavádzajú epidemiologické postupy ako používanie ochranných pomôcok a systém práce s ľuďmi, ktorí môžu mať COVID-19. Absentuje

možnosť izolácie a testovania. Z dôvodu straty zamestnania môže dochádzať k novým prípadom straty bývania spôsobenej krízou.

Riešenia v rámci existujúcich zariadení sociálnych služieb

- komunikácia mesta so všetkými aktérmi pomoci (získovanie stavu, potrieb, plánovanie a informovanosť)
- poskytovanie ochranných pomôcok
- identifikácia možnosti navýšenia kapacít poskytovania sociálnej služby a ich utilizácia
- zmena fungovania nocľahární na pobytové služby bez nutnosti opustiť priestor počas dňa

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku

Spolupráca: mestská polícia, sekcia sociálnych vecí, MVO

Riešenia nad rámec existujúcich zariadení sociálnych služieb

- V prípade uzatvorenia existujúcich služieb mesto asistuje so zabezpečením náhradných kapacít (identifikácia vhodných priestorov, prípravné činnosti na spustenie kapacita min. 100 lôžok)
- Zabezpečenie priestorov na karanténu (identifikácia, príprava a vznik prvých karanténnych priestorov, spustenie fungovania karanténneho priestoru so základným odborným tímom, karanténne mestečko Zlaté piesky v základnej kapacite 50 izolačných buniek, pripravené na rozšírenie v prípade vývinu situácie na scenár II)
- Zabezpečenie priestorov na dobrovoľnú izoláciu (identifikácia vhodných priestorov, prípravné činnosti na spustenie, príprava prvého priestoru s kapacitou 60-120 miest, nastavenie kritérií pre umiestnenie)

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku

Spolupráca: BKIS, silové zložky, súkromný sektor, MO SR, poskytovatelia sociálnych služieb, MVO, MPSVaR SR

Informovanosť a pomoc materiálna, hygienická a potravinová

- distribúcia jedla, vody, OOPP, drogerie - príprava balíčkov
- umiestňovanie hygienických staníc (pitná voda, umývadlo, WC)
- tlač a distribúcia infoletákov o prevencii COVID-19 a dostupných službách pre uspokojenie základných životných potrieb
- komunikačná/koordinácia linka - vytvorenie jednotného kontaktného bodu na magistráte
- preprava – denný prevoz primárne do karanténneho mestečka po testovaní
- zavádzanie epidemiologických postupov v lokalitách so zvýšenou koncentráciou ĽBD (identifikácia lokalít, realizácia prevenčných opatrení zameraných na hygienu)

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku, mestský terénny tím

Spolupráca: MP, RUVZ, Milosrdní bratia, MsP, MVO

Mestský terénny tím

- zameranie na uspokojenie základných životných potrieb, hygienu a rozdávanie OOPP - dva tímy denne v teréne
- navýšenie varenej stravy a jej distribúcie

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku, mestský terénny tím

Spolupráca: dobrovoľníci a dobrovoľníčky, MVO, oddelenie ľudských zdrojov

Testovanie a vyhľadávanie kontaktov suspektných osôb

- testovanie suspektných osôb prostredníctvom aktivácie procesov na pohotovostnej linke koordinačného systému, model: podnet - reakcia - transport - test - karanténa
- suspektné osoby budú identifikované prostredníctvom MVO, prípadne MP
- možnosť otestovať sa pre pracovníkov/čky pomáhajúcich organizácií

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku

Spolupráca: MVO, odberové a laboratórne pracovisko (súkromné/štátne)

Tím prevencie straty ubytovania

- identifikácia možností pre vznik prevenčného tímu a stanovenie zodpovednej osoby, prepojenie na MVO a MČ
- priebežné riešenie prípadov osôb, ktoré sa ocitli na prahu straty domova alebo v inej sociálnej kríze
- identifikácia priestorov pre dočasné ubytovanie a rezervácia kapacít

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku, sekcia sociálnych vecí

Spolupráca: MVO, MČ, BSK, MPSVaR SR

4.2.2. Scenár II

Očakáva sa vyššia miera výskytu ochorenia u ĽBD na úrovni asi 30%, ostávajú bez pomoci a časť z nich sa pohybuje vo verejnom priestore, komplikované mapovanie blízkych kontaktov osôb s potvrdeným ochorením a nedostupná zdravotná starostlivosť, objavujú sa úmrtia, existujúca karanténa je nepostačujúca, nutnosť zásahu štátu. Nariadenia štátu ešte viac obmedzujú ľudí bez domova, nevedia tak naplňovať svoje potreby a zvyšuje sa sociálny tlak verejnosti smerom k sociálnej exklúzii a represívnym opatreniam. Sociálne služby trpia finančnými problémami aj výpadkom personálu, môže dochádzať ku karanténemu uzavretiu. Radikálne sa zvyšujúci počet ľudí čeliaci bytovej kríze a strate bývania.

Riešenia v rámci existujúcich zariadení sociálnych služieb

- čiastočná transformácia služieb - koordinácia aktérov pri zabezpečení preventívnych riešení
- pomoc pri mapovaní blízkych kontaktov
- mesto poskytuje finančnú a materiálnu pomoc organizáciám v prípade zriadenia špecifických zariadení pre zvládnutie epidémie
- priestory nefunkčných služieb preberá mesto a štát za účelom vzniku karantény

- hrozí, že ÚVZ SR nariadi špeciálny režim pre poskytovateľov služieb, čo zníži kapacity alebo znemožní fungovanie

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku

Spolupráca: ÚVZ SR, MVO

Riešenia nad rámec existujúcich zariadení sociálnych služieb

- Kontinuálne sa hľadajú náhradné priestory na poskytovanie sociálnych služieb, ktoré môžu kolabovať
- V rámci karanténnych opatrení dôjde k navýšeniu kapacít na 120 izolačných buniek využívaných pre suspektné a potvrdené prípady zvlášť, v očakávaní nástupu scenáru tri dôjde k objednávke OOPP na fázu 3 a príprave personálu a areálu na scenár 3
- V rámci priestorov na sebaizoláciu dôjde k aktivácii ďalších kapacít (v tejto fáze celková kapacita 200-300), pravidelné testovanie osôb v sebaizolácii, pravdepodobná zmena z dobrovoľnej na povinnú sebaizoláciu (opatrenia štátu).

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku

Spolupráca: BKIS, silové zložky, súkromný sektor, MO SR, poskytovatelia sociálnych služieb, PZ SR

Informovanosť a pomoc materiálna, hygienická a potravinová

- Kapacita zavedených foriem pomoci sa zvyšuje
- V rámci komunikačnej/koordinačnej linky zavedenie nových funkcií a zvýšená kapacita
- Preprava sa rozširuje o druhé vozidlo a je funkčná 24/7
- Realizujú sa prevenčné opatrenia zamerané na hygienu vo vybraných lokalitách

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku, mestský terénny tím

Spolupráca: MVO, MP, RUVZ, Milosrdní bratia, MsP, štát

Mestský terénny tím

- MTT pôsobí v teréne v troch tímoch naraz a zapája sa do fungovania krízových priestorov

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku, mestský terénny tím

Testovanie a vyhľadávanie kontaktov suspektných osôb

- plošné testovanie v intervale 7 dní v zariadeniach pre ľudí bez domova a v teréne, vrátane pracovníkov a pracovníčok
- vznik odborných tímov v spolupráci s prepravnou službou (mestská civilná sanitka)

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku, mestský terénny tím

Spolupráca: MP, záchranný systém, armáda

Tím prevencie straty ubytovania

- navýšenie personálu v tíme a zriadenie verejnej telefonickkej informačnej linky
- priebežné ubytovanie osôb do kapacít na dočasnú dobu
- identifikácia ďalších priestorov pre dočasné ubytovanie a rezervácia kapacít podľa vývoja situácie

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku, mestský terénny tím

Spolupráca: štát

4.2.3. Scenár III

Očakávaný výskyt ochorenia v skupine ĽBD na úrovni okolo 60%, situácia so zdravotnou a sociálnou pomocou zhoršená oproti scenáru II, výrazné riziko úmrtia u veľkej časti zasiahnutej populácie, rastúce prejavy nenávisti zo strany verejnosti, zvyšujúci sa tlak na ĽBD zhoršuje psychické problémy. Nutnosť tvorby nových karanténnych priestorov a spolupráce so silovými zložkami. Ďalej sa zvyšuje množstvo ľudí čeliacich strate bývania, ohrozená skupina ĽBD rastie. Situáciu nie je možné riešiť bez plnej súčinnosti štátu.

Riešenia v rámci existujúcich zariadení sociálnych služieb

- Väčšina sociálnych služieb nefunguje a sú plne transformované na krízové karanténne priestory pod vedením samosprávy alebo štátu v spolupráci s pôvodnými prevádzkovateľmi

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku

Spolupráca: štát

Riešenia nad rámec existujúcich zariadení sociálnych služieb

- V rámci karanténnych opatrení navýšenie kapacít na 230 izolačných buniek, provizórne navýšenie kapacít areálu Karanténneho mestečka Zlaté piesky formou stanov, transformácia existujúcich nocľahární na miesta poskytovania starostlivosti pre ľudí bez domova s potvrdeným ochorením COVID-19, predpokladaná potreba na navýšenie ďalšej kapacity približne 1 200 miest
- V rámci zabezpečenia priestorov na samoizoláciu prebehne aktivácia ďalších priestorov, zmena z dobrovoľnej na povinnú sebaizoláciu (opatrenia štátu), nutná separácia chorých od zdravých. Očakávame vysoké riziko neschopnosti manažovať celý proces.

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku

Spolupráca: silové zložky, MO SR, MZ SR

Informovanosť a pomoc materiálna, hygienická a potravinová

- Kapacita zavedených foriem pomoci sa zvyšuje
- V rámci komunikačnej/koordinačnej linky zavedenie nových funkcií a zvýšená kapacita
- Zvýšenie kapacít pre distribúciu pomoci do ulíc a kapacít hygienických staníc
- V rámci prepravy dochádza zabezpečenou tretieho, prípadne ďalšie vozidla a personálu
- Realizujú sa prevenčné opatrenia zamerané na hygienu vo vybraných lokalitách

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku, mestský terénny tím

Spolupráca: MP, RUVZ, Milosrdní bratia, MsP, štát

Testovanie a vyhľadavanie kontaktov suspektných osôb

- zvýšenie intenzity testovania - skrátenie intervalu

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku, mestský terénny tím

Spolupráca: MP, záchranný systém, armáda

Tím prevencie straty ubytovania

- navýšenie všetkých kapacít - operatíva aj ubytovanie

Zodpovednosť: magistrát, splnomocnenec pre ľudí bez domova, splnomocnenkyňa pre bezpečnosť a drogovú politiku, mestský terénny tím

Spolupráca: štát

4.3. Ľudia ohrození násilím

Pri všetkých troch scenároch je možné očakávať nárast dopytu po službách bezpečných ženských domov a poradní.

Dlhodobé udržiavanie opatrení môže mať dva sekundárne vplyvy na obmedzenie ich fungovania/čiastočný kolaps, napr. vzhľadom na krátenie financovania a zároveň na finančnú zraniteľnosť klientok týchto zariadení. To následne nepriamo ovplyvní ženy zažívajúce násilie vplyvom presmerovania zdrojov na zdravotné opatrenia zamerané na najzraniteľnejšie skupiny: zvýšená závažnosť násilia, no zároveň obmedzené kapacity na ich riešenie.

4.3.1. Riešenia zavedené mestom platné pre všetky scenáre

Mesto poskytne dočasné ubytovanie ľuďom, najmä ženám, zažívajúcim partnerské násilie. Sociálnu podporu mesto sprostredkuje v spolupráci s odborníkmi/organizáciami pôsobiacimi v oblasti. Potrebné kapacity sa očakávajú v jednotkách a budú sa vyčleňovať podľa potreby.

Informácia o možnosti využitia tejto služby bude poskytnutá minimálne týmto vytipovaným organizáciám: mestské časti, národnej linke pre ženy, krajskému riaditeľstvu polície a mimovládny organizáciám venujúcim sa témy násilia páchaného na ľuďoch (ďalej MVO).

V prípade kontaktovania cez mestské časti, políciu a národnú linku budú klientky spojené s MVO, ktoré urobia tzv. prvý skríning žien a pomôžu im naplánovať odchod alebo s nimi budú riešiť náhly odchod. Kontaktná osoba z magistrátu zabezpečí ubytovanie v identifikovaných priestoroch.

V prípade dlhodobej platnosti obmedzení (dlhšie ako po koniec mája 2020) je možné, že sa klientky zariadení ocitnú v hmotnej núdzi/samotné zariadenia nebudú mať dostatočné kapacity na prevádzku. Bude potrebné v spolupráci s MPSV, KMC, príp. BSK vypracovať plán dlhodobej podpory týchto zariadení a ich klientok (vrátane prípadnej potravinovej pomoci).

4.3.2. Rozpočtové dosahy

- Vzhľadom na administratívnu náročnosť bude ubytovanie poskytované bezodplatne
- Platby spojené s poskytovaním služby sú pri 5 domácnostiach odhadované na maximálne celkové náklady do 1000 EUR.

4.3.3. Zodpovednosť a spolupráca

Sekcia sociálnych vecí, spolupráca s: Koordinačno-metodické centrum pre rodovo podmienené násilie, mestskými časťami, OZ MYMAMY, Centrum Nádej, Brána do života, OZ Dúha, IVPR

4.4. Rodiny s deťmi žijúcimi v chudobe najmä s pozornosťou na rodiny s jedným rodičom

Vo všetkých troch scenároch čelí táto skupina tým istým rizikám, ktoré sa tak ako pri iných skupinách stupňujú. Rovnako je pravdepodobné, že bude s každý z troch scenárov rásť veľkosť tejto populácie. Jedná sa o tieto identifikované riziká:

- strata bývania v mestských bytoch a ubytovacích zariadeniach, v komerčných často nestabilných podnájmoch z dôvodu straty príjmu či mimoriadnej situácie (viď sekcia 5.1. Prevencia straty bývania a ubytovania)
- Zvýšená potrebnosť po sociálnych službách, akými sú centrá pre rodiny
- pozastavené prijímanie nových osamelých rodičov či rodín s deťmi do zariadení (nemožnosť využiť zariadenia poskytujúce bývanie a psychosociálnu podporu (napr. tzv. krízové strediská, bezpečné ženské domy a pod.), ale aj komerčné ubytovne z dôvodu karantény
- nemožnosť zabezpečiť homeschooling - rodiny majú nedostatočné materiálne a technické pomôcky pre deti (ide najmä o pripojenie na internet, tablety/mobily/PC/tlačiareň na online výučbu či realizáciu úloh)
- Spolupráca na vytvorení zariadenia pre nepľnoleté osoby, ktorých rodič/rodičia musia byť umiestnení v karanténe, prípadne v nemocniciach

4.4.1. Opatrenia zavedené mestom platné pre všetky scenáre

Magistrát poskytuje pomoc a podporu osamelým rodičom a rodinám ohrozených extrémnou chudobou prostredníctvom mestských ubytovní Fortuna, Kopčany a centrom pre deti a rodiny Repuls. Okrem ubytovania poskytujú tieto zariadenia aj psychosociálne poradenstvo a podporu (pre prehľad opatrení na prevenciu straty bývania viď sekciu 5.1. Prevencia straty bývania a ubytovania). Centrá Repuls a Retest očakávajú navýšovanie záujmu o využívanie ich služieb.

Sekcia sociálnych vecí poskytuje najmä individuálne základné sociálne poradenstvo a distribuuje klientov/-ky na Úrady práce sociálnych vecí a rodiny, na sociálne oddelenia mestských častí či na Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny v SR. Tieto opatrenia budú pretrvávať počas všetkých scenárov

4.4.2. Opatrenia zavádzané v krátkodobom horizonte

Magistrát hľadá možnosti ubytovania či možnosti nastavenia dočasného karanténneho bývania priamo v zariadeniach. Pri riešení straty bývania a pozastavenia prijímania nových klientov/-iek do zariadení spolupracuje magistrát s neziskovými organizáciami.

Sekcia sociálnych vecí mapuje potreby pre dočasné karanténne bývanie a hľadá možnosti dočasného karanténneho bývania, ktoré umožní 14 dňový karanténny pobyt pred nástupom do zariadenia.

Sekcia sociálnych vecí rieši úpravu podmienok úhrady a pozastavenia lehôt platenia úhrad s cieľom znížiť tlak na rodičov.

Sekcia sociálnych vecí hľadá možnosti prostredníctvom donorov zabezpečiť materiálne a technické pomôcky na homeschooling pre deti a mladých ľudí na ubytovni Fortuna a Kopčany.

4.4.3. Opatrenia zavádzané v dlhodobom horizonte

Magistrát prepojí riešenia straty bývania týchto rodín v komerčných často nestabilných podnájmoch z dôvodu straty príjmu či mimoriadnej situácie s časťou realizačného plánu pre cieľovú skupinu ľudí bez domova. Magistrát bude poskytovať krízovú intervenciu a základnú psychologickú podporu. Táto intervencia bude realizovaná v závislosti od dĺžky trvania mimoriadnych opatrení a úspešnosti predchádzajúcich opatrení pri riešení situácie s rodinami.

4.4.4. Dopad na rozpočet:

Hlavné mesto je zriaďovateľom centier pre rodiny (zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately) Retest a Repuls. Repuls s kapacitou 46 miest bol prijímateľom Nórskeho finančného mechanizmu a za finančnej spoluúčasti hlavného mesta. Vďaka podmienkam finančného mechanizmu dovoľujúcu vytvorenie finančnej rezervy sa neočakáva zhoršená finančná kondícia zariadenia. Centrum Retest má kapacitu 13 miest a podľa skúseností z hospodárskej krízy sa očakáva výpadok z príjmov za úhrady prijímateľov služby vo výške 6 000 až 8 000 EUR (V minulom roku predstavoval výber úhrad za stravu a bývanie celkovo 17 968 EUR). Predpokladá sa, že v horizonte niekoľkých mesiacov bude potrebné reagovať aj na potreby klientov ktorí program v minulosti úspešne ukončili a možno budú potrebovať preventívne krátkodobejšiu formu podpory, aby sa predišlo výraznejšiemu zhoršeniu situácie.

Dostatočné materiálne a technické pomôcky pre deti na homeschooling predpokladáme zabezpečiť z donorských darov.

Zabezpečenie dočasného karanténneho bývania bude mať dopad na rozpočet sekcie sociálnych vecí. Bude potrebné zabezpečiť prevádzku a vyčleniť minimálne personálne kapacity (koordinácia).

4.4.5. Zodpovednosť a spolupráca

Sekcia sociálnych vecí magistrátu v spolupráci s MVO, Úradmi práce sociálnych vecí a rodiny, sociálnymi oddeleniami MČ a Ministerstvom práce sociálnych vecí a rodiny.

4.5. Osoby so zdravotným znevýhodnením, dlhodobó chorí, alebo ináč vážne chorí

Osoby so zdravotným znevýhodnením sú okrem ohrozenia na živote vzhľadom na potenciálnu stratu asistencie a sťažený prístup k zdravotnej starostlivosti ďalej ohrození nasledovnými skutočnosťami spôsobenými súčasnou situáciou.

- zvýšené riziko straty zamestnania a chudoby vzhľadom na obmedzené možnosti uplatnenia na trhu práce
- zvýšené riziko straty príjmu živiteľa rodiny, ktorá sa stará o osobu so zdravotným znevýhodnením
- znížená dostupnosť opravy alebo zabezpečenia kompenzačnej pomôcky (napr. invalidného vozíčka)
- znížená dostupnosť bezbariérovej prepravnej služby kvôli odstaveniu taxislužby,
- obmedzená možnosť vzdelávania detí so špecifickými potrebami,
- zvýšené psychické aj fyzické nároky na rodinu z dôvodu nefunkčnosti denných stacionárov.

Vzhľadom na prioritnú zodpovednosť iných inštitúcií vo veci asistencií ľuďom so zdravotným znevýhodnením, vie mesto ponúknuť doplnkové riešenia. Opatrenia sú použiteľné pri všetkých troch scenároch vývoja pandémie, len s rôznou intenzitou a môžu poslúžiť aj iným skupinám, najmä seniorom. Niektoré sú veľmi vhodné aj v nenúdzovom období.

4.5.1. Informačné a komunikačné aktivity

- poskytovanie všeobecných informácií cez web a senior linku mesta, monitorovať prípadnú potrebu zavedenia samostatnej linky
- poskytovanie informácií vo forme prístupnej pre zrakovo a mentálne postihnuté osoby
- zabezpečenie prístupnosti informácií pre sluchovo znevýhodnené osoby cez službu DeafCom

Zodpovednosť: magistrát, oddelenie komunikácie s verejnosťou, sekcia sociálnych vecí

Spolupráca: DeafCom, ÚNSS

4.5.2. Akčný tím starostlivosti o osoby so zdravotným znevýhodnením

- vytvorenie tímu z expertov a expertiek s kontaktnými osobami za vybrané typy zdravotného postihnutia v MVO, alebo na kompetentných útvaroch mesta, MČ, BSK, ktorí vedú zabezpečiť služby nad rámec možností magistrátu
- monitorovanie a sprostredkovanie relevantných informácií pre osoby so zdravotným postihnutím
- Monitorovanie možností požičania kompenzačných pomôcok, ich opráv, možností prepravy bezbariérovým vozidlom z dôvodu pozastavenia taxi služieb s cieľom vedieť poskytnúť informáciu v prípade potreby.

Zodpovednosť: magistrát, sekcia sociálnych vecí

Spolupráca: oddelenie komunikácie s verejnosťou, členovia pracovnej skupiny „Prístupná BA“, BSK, MČ

4.5.3. Dostupnosťou osobných asistentov a asistentiek

- monitorovanie dostupnosti a vytvorenie kanálu na nahlasovanie chýbajúcich kapacít
- oslovenie Bratislavského dobrovoľníckeho centrum s cieľom prepojiť organizácie pracovnej skupiny Prístupná Bratislava pre prípadnú spoluprácu pri náboře nových asistentov a asistentiek

- kooperácia s tímom na ochranu seniorov pri poskytovaní služieb zabezpečenia stravy, nákupu, transportu, liečebného režimu, venčenia a pod.
- monitorovanie dopytu a zabezpečenie opatrovateľskej služby v domácnosti alebo umiestnenia do ZOS osobám s ťažkým zdravotným postihnutím
- audit bezbariérovosti a možnosti rýchlej debarierizácie v prípadných nových karanténnych zariadeniach
- monitorovanie dopytu a zabezpečenie umiestnenia osoby s ťažkým zdravotným postihnutím v karanténnom zariadení
- monitorovanie finančnej situácie obyvateľov v bezbariérových nájomných bytoch vo vlastníctve mesta a MČ, v nevyhnutnom prípade hmotnej núdze nasmerovať na príspevok v rámci humanitárnej pomoci cez ÚPSVaR alebo zväžiť pomoc vo forme dočasného čiastočného alebo úplného odkladu platieb nájomného.

Poznámka: Riešenie je prioritne v kompetencii ÚPSVaR. Druhú dôležitú kompetenciu má BSK napr. cez DSS a špecializované zariadenia vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti. Z pohľadu mesta teda ide v bodoch o doplnkovú podporu využiteľnú hlavne v prípade II. a III. scenára a dôležitá je pripravenosť - mať informácie, vyhladené vhodné kapacity, v prípade potreby debarierizačné zariadenia a byť skordinovaný s ďalšími aktérmi.

Zodpovednosť: magistrát, sekcia sociálnych vecí, sekcia financií, oddelenie nájomného bývania

Spolupráca: ÚPSVaR, BSK, MČ, AOA, ÚNSS, BDC

4.5.4. Vzdelávacie aktivity

- inštruktáž zamestnancov a zamestnankýň I. kontaktu mesta, v II. a III. Scenári aj nových asistentov/iek a núdzových „opatrovateľov/iek“ napr. z radov silových zložiek o vhodnom prístupe a komunikácii s osobami so zdravotným znevýhodnením, o obsluhu kompenzačných pomôcok (napr. inštruktážne videá, poradca na diaľku, brožúry). Výstupy sú využiteľné aj v nenúdzovom období.

Zodpovednosť: magistrát, sekcia sociálnych vecí

Spolupráca: Agentúra osobnej asistencie, ÚNSS, vzdelávacie inštitúcie

5. Prierezové témy

5.1. Prevencia straty bývania a ubytovania

Bývanie je základná ľudská potreba a bohatstvo hlavného mesta je tvorené komunitou, ktorá tu spolu žije. Udržanie si bývania a neprepadávanie špirálou bytovej núdze však tvorí základ nielen pre spokojné živobytie členov domácnosti, ale rovnako má priame dôsledky na spoločenskú a ekonomickú situáciu. So stratou adekvátneho bývania sa spájajú horšie výsledky detí v školách, zvýšené náklady na zdravotnú starostlivosť, či zníženie ekonomickej aktivity. Hlavné mesto bude primeraným spôsobom v zmysle svojich kompetencií podporovať efektívnu alokáciu zdrojov na prevenciu straty bývania a ubytovania ako kľúčového aspektu vedúceho k znižovaniu sociálnych a hospodárskych škôd.

Neexistujú presnejšie údaje spojené s ľuďmi ohrozenými stratou bývania a ubytovania na úrovni mesta. Na štátnej úrovni sa v roku 2015 odhadovalo, že okrem ľudí bez domova je 4 až 8% ľudí ohrozených stratou bývania a ubytovania. Podľa týchto odhadov by v Bratislave žilo okrem približne 4 000 ľudí bez domova, aj 17 600 až 35 000 ľudí ohrozených stratou bývania.

Okruhy situácií vedúce k strate bývania a ubytovania:

a. Nedostatok finančných prostriedkov

Domácnosti v Bratislave sa musia vysporiadať s relatívne veľkou položkou nákladu na bývanie (nájom, hypotéka, ostatné náklady spojené s bývaním), tak aby pokryli aj ostatné základné životné potreby. Podľa dát od EÚ SILC žilo v Bratislavskom kraji v 2018 na a pod hranicou chudoby 15,7% obyvateľov a obyvateľiek. Je očakávaný nárast počtu domácností s problémom pokrytia nákladov na bývanie. Dôvodom je celkové zníženie príjmov v dôsledku šírenia koronavírusu (stratenie príjmov SZČO, zníženie mzdy v dôsledku prekážky na strane zamestnávateľa, dlhodobá OČR, skončenie prac. pomeru a i.) a dlhodobé nízke finančné rezervy veľkej časti populácie.

b. Neplnenie finančných záväzkov spojených s bývaním

Neplnenie si finančných záväzkov popisuje situácie nezaplatenia (všetkých) nákladov na bývanie, či omeškanie platby nákladov na bývanie. Okrem nákladov na bývanie (hypotéka, nájom) môže ísť aj o náklady spojené s bývaním, akými sú odvoz odpadu, vodné, stočné apod. Tieto situácie vychádzajú z nedostatku potrebných zdrojov. V dôsledku šírenia koronavírusu sa môže navýšiť počet domácností neplniacich si svoje finančné záväzky spojené s bývaním kvôli zníženej dostupnosti finančných zdrojov a prioritizovanie iných nákladov (potraviny, náklady spojené so starostlivosťou o iných členov domácnosti apod.).

c. Strata právneho nároku na existujúce bývanie/ubytovanie

Jedná sa o situácie, kedy pomínie nárok na bývanie v dôsledku ukončenia platnosti zmluvy o užívanie bytu/ubytovania. Dôvodom bývajú úmrtia, rozchody, odchody členov domácnosti, ktorí mali právny vzťah alebo právny nárok na užívanie bytu, či taxatívne vymedzená doba, počas ktorej je možné užívať bývanie/ubytovanie. Počas aktuálnej epidemiologickej situácie je odporúčané znižovať fyzický kontakt s inými ľuďmi. Teda hľadanie nového bývania/ubytovania, tak ako samotné sťahovanie sa stávajú rizikovými činnosťami. Hľadanie nového bývania je komplikované neistou hospodárskou situáciou a možnými ohrozenými príjmami.

5.1.1. Nástroje na riešenie okruhov situácií straty bývania:

a. Nástroje primárnej prevencie straty bývania

Tento druh aktivít je uplatňovaných plošne najmä štátom. Najväčší dopad v tomto ohľade má tzv. zákon lex korona, na základe ktorého sa od 9.4.2020 uplatňuje možnosť odkladu splátok úverov (najmä

hypotekárnych) bez sankcií. Splátky sa týkajú bankových subjektov, aj nebankových subjektov, tak ako splátok spojených s leasingom. Túto možnosť využilo niekoľko tisíc klientov.

Hlavné mesto bude plniť advokačnú rolu v spolupráci s MČ, K8, príp. ďalšími partnermi na zabezpečenie ďalších plošne uplatňovaných prevenčných mechanizmov (napr. zabezpečenie dostupného bývania, dostupnosť právnej pomoci, prístup k finančnej podpore počas krízovej situácie)

b. Nástroje sekundárnej a terciárnej prevencie straty bývania

Tieto aktivity prevencie sú zacielené na ohrozené skupiny, príp. na skupinu so skúsenosťou straty bývania a ubytovania. Ide najmä o možnosť v odôvodnených prípadoch odložiť zaplatenie úhrad (splátkové kalendáre), či aktivity tímu prevencie straty bývania, ktoré majú za cieľ znižovať počet ľudí, ktorí stratia bývanie.

Nižšie uvedené opatrenia predstavujú základný plán opatrení pre hlavné mesto. V prípade zhoršovania priebehov pandémie (II. a III. scenár) bude dochádzať k navyšovaniu personálneho a materiálneho zabezpečovania služby.

5.1.2. Bývanie a ubytovanie, kde má priamy vplyv magistrát

Mestské nájomné byty

V 878 nájomných bytoch pokračuje magistrát v dobrej praxi uplatňovania princípov prevencie straty bývania. Očakávaný nárast potreby po úkonoch spojených s prevenciou straty bývania by v prvom scenári mal byť zvládnutý existujúcimi kapacitami. V prípade zhoršovania priebehu pandémie je možný presun kapacít na tieto aktivity. Aktuálne predpisy dovoľujúce doloženie platby nájmu (splátkové kalendáre), prípadne odpustenie platby nájmu sú hodnotené ako dostatočné.

Ubytovňa Kopčany a Fortuna

Ubytovacie zariadenia Fortuna a Kopčany sú zriadené ako účelové zariadenie hlavného mesta za účelom poskytovania prechodného ubytovania vybraným skupinám obyvateľom Bratislavy. Vo Fortune aktuálne býva 95 domácností, v Kopčanoch aktuálne 55. V približne štvrtine domácností na Kopčanoch a 40% vo Fortune je jeden z členov domácnosti zamestnancom hlavného mesta alebo pracuje v organizácii, ktorá je v zriaďovateľskej pôsobnosti hlavného mesta.

Aktuálne 10 % domácností má problém s platením úhrad, príp. potrebovalo bezplatnú podporu v zabezpečovaní potravín, tak aby mohli bez problémov hradiť náklady spojené s ubytovaním. Očakáva sa, že s ďalším mesiacom mimoriadneho stavu v dôsledku pandémie vzrastie tento počet dvojnásobne. Podľa odhadov by na ubytovni Kopčany mohla potrebnosť narásť v treťom počítanom mesiaci mimoriadneho stavu až na 40% domácností majúce problém s úhradami, príp. Potrebujúce potravinovú pomoc (pri scenári mierneho priebehu pandémie).

Na uplatnenie princípov prevencie straty bývania počas mimoriadnej situácie spojenej so šírením koronavírusu sa budú hľadať kroky, tak aby bolo možné odloženie úhrad (splátkový kalendár), úplne odpustenie úhrad, či nezapočítavanie lehoty ubytovania pre ubytovaných počas mimoriadnej situácie. Na zmene potrebných predpisov bude spolupracovať sekcia sociálnych vecí (najmä vedúci ubytovni) a sekcia právnych činností. Konkrétne pôjde o tieto predpisy: par. 14 VZN č. 1/2006 z 30. marca 2006 o nájme bytov a obytných miestností v zariadeniach určených na trvalé bývanie, Štatúty ubytovni a ROZHODNUTIE č. 35/2015 primátora hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy o podpisovaní písomností a právnych dokumentov.

Vplyv opatrení na rozpočet:

Ohrozenie príjmov spojených z výberom nájmu pri mestských nájomných bytoch je minimálna v dôsledku ich malej výšky riadiacej sa Opatrením MF SR z 1. decembra 2011 č. 01/R/2011, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 23. apríla 2008 č. 01/R/2008 o regulácii cien nájmu

bytov (oznámenie č. 158/2008 Z. z.) v znení opatrenia z 25. septembra 2008 č. 02/R/2008 (oznámenie č. 372/2008 Z. z.), o regulácii cien nájomov v znení neskorších predpisov. Situácie bude naďalej monitorovaná oddelením nájomného bývania.

V ubytovniach môže od mesiaca máj dosahovať mesačné zníženie objemu úhrad o 3 580 EUR v prípade Fortuny (z približnej výšky úhrad 17 000 EUR) a v prípade Kopčian môže ísť o mesačnú stratu 3 800 EUR (z približnej výšky úhrad 10 500 EUR). Je očakávané, že v prípade pokračovania situácie môže byť ohrozený pokles príjmov zo strany ubytovaných na vyššiu úroveň až na úroveň 55% domácností (Kopčany). Tento pokles sa môže týkať aj mierneho priebehu pandémie, avšak pri obmedzenom fungovaní školských zariadení a služieb.

Výpadok z príjmov za ubytovanie v dôsledku pandémie je spôsobený tiež zastaveným prijímaním nových ubytovaných. Na ubytovni Fortuna bol pozastavené prijímanie nových klientov už v septembri 2019 z dôvodu plánovanej rekonštrukcie ubytovne.

5.1.3. Bývanie a ubytovanie, kde nemá magistrát priamy vplyv

Na poskytovanie komplexného poradenstva v prevencii straty bývania je vytvorený mestský tím prevencie straty bývania. Tím prevencie straty bývania je vytvorený a zosieťovaný s relevantnými aktérmi (MČ, MVO a.i.), využíva základné právne poradenstva, mediáciu, či prípadovú spoluprácu. K dispozícii majú byť zdroje na nevyhnutnú okamžitú pomoc obyvateľom Bratislavy (sociálny krízový nadačný fond v rámci Nadácie mesta Bratislavy. Tím prevencie straty bývania spolupracuje s právnickými kancelárkami na podporu zamedzovania nelegálneho vysťahovania. Spolu s fungovaním tímu prevencie straty bývania sa alokujú priestory na dočasné ubytovanie (pre viac informácií o opatreniach zameraných na skupinu osôb so skúsenosťou stratou bývania vid' sekciu 4.2. Ľudia bez domova).

Vplyv opatrení na rozpočet:

Pri plne profesionálnom zabezpečení služby by personálne náklady na tím prevencie straty bývania boli 8 000 EUR na mesiac v prípade, že tím má štyroch členov. (Tieto výdavky sú najznačnejšie s fungovaním tímu)

Výdavky spojené finančným mechanizmom na nevyhnutnú okamžitú pomoc obyvateľom Bratislavy v náhlej núdzi (sociálny krízový nadačný fond).

5.2. Životná spokojnosť a mentálne zdravie

Súčasná kríza spôsobila veľké zmeny v každej oblasti života ľudí a narušila ich každodenné fungovanie. Rôzne skupiny obyvateľstva trpia jednou alebo kombináciou viacerých stresových situácií. Tie sú spôsobené stratou a obmedzením sociálnych kontaktov v pracovnom aj súkromnom živote, stratou alebo obmedzeniami v práci, ktoré sú u mnohých spojené so stratou alebo prepados príjmu, a častokrát, hlavne u žien, aj zvýšenými nárokmi a opatrovanie a starostlivosť blízkych. Vzhľadom na situáciu sa znížila kvalita života obyvateľov a obyvateľiek a tým pádom aj ich životná spokojnosť.

Okrem zníženia kvality života, je prirodzené, že ľudia pociťujú strach z ochorenia seba alebo blízkych, negatívne pocity ako frustráciu alebo úzkosť spojené s vyrovnávaním sa so súčasnou situáciou a celkové obavy z budúcnosti, vzhľadom na neistotu spojenú trvania hrozby pandémie a dĺžkou trvania s ňou spojených opatrení. V prípade zhoršenia pandémie sa k týmto pocitom môžu pridať aj žiaľ a vyrovnávanie sa so stratou blízkych. Takéto prežívanie má negatívny dopad na mentálne zdravie obyvateľov a obyvateľiek, ktorý sa môže s dĺžkou trvania mimoriadnej situácie postupne zhoršovať.

Mesto Bratislava sa snaží byť oporou svojim obyvateľom a obyvateľkám vo všetkých praktických otázkach, ktoré musia v súčasnosti riešiť, s cieľom udržať čo najvyššiu kvalitu ich života. Mesto pravidelne a transparentne informuje o dianí, poskytuje rady a podporu pri starostlivosti o seniorov a seniorky, starostlivosť o deti pre rodičov, ktorí pracujú v prvej línii, znižuje ekonomické zaťaženie bývania splátkovými kalendármi dani z nehnuteľnosti a úpravou nájomného v ubytovacích zariadeniach spravovaným mestom a poskytuje podporu najohrozenejším skupinám. Mesto konštantne monitoruje zmeny v potrebách obyvateľov a obyvateľiek s meniacou sa situáciou a ustanovuje adekvátne formy podpory vzhľadom na svoje kompetencie a rozpočet.

5.2.1. Opatrenia na zmiernenie dopadov krízy

Vo veci podpory mentálneho zdravia mesto zaviedlo

- linku pre rodičov (0800 242 333),
- senior linku (0800 242 000),
- linku psychologickéj pomoci (0800 242 000).

Využitie liniek ešte nevyčerpáva súčasné kapacity, ktoré je mesto schopné navyšovať. Zároveň mesto plánuje väčšiu mieru propagácie týchto liniek. Pri ich fungovaní asistujú experti na dané témy vrátane viacerých iniciatív psychológov a psychologičiek, s ktorými mesto bude spolupracovať počas celého trvania mimoriadnej situácie.

V prípade zhoršovania situácie pandémie je mesto pripravené rozšíriť pomoc špeciálne aj na podporu s vyrovnávaním sa so stratou blízkych.

Matúš Vallo
primátor
HLAVNÉ MESTO SLOVENSKEJ REPUBLIKY
BRATISLAVA

Bratislava 20. mája 2020

Vážený pán poslanec Kríž,

ako správne uvádzate, projekt predĺženia električkovej trate do MČ Bratislava – Petržalka je jedným z najdôležitejších projektov, ktoré hlavné mesto SR Bratislava pripravuje. Aktuálny harmonogram sa procesne oproti posledne predkladanému (na MsZ dňa 7. júna 2019) posunul, no termín dokončenia projektu ostal nezmenený, teda do konca roka 2023.

K posunu jednotlivých fáz harmonogramu došlo preto, lebo projekt prešiel viackrát pripomienkovaním a celkovým technickým zlepšením oproti predchádzajúcemu stavu z minulého roka a s tým súvisiacimi procesmi v rámci majetkovo-právneho vysporiadania pozemkov.

V prílohe Vám zasielame aktuálne schválený harmonogram.

S pozdravom

Vážený pán poslanec
PaedDr. Oliver Kríž
poslanec Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy

Matúš Vallo
primátor
HLAVNÉ MESTO SLOVENSKEJ REPUBLIKY
BRATISLAVA

Bratislava 20. mája 2020

Vážený pán poslanec Ing. Peter Lenč,

na území Tyršovho nábrežia pri Starom Moste sa vytvoril priestor pre väčšie akcie (IXPO, Majáles, Mestská pláž) vyrovnaním terénu, vysiatím trávnik a zamedzením vstupu automobilov. Mobilné oplotenie bude nahradené rozmiestnenými väčšími kameňmi.

Agentúra Institute of Promotion oznámila zámer uskutočniť mestskú pláž na tejto ploche v obmedzenom režime, tak ako to aktuálne opatrenia budú dovoľovať. Chcú požiadať o zaujatie verejného priestranstva. Keď magistrát dostane žiadosť o zaujatie, tak ju posúdi na základe bežných kritérií, substanoviská budú dávať jednotlivé zodpovedné útvary. Mestská pláž teda môže byť, pokiaľ žiadateľ splní podmienky.

Zároveň sa rieši úprava okolo Pomníka Daniela Tupého, kde sa bude zväčšovať zelená plocha, štúdia momentálne ešte nie je odovzdaná.

S pozdravom

Vážený pán poslanec

Ing. Peter Lenč

poslanec Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy

Ing. arch. Matúš Vallo
primátor
HLAVNÉ MESTO SLOVENSKEJ REPUBLIKY
BRATISLAVA

Bratislava 28. mája 2020

Vážený pán poslanec,

na základe Vašej interpelácie, podanej na zasadnutí Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy dňa 30.04.2020, si Vám dovoľujeme predložiť žiadanú informáciu o uplatňovaní zásad poskytovania dotácií na pochôdzne terasy.

Na pokyn prvej námestníčky primátora Ing. Tatiany Kratochvílovej bola v roku 2019 založená pracovná skupina „Pochôdzne terasy“, ktorá sa aktívne venuje problematike pochôdznych terás na území hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Momentálne bola ukončená evidencia všetkých terás na území mestskej časti Bratislava - Petržalka, zároveň sa stále hľadá stratégia akým spôsobom pristúpiť ku oprave terás vzhľadom na ich technický stav a ako by mohla byť oprava terás financovaná v budúcnosti vzhľadom na ich zložitý majetkovoprávny stav. Základným problémom pri terasách sú nevysporiadané vlastnícke vzťahy. Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava nemôže investovať do cudzieho majetku a s týmto problémom sa stretávame u väčšiny terás na území mestskej časti Bratislava – Petržalka. Napriek tejto zložitej majetkovoprávnej situácii, hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava by chcelo aj naďalej participovať na riešení tejto problematiky pochôdznych terás z dôvodu ich horšieho technického stavu.

Aktuálne nie je určená zodpovedná osoba za dotačnú schému a konkrétny spôsob, akým budú rekonštrukcie pochôdznych terás financované. Dotačná schéma nie je ešte vytvorená, nakoľko momentálne prebiehajú interné rokovania pracovnej skupiny „Pochôdzne terasy“ ohľadom nájdania vhodného spôsobu financovania a investovania

do cudzieho majetku. Momentálne čakáme na návrh finálneho riešenia dotačnej schémy od Sekcie financií.

S pozdravom

Vážený pán

JUDr. Milan Vetrák, PhD

poslanec Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy